BALASANKARAM

A Commentary on kaladeepa

Vol. 1

THE SRÎ VANCHI SÊTU LAKSHMI SERIES.

No. 8.

BALASANKARAM

A Commentary on Kaladeepa

VOL. I.

EDITED

With an Introduction

BY

KOLATTERI SANKARA MENON, M. A., L. T.,

Director of Ayurveda, Travancore

and

Curator for the Publication of Ayurveda, Jyotisha (Astronomy and Astrology) and Malayalam Manuscripts.

PUBLISHED UNDER THE AUTHORITY OF THE GOVERNMENT OF TRAVANCORE.

TRIVANDRUM:

PRINTED BY THE SUPERINTENDENT, GOVERNMENT PRESS

1927.

 [Price Chs. 14

ശ്രീവഞ്ചിക്ഷ്മാലവാലാ കനകമയലതാ
കാപി കല്പദ്രുസക്താ
കാലേ നീതിപ്രവാളാ സുരഭിലസുകൃതോ-
പാത്തബോധപ്രസൂനാ
ഭൂരിശ്രേയഃഫലാഢ്യാ ദ്വിജകുലകലിതാ
ഛായയാപാസ്തതാപാ
സേയം ഭക്ത്യേകസാരാ വിലസതി സകലാ-
ഭീഷ്ടദാ സജ്ജനാനാം.

തയാജ്ഞപ്തോ ലക്ഷ്മ്യാ ധരണിഗതയാ ജ്യോതിഷമുഖ-
പ്രബന്ധാൻ പ്രാചീനാൻ പ്രകടയിതുമന്തർവിനിഹിതാൻ
സദാസോയം ചിന്വൻ വിദധദപി ശുദ്ധാൻ നയതി താൻ
പ്രകൃഷ്ടാൻ പ്രാകാശ്യം; തമിമമനുഗൃഹ്ണന്തു സുധിയഃ.

കൊളത്തേരി ശങ്കരമേനോൻ.

അവതാരിക.

പുരാതനഹിന്ദുക്കളുടെ അഭിപ്രായത്തിൽ വിദ്യകൾ പതിന്നാലാകുന്നു. അവ ഏതെല്ലാമാണെന്നു താഴെ ചേൎത്തിരിക്കുന്ന പ്രമാണശ്ലോകത്തിൽനിന്നു മനസ്സിലാക്കാവുന്നതാണ്.

„അംഗാനി വേദാശ്ചത്വാരോ
മീമാംസാ ന്യായവിസ്തരഃ
പുരാണം ധൎമ്മശാസ്ത്രം ച
വിദ്യാ ഹ്യേതാശ്ചതുൎദ്ദശ.''

നാലുവേദങ്ങൾ, ആറുശാസ്ത്രങ്ങൾ, മീമാംസ, ന്യായശാസ്ത്രം, പുരാണം, ധൎമ്മശാസ്ത്രം എന്നിവ പതിന്നാലുംതന്നെ വിദ്യകൾ.

പിന്നീടു നാലെണ്ണംകൂടി ചേൎത്തു വിദ്യകളെ പതിനെട്ടാക്കി കല്പിച്ചിരിക്കുന്നു. ആ നാലെണ്ണത്തിന്റെ വിവരം താഴെ ചേൎക്കുന്നു.

„ആയുൎവ്വേദോ ധനുൎവ്വേദോ
ഗാന്ധൎവ്വോ വേദ ഏവ ച
അൎത്ഥവേദശ്ചതുൎത്ഥശ്ച
വിദ്യാ ഹ്യഷ്ടാദശ സ്മൃതാഃ.''

ആയുൎവ്വേദം, ധനുൎവ്വേദം, ഗാന്ധൎവ്വവേദം, അൎത്ഥവേദം എന്നിവ നാലും ഉൾപ്പെടെ വിദ്യകൾ പതിനെട്ടായിത്തീൎന്നു.

„സ ചതുൎവ്വിധഃ ഋഗ്വേദോ യജുൎവ്വേദ-
സ്സാമവേദോഽഥൎവ്വവേദശ്ചേതി.''

എന്ന വചനപ്രകാരം ഋക്, യജുസ്സ്, സാമം, അഥൎവ്വണം എന്നിവ നാലുംതന്നെ വേദങ്ങൾ.

വേദാംഗങ്ങൾ ആറ് എന്നു പറഞ്ഞിരിക്കുന്നവ ഏതെല്ലാമെന്നു നിരൂപിക്കാം.

„വേദാംഗാനി ഷഡേതാനി
ശിക്ഷാ വ്യാകരണം തഥാ
നിരുക്തം ജ്യോതിഷം കല്പഃ
ഛന്ദോവിചിതിരിത്യപി

മേൽപറഞ്ഞ പ്രമാണശ്ലോകത്തിൽനിന്നു ശിക്ഷ, വ്യാകരണം, നിരുക്തം, ജ്യോതിഷം, കല്പം, ഛന്ദോവിചിതി എന്നിവ ആറും വേദാംഗങ്ങൾ എന്നു സിദ്ധിക്കുന്നു.

വേദോച്ചാരണലക്ഷണത്തെ ഉപദേശിക്കുന്ന ശാസ്ത്രത്തിന്നു ശിക്ഷ എന്നു പേർ.

"ശിക്ഷാ ശിക്ഷയതി വ്യക്തം
വേദോച്ചാരണലക്ഷണം."

സംഹിതാപദലക്ഷണങ്ങളെ ഉപദേശിക്കുന്ന ശാസ്ത്രം വ്യാകരണമാകുന്നു.

"പ്രവക്തി വ്യാകരണം തസ്യ
സംഹിതാപദലക്ഷണം."

വേദനിൎവ്വചനത്തെച്ചെയ്യുന്ന ശാസ്ത്രത്തിന്നു നിരുക്തം എന്നു പേർ.

"പ്രവക്തി തസ്യ നിരുക്തം തു
വേദനിൎവ്വചനം സ്ഫുടം."

അഗ്നിഷ്ടോമാദിവൈദികകൎമ്മങ്ങളുടെ കാലത്തെ ഉപദേശിക്കുന്ന ശാസ്ത്രം ജ്യോതിഷം.

"ജ്യോതിശ്ശാസ്ത്രം വദത്യത്ര
കാലം വൈദികകൎമ്മണാം."

വൈദികകൎമ്മാനുഷ്ഠാനക്രമത്തെ ഉപദേശിക്കുന്ന ശാസ്ത്രം കല്പം ആകുന്നു.

"ക്രമം കൎമ്മപ്രയോഗാണാം
കല്പം തത്ര പ്രചക്ഷതേ."

ഗായത്ര്യാദി ഛന്ദസ്സുകളുടെ ലക്ഷണങ്ങളെ ഉപദേശിക്കുന്ന ശാസ്ത്രത്തിന്നു ഛന്ദോവിചിതി എന്നു പേർ.

"മന്ത്രാക്ഷരാണാം സംഖ്യോക്താ
ഛന്ദോവിചിതിഭിസ്തഥാ."

ശിക്ഷാദികൾ ആറും വേദൈകശേഷങ്ങൾ. അപ്രകാരം മീമാംസയ്ക്കും വേദൈകശേഷത്വമുണ്ടു.

"സ്വാധ്യായോഽധ്യേതവ്യഃ."

എന്നതുകൊണ്ടു വേദാദ്ധ്യയനം ചെയ്യുന്നതു വേദാംഗങ്ങൾക്കു പൂൎവ്വം വേണമെന്നുതന്നെ സിദ്ധിക്കുന്നു.

വേദാൎത്ഥവിചാരം ചെയ്യുന്നതിന്നുപയുക്തമായ ശാസ്ത്രത്തിന്നു മീമാംസ എന്നു പേർ.

"മീമാംസാ സൎവ്വവേദാൎത്ഥ-
പ്രവിചാരപരായണാ."

മീമാംസയിൽ ആകെ ഇരുപതു് അദ്ധ്യായം ഉണ്ടു്. ആദ്യത്തെ പന്ത്രണ്ടു് അദ്ധ്യായം പൂൎവ്വമീമാംസ. പിന്നത്തെ നാലു് അദ്ധ്യായം മദ്ധ്യമമീമാംസ. ഒടുവിലത്തെ നാലു് അദ്ധ്യായത്തിന്നു് ഉത്തരമീമാംസ എന്നു പേർ. അവിടെ പൂൎവ്വമീമാംസയിൽ അഗ്നിഷ്ടോമാദികൎമ്മങ്ങളുടെ വിധികളെ വിസ്തരിച്ചു നിരൂപിക്കുന്നു. പൂൎവ്വമീമാംസയിൽ വിധിച്ചിരിക്കുന്നപ്രകാരം അഗ്നിഷ്ടോമാദികൎമ്മങ്ങളെ ചെയ്തു് അന്തഃകരണശുദ്ധിയെ പ്രാപിച്ചു മോക്ഷേച്ഛുവായിരിക്കുന്നവന്നു മദ്ധ്യമമീമാംസ സകലബ്രഹ്മോപാസനപ്രകാരത്തെ വിചാരണചെയ്യുന്നു. തദനുഷ്ഠാനംകൊണ്ടു സാധനചതുഷ്ടയസമ്പന്നനായിരിക്കുന്നവന്നു് ഉത്തരമീമാംസ മോക്ഷസാധനത്തെക്കുറിച്ചു വിചാരിക്കുന്നു. ഇപ്രകാരം കാണ്ഡത്രയാൎത്ഥവിചാരമായിട്ടുള്ളതാകുന്നു മീമാംസാത്രയം.

പ്രത്യക്ഷാദിപ്രമാണങ്ങളുടെ ലക്ഷണത്തെ ഉപദേശിച്ചു് അവൈദികന്മാരിൽനിന്നു വേദത്തെ ന്യായശാസ്ത്രം രക്ഷിക്കുന്നു.

പുരാണം ഇതിഹാസത്തിന്നുംകൂടി ഉപലക്ഷണമെന്നു ധരിച്ചുകൊള്ളേണ്ടതാണു്. ഇതിഹാസപുരാണാത്മികയായുള്ള വിദ്യ വേദത്തോടു തുല്യമായിപ്പറയപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു.

"ഇതിഹാസഃ പുരാണം ച
പഞ്ചമോ വേദ ഉച്യതേ."

എന്നും.

"ഇതിഹാസപുരാണാഭ്യാം
വേദം സമുപബൃംഹയേത്."

എന്നും പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു.

പുരാണം അഞ്ചു ലക്ഷണങ്ങളോടുകൂടിയിരിക്കുന്നു. സൎഗ്ഗം, പ്രതിസൎഗ്ഗം, വംശം, മന്വന്തരം, വംശാനുചരിതം എന്നിവതന്നെ പുരാണലക്ഷണങ്ങൾ.

,, സൎഗ്ഗശ്ച പ്രതിസൎഗ്ഗശ്ച
വംശോ മന്വന്തരാണി ച
വംശാനുചരിതം ചേതി
പുരാണം പഞ്ചലക്ഷണം.''

എന്നു പ്രമാണം.

അവിടെ സൎഗ്ഗം എന്നു സൃഷ്ടി; പ്രതിസൎഗ്ഗം എന്നു പ്രളയം; വംശം എന്നു സൂൎയ്യവംശംതുടങ്ങിയവ; മന്വന്തരം എന്നു സ്വായംഭുവാദികളുടെ കാലം; വംശാനുചരിതം എന്നു വംശ്യന്മാരായ മഹാത്മാക്കളുടെ ചരിത്രം. ഈ പറഞ്ഞ അഞ്ചുലക്ഷണങ്ങളും പുരാണത്തിന്നുണ്ടായിരിക്കണം.

ഇങ്ങനെ ഉള്ള പുരാണങ്ങൾ പതിനെട്ടുണ്ട്.

,,ബ്രാഹ്മം പാദ്മം വൈഷ്ണവം ച
ശൈവം ഭാഗവതം തഥാ
ഭവിഷ്യന്നാരദീയം ച
മാൎക്കണ്ഡേയം തഥാപരം.

ആഗ്നേയം ബ്രഹ്മവൈവൎത്തം
ലൈംഗം വാരാഹമേവ ച
സ്കാന്ദം ച വാമനം ചൈവ
കൌൎമ്മം മാത്സ്യം ച ഗാരുഡം.

ബ്രഹ്മാണ്ഡം ചൈവ പുണ്യോƒയം
പുരാണാനാമനുക്രമഃ.''

ഈ പുരാണങ്ങളുടെ പേരുകളെത്തന്നെ വ്യാസൻ മറെറാരവസരത്തിൽ സംഗ്രഹിച്ചു പറഞ്ഞിരിക്കുന്ന പ്രകാരം താഴെ ചേൎക്കുന്നു

,,മദ്വയം ഭദ്വയം ചൈവ
ബ്രത്രയം വചതുഷ്ടയം
അനാപലിംഗകൂസ്കാനി
പുരാണാനി പൃഥൿ പൃഥൿ.''

മദ്വയം=മ എന്ന് ആദിയായിട്ടു രണ്ടു പുരാണങ്ങൾ. അവ മത്സ്യപുരാണം, മാൎക്കണ്ഡേയപുരാണം.

ഭദ്വയം=ഭ എന്ന് ആദിയായിട്ടു രണ്ട്, അവ ഭവിഷ്യത് പുരാണം, ഭാഗവതപുരാണം.

ബ്രത്രയം=ബ്ര എന്ന് ആദിയായി മൂന്ന്. അവ ബ്രഹ്മ പുരാണം, ബ്രഹ്മാണ്ഡപുരാണം, ബ്രഹ്മവൈവത്തപുരാണം.

വചതുഷ്ടയം=വ എന്ന് ആദിയായി നാല്. അവ വായു പുരാണം, വാമനപുരാണം, വരാഹപുരാണം, വിഷ്ണുപുരാണം.

"അനാപലിംഗക്രസ്കാനി" എന്നതിലെ ഓരോ അക്ഷരവും ഓരോ പുരാണത്തിന്റെ പേരാണ്. അ=അഗ്നിപുരാണം; നാ=നാരദപുരാണം; പ=പത്മപുരാണം; ലിം=ലിംഗപുരാണം; ഗ=ഗരുഡപുരാണം; ക്ര=ക്രമ്മപുരാണം; സ്കാ=സ്കാന്ദപുരാണം ഇങ്ങനെ പുരാണം പതിനെട്ട്. ഇവയിൽ എല്ലാംതന്നെ വേദാത്ഥത്തെ ഉപബൃംഹണം ചെയ്തിരിക്കുന്നു.

മാനവപാരാശരാദികരം ധമ്മശാസ്ത്രങ്ങളാകുന്നു. അപ്രത്യക്ഷശ്രുതിമൂലങ്ങളായിരിക്കുന്ന ധമ്മങ്ങളെ പുരസ്കരിച്ച ദേശകാലാധികാരിഭേദേന വണ്ണാശ്രമാദിധമ്മങ്ങളെ പ്രതിപാദിച്ച പ്രത്യക്ഷവേദത്തിന് അനുഗ്രാഹകമായിരിക്കുന്നതിന്നു ധമ്മശാസ്ത്രം എന്നു പേർ.

വേദോക്തകമ്മങ്ങളെ യഥാവിധി അനുഷ്ഠിക്കുന്നതിന് ഉപയോഗിയായിരിക്കുന്ന ശരീരത്തിന്റെ നീരോഗതയെ സമ്പാദിക്കുന്നതിന്നുപദേശം നൽകുന്ന ആയുവേദം; അതിനാൽ അതു വേദോപയോഗിയാകുന്നു.

പ്രജാപരിപാലനതത്പരന്മാരായിരിക്കുന്ന രാജാക്കന്മാക്ക പാപിഷ്ഠന്മാരായ പരന്മാരുടെ പരിഭവാത്ഥമായി പലവിധമായ ശസ്ത്രാസ്ത്രങ്ങളുടെ പ്രയോഗത്തെ ധനുവേദം ഉപദേശിക്കുന്നു; അതിനാൽ ഇതും വേദോപയോഗിതന്നെ.

സാമഗാനത്തിങ്കലേക്കു ഉപയോഗിയായിരിക്കുന്ന സ്വരലക്ഷണത്തെ ഗാന്ധവ്വവേദം ഉപദേശിക്കുന്നു; ആകയാൽ അതും വേദോപയോഗിതന്നെ.

സന്ധിവിഗ്രഹാദിഷഡ്ഗുണങ്ങരം സാമാദിസപ്തോപായങ്ങരം മുതലായവയുടെ സ്വരൂപാദികളേയും കൃഷിഗോരക്ഷാദികളെക്കൊണ്ടു ചരുപുരോഡാശാദികളുടെ സമ്പാദനത്തേയും അത്ഥവേദം ഉപദേശിക്കുന്നു. അതിനാൽ ഇതും വേദോപയോഗിതന്നെ.

ഇപ്രകാരം ഇവിടെ പതിനെട്ടു വിദ്യകളുടേയും സ്വരൂപം സാമാന്യമായി പറഞ്ഞുകഴിഞ്ഞു. പതിനെട്ടു വിദ്യകളിൽ നാലു വേദം ഒഴിച്ചുള്ള ശേഷം പതിന്നാലും വേദോപയോഗികളെന്നു വ്യക്തമാക്കുകയും ചെയ്തു.

വേദം കഴിഞ്ഞാൽ പിന്നെ പ്രാധാന്യം വേദാംഗങ്ങൾക്കാണ്. അതിൽ പറയും ശേഷം എട്ടിന്നും. ഇനി വേദാംഗങ്ങളിൽ പ്രാധാന്യം ഏതിനാണെന്നു നിരൂപിക്കാം.

„ഛന്ദഃ പാദൌ തു വേദസ്യ
ഹസ്തൌ കല്പോഽഥ കഥ്യതേ
ജ്യോതിഷാമയനം ചക്ഷു-
ന്നിരുക്തം ശ്രോത്രമുച്യതേ.

ശിക്ഷാ ഘ്രാണം തു വേദസ്യ
മുഖം വ്യാകരണം സ്മൃതം
ഏതാന്യംഗാനി വേദസ്യ
നിത്യം ജ്ഞേയാനി വൈ ബുധൈഃ.''

എന്നു പറഞ്ഞിരിക്കുന്നതിൽ നിന്നു വേദപുരുഷന്റെ പാദം ഛന്ദഃശാസ്ത്രം എന്നും, ഹസ്തം കല്പം എന്നും, ചക്ഷുസ്സു ജ്യോതിഷം എന്നും, ശ്രോത്രം നിരുക്തം എന്നും, മൂക്കു ശിക്ഷ എന്നും, മുഖം വ്യാകരണമെന്നും സിദ്ധിക്കുന്നു. ഇതിനെത്തന്നെ ഒരു ആചാര്യൻ.

„ഛന്ദഃ പാദം ശബ്ദശാസ്ത്രം ച വക്ത്രം
കല്പഃ പാണി ജ്യോതിഷം ചക്ഷുഷീ ച
ശിക്ഷാ ഘ്രാണം ശ്രോത്രമുക്തം നിരുക്തം
വേദസ്യാംഗാന്യേവമാഹുർമ്മുനീന്ദ്രാഃ.''

എന്നുവിധത്തിൽ പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു. ഇതിന്നുപുറമെ,

„വേദസ്യ ചക്ഷുഃ കില ശാസ്ത്രമേതത്
പ്രധാനതാംഗേഷു തതോഽസ്യ യുക്താ
അംഗൈര്യുതോഽന്യൈരപി പൂർണ്ണമൂർത്തി-
ശ്ചക്ഷുർവ്വിനാ കഃ പുരുഷത്വമേതി.''

എന്നു പറഞ്ഞിട്ടുള്ളതിൽനിന്നു ജ്യോതിഷത്തിന്നുള്ള സർവ്വപ്രാധാന്യം ആപാദിതമായി.

"മുഖമർദ്ധം ശരീരസ്യ
സർവ്വം വാ മുഖമുച്യതേ
തത്രാപി നാസികാഃശ്രേഷ്ഠാ
ശ്രേഷ്ഠേ തത്രാപി ചക്ഷുഷീ."

ഈ പ്രമാണശ്ലോകത്തിൽ നിന്നു സർവ്വശരീരാംഗങ്ങളിലും വച്ചു ചക്ഷുസ്സിന്നു പ്രാധാന്യമുണ്ടെന്നു സിദ്ധിക്കുന്നു.

"സർവേന്ദ്രിയാണാം നയനം പ്രധാനം."

എന്നും പ്രമാണം ഉണ്ട്.

അപ്രകാരം പ്രാധാന്യമുള്ള ചക്ഷുസ്സാണ് ജ്യോതിഷമെന്നു പറഞ്ഞിട്ടുള്ളതുകൊണ്ടു ജ്യോതിഷത്തിന്നു മററുള്ള വേദാംഗങ്ങളേക്കാൾ പ്രാശസ്ത്യമുണ്ടെന്നു പ്രത്യേകം പറയേണ്ടതില്ലല്ലൊ.

"യഥാ ശിഖാ മയൂരാണാം
നാഗാനാം മണയോ യഥാ
തഥാ വേദാംഗശാസ്ത്രാണാം
ജ്യോതിഷം മൂർദ്ധനി സ്ഥിതം."

എന്നുള്ള പ്രമാണം ജ്യോതിഷത്തിൻെറ സർവ്വപ്രാധാന്യത്തെത്തന്നെ പ്രബലപ്പെടുത്തുന്നു.

ഇപ്രകാരം വേദാംഗശാസ്ത്രങ്ങളിൽവച്ചു പ്രാധാന്യമേറിയ ജ്യോതിഷമാണ് ഇവിടെ പ്രതിപാദ്യമായിട്ടുള്ളത്. ഇനി അതിൻെറ സ്വരൂപത്തെക്കുറിച്ചു കുറഞ്ഞൊന്നു ചിന്തിക്കാം.

"സ്കന്ധത്രയാത്മകം ജ്യോതി-
ശ്ശാസ്ത്രമേതത് ഷഡംഗവത്
ഗണിതം സംഹിതാ ഹോരാ
ചേതി സ്കന്ധത്രയം മതം."

ജ്യോതിശ്ശാസ്ത്രത്തിന്നു മൂന്നു സ്കന്ധങ്ങളും ആറ് അംഗങ്ങളുമുണ്ട്. ഗണിതം, സംഹിത, ഹോര എന്നിവ മൂന്നും സ്കന്ധങ്ങളാണ്.

"ജാതകഗോളനിമിത്ത-
പ്രശ്നമുഹൂർത്താഖ്യഗണിതനാമാനി
അഭിദധതീഹ ഷഡംഗാ-
ന്യാചാര്യാ ജ്യൌതിഷേ മഹാശാസ്ത്രേ."

എന്ന വചനത്തിൽനിന്നു ജാതകം, ഗോളം, നിമിത്തം, പ്രശ്നം, മുഹൂൎത്തം, ഗണിതം എന്നീ ആറും അംഗങ്ങളെന്നു സിദ്ധിക്കുന്നു.

„ഗോളോ ഗണിതം ചേതി
ദ്വിതയം ഖലു ഗണിതസംജ്ഞകേ സ്കന്ധേ
ഹോരാസംഹിതയോരപി
നിമിത്തമന്യത്ത്രയം ച ഹോരാഖ്യേ."

ജ്യോതിശ്ശാസ്ത്രത്തിന്റെ ആറംഗങ്ങൾ സ്കന്ധത്രയത്തിൽ എങ്ങിനെ അന്തൎഭവിച്ചിരിക്കുന്നു എന്നു് ഈ ശ്ലോകം വ്യക്തമാക്കിയിരിക്കുന്നു. ഗണിതസ്കന്ധത്തിൽ അംഗങ്ങളായ ഗോളഗണിതങ്ങളും, ഹോരാസ്കന്ധത്തിൽ ജാതകപ്രശ്നമുഹൂൎത്തങ്ങളും, സംഹിതാസ്കന്ധത്തിൽ നിമിത്തവും പറയപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. എന്നാൽ ഹോരാസ്കന്ധത്തിൽകൂടി നിമിത്തം പറഞ്ഞിട്ടുണ്ടെന്നുള്ള സംഗതി വിസ്മരിച്ചുകൂടാത്തതാകുന്നു.

സംഹിതാസ്കന്ധത്തിൽ നിമിത്തം മാത്രമെ പറവാനുള്ളു എങ്കിൽ അതിനെക്കുറിച്ചു ഹോരാസ്കന്ധത്തിൽ പ്രതിപാദിക്കുന്ന സ്ഥിതിക്കു സംഹിതാസ്കന്ധം നിരൎത്ഥകമെന്നു തോന്നിപ്പോകും. ആ മിത്ഥ്യാജ്ഞാനത്തെ പരിഹരിക്കുന്നതിന്നുവേണ്ടി സംഹിതാസ്കന്ധസ്വരൂപത്തെ വ്യക്തമായിത്താഴെ ചേൎക്കുന്നു.

„ജനപുഷ്ടിക്ഷയവൃദ്ധി-
ദ്വിരദതുരംഗാദിസൎവ്വജന്തൂനാം
കേതൂല്ക്കാദീനാം വാ
ലക്ഷണമുദിതം ഹി സംഹിതാസ്കന്ധേ."

ജനപുഷ്ടിക്ഷയവൃദ്ധിദ്വിരദതുരംഗാദി സൎവ്വവസ്തുക്കളുടേയും കേതൂല്ക്കാദികളുടേയും ലക്ഷണം സംഹിതാസ്കന്ധത്തിൽ പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു.

മേൽപറഞ്ഞവയിൽനിന്നു ജ്യോതിശ്ശാസ്ത്രത്തിന്റെ മൂന്നു സ്കന്ധങ്ങളും, ആറംഗങ്ങളും ഇന്നിന്നവയെന്നും അവയിൽ ഏതേതംഗങ്ങൾകൂടി ഏതേതു സ്കന്ധങ്ങൾ ഉണ്ടാകുന്നു എന്നും വ്യക്തമായല്ലൊ.

ജ്യോതിശ്ശാസ്ത്രത്തെ മറെറാരുപ്രകാരം നിരീക്ഷണംചെയ്യുമ്പോൾ രണ്ടു വലിയ വിഭാഗങ്ങളായി പിരിക്കാവുന്നതാണു്,

“പ്രമാണഫലഭേദേന
ദ്വിവിധം ച ഭവേദിദം.”

ജ്യോതിശ്ശാസ്ത്രത്തെ പ്രമാണം എന്നും ഫലം എന്നും രണ്ടായി വിഭജിക്കാം. അങ്ങനെ പിരിക്കുമ്പോൾ ഗണിതസ്കന്ധം പ്രമാണവും, സംഹിതാഹോരാസ്കന്ധങ്ങൾ ഫലസ്വരൂപങ്ങളുമെന്നു മനസ്സിലാക്കിക്കൊള്ളേണ്ടതാകുന്നു.

“പ്രമാണം ഗണിതസ്കന്ധം
സ്കന്ധാവന്യൌ ഫലാത്മകൌ.”

എന്നുള്ള വചനം കാണ്ക.

പ്രമാണമായ ഗണിതസ്കന്ധത്തിനു ഗണിതഗോളങ്ങളെന്നു രണ്ടു് അംഗങ്ങളുണ്ടെന്നു മുൻപുതന്നെ പറഞ്ഞല്ലോ. അവയിൽ ഗണിതത്തിന്നുതന്നെ പത്തു പിരിവുകൾ ഉണ്ടു്.

“ദ്യുഗണാനയനം ഖേട-
മദ്ധ്യമസ്ഫുടയോസ്തഥാ
ഗ്രഹണദ്വിതയം ഖേട-
കലഹസ്തത്സമാഗമഃ.

അസ്തോദയൌ ച ഖേടാനാം
നക്ഷത്രാണാം ച സംഗമഃ
ഇതി ഭേദാസ്തു വിജ്ഞേയാ
ഗ്രഹാണാം ഗണിതേ ദശ.”

അഹൎഗ്ഗണത്തെവരുത്തുക, ഗ്രഹമദ്ധ്യമത്തെവരുത്തുക, ഗ്രഹസ്ഫുടത്തെവരുത്തുക, സൂൎയ്യഗ്രഹണത്തെ ഗണിക്കുക, ചന്ദ്രഗ്രഹണത്തെ ഗണിക്കുക, ഗ്രഹയുദ്ധത്തെ പരീക്ഷിക്കുക, ഗ്രഹങ്ങളുടെ പരസ്പരസമാഗമത്തെ പരീക്ഷിച്ചറിയുക, ഗ്രഹങ്ങളുടെ ഉദയത്തെ പരീക്ഷിച്ചറിയുക, അവയുടെ അസ്തമയത്തെ പരീക്ഷിച്ചറിയുക, നക്ഷത്രങ്ങളുടെ യോഗത്തെ പരീക്ഷിച്ചറിയുക എന്നിങ്ങനെയുള്ള പത്തു പിരിവുകളും ഗണിതത്തിൽ ഉൾപ്പെട്ടതാകുന്നു.

ഗണിതസ്കന്ധത്തിൽ ഉൾപ്പെട്ട ഗണിതഗോളാംഗങ്ങളുടെ സ്വരൂപം നല്ലവണ്ണം മനസ്സിലാക്കുന്നതിന്നു പഞ്ചസിദ്ധാന്തങ്ങൾ നല്ലവണ്ണം പഠിച്ചിരിക്കേണ്ടതുകൊണ്ടു് അവയുടെ ചുരുങ്ങിയ സ്വരൂപനിരൂപണം താഴെ ചേൎക്കുന്നു.

"ബ്രാഹ്മഃ സൌരശ്ച വാസിഷ്ഠോ
രൌമശഃ പൌലിശസ്തഥാ
സിദ്ധാന്താ ഇതി പഞ്ച സ്യുഃ
കഥ്യന്തേ ഹ്യല്പ തദ്ഭിദഃ.

സ്പഷ്ടോ ബ്രാഹ്മസ്തു സിദ്ധാന്ത-
സ്തസ്യാസന്നസ്തു രൌമശഃ
സൌരഃ സ്പഷ്ടതരോऽസ്പഷ്ടൌ
വാസിഷ്ഠഃ പൌലിശസ്തഥാ.

കദാചിദ് ബ്രഹ്മസിദ്ധാന്ത-
സ്സാവിത്രസ്തു കദാചന
കദാചിദ്രൌമശഃ സ്പഷ്ടോ
ന കദാചിത്തദേതരൌ."

ബ്രാഹ്മം, സൌരം, വാസിഷ്ഠം, രൌമശം, പൌലിശം എന്നിങ്ങനെ സിദ്ധാന്തങ്ങൾ അഞ്ചു്. അതിൽ ബ്രഹ്മസിദ്ധാന്തം സ്പഷ്ടമാകുന്നു. രൌമശം അതിനോടു് ഏററവും അടുത്തതാകുന്നു. സൌരസിദ്ധാന്തം സ്പഷ്ടതരമാകുന്നു. വാസിഷ്ഠവും പൌലിശവും അസ്പഷ്ടങ്ങളാകുന്നു.

ബ്രഹ്മസിദ്ധാന്തം ഒരുകാലത്തു സ്പഷ്ടമായി ഭവിക്കും. സാവിത്രം മറെറാരുകാലത്തു സ്പഷ്ടമായി ഭവിക്കും. ഒരുകാലത്തു രൌമശം സ്പഷ്ടമായി ഭവിക്കും. വാസിഷ്ഠപൌലിശങ്ങൾ ഒരു കാലത്തും സ്പഷ്ടങ്ങളായി ഭവിക്കുന്നതല്ല.

ഇപ്രകാരം ഗണിത,ഹോരാ,സംഹിതാസ്കന്ധങ്ങളുടെ സ്വരൂപനിരൂപണം ചെയ്തുകഴിഞ്ഞു. ഹോരാസ്കന്ധത്തിൽ പ്രതിപാദിച്ചിരിക്കുന്ന മുഹൂർത്താംഗമാണു് നമ്മുടെ വിഷയം.

മേൽ പറഞ്ഞിട്ടുള്ളതിൽനിന്നു പതിനെട്ടു വിദ്യകളുടെ സ്വരൂപങ്ങളും അവയിൽ വേദങ്ങൾ ഒഴികെയുള്ള ശേഷം പതിനാലു വിദ്യകളിൽ വച്ചു ജ്യോതിശ്ശാസ്ത്രത്തിനുള്ള പ്രാധാന്യവും അതിന്റെ സ്കന്ധാംഗാദിവിഭാഗങ്ങളും അതിൽ മുഹൂർത്തശാസ്ത്രത്തിനുള്ള സ്ഥാനവും വ്യക്തമായിരിക്കുമെന്നു വിചാരിക്കുന്നു.

ഇനി മുഹൂർത്തം 'എന്നാൽ 'എന്തു് 'എന്നുള്ളതാണു് ആദ്യമായി വിചാരിക്കുവാൻ പോകുന്നതു്. ശ്രൌതകർമ്മകർത്താവിന്നേ, വിഘ്നങ്ങളുണ്ടായാൽ അവയിൽനിന്നു താരണംചെയ്തു് അയാൾക്കു

പൂർണ്ണഫലപ്രാപ്തിയെ ഉണ്ടാക്കിക്കൊടുക്കുന്നതിന്നു സമർത്ഥമായ കാലവിശേഷത്തെ മുഹൂർത്തമെന്നു പറയുന്നു.

„മുഹുർമ്മുഹുസ്താരയതേ
കർത്താരം ശ്രൌതകർമ്മണാം
തസ്മാന്മുഹൂർത്ത ഇത്യാഹുർ-
മ്മുനയസ്തത്വദർശിനഃ."

എന്നു ശങ്കരഗൃഹ്യസൂത്രഭാഷ്യത്തിൽ കാണുന്നു.

വിഹിതകാലത്തിൽ ചെയ്യുന്നതുതന്നെ ഫലസിദ്ധിയുള്ളതായും അവിഹിതകാലത്തു ചെയ്യുന്നതു നിഷ്ഫലമായും നാം സാധാരണ കണ്ടുവരുന്നുണ്ടല്ലോ. ഓരോ ശ്രൌതകർമ്മവും യഥാവിധി വിഘ്നം കൂടാതെ ചെയ്യുന്നതിന്നും അതിന്റെ പൂർണ്ണമായ ഫലം യഥാകാലം സിദ്ധിക്കുന്നതിന്നും സർവ്വപ്രകാരേണയും മുഹൂർത്തം സഹായിക്കുന്നു. അതുകൊണ്ടാണ് ഹിന്ദുക്കൾ ഇന്നും സർവ്വകർമ്മങ്ങളും മുഹൂർത്തംനോക്കിച്ചെയ്യുന്നതു്. ദോഷരഹിതമായ മുഹൂർത്തം കിട്ടുവാനുള്ള വൈഷമ്യംകൊണ്ടും, ശാസ്ത്രജ്ഞാനമില്ലാത്തവർ യഥാമതി മുഹൂർത്തം ചാർത്തിക്കൊടുക്കുന്നതുകൊണ്ടും, ഉദ്ദിഷ്ടഫലസിദ്ധി ചിലപ്പോൾ ഉണ്ടാവുന്നില്ലെന്നതുനിമിത്തം ശാസ്ത്രം അപവാദഗ്രസ്തമായിത്തീരുന്നില്ലല്ലൊ.

അതിഗഹനമായ മുഹൂർത്തശാസ്ത്രം അനേകം ഉത്സർഗ്ഗാപവാദങ്ങളോടുകൂടിയതാണ്. അവയെല്ലാം നല്ലവണ്ണം മനസ്സിലാക്കി ഒരു മുഹൂർത്തം നിശ്ചയിക്കുന്ന കാര്യം ഒരിക്കലും സുകരമല്ല. പിന്നെ യഥാമതി പറഞ്ഞുകൊടുക്കുന്ന മുഹൂർത്തങ്ങൾക്കു വൈഫല്യം ഭവിക്കുന്നതിൽ ഒട്ടും ആശ്ചര്യപ്പെടുവാനില്ലല്ലൊ.

കേരളാചാര്യന്മാർ അനേകം മുഹൂർത്തഗ്രന്ഥങ്ങളെ സംസ്കൃതത്തിലും ഭാഷയിലും എഴുതീട്ടുണ്ട്. അവയെല്ലാം ശാസ്ത്രസിദ്ധാന്തങ്ങൾക്കനുഗുണമായവിധത്തിൽതന്നെ ആയതുകൊണ്ടു് ആ ഗ്രന്ഥങ്ങൾക്കെല്ലാററിന്നും പ്രാധാന്യവും പ്രാമാണ്യവും സിദ്ധിച്ചു. എന്നാൽ ഋഷീശ്വരന്മാരുടെ മതങ്ങളെ അനുസരിച്ചെഴുതിയിരിക്കുന്ന ഈ ഗ്രന്ഥങ്ങളെല്ലാംതന്നെ വിഷയകാഠിന്യംകൊണ്ടും സംഗ്രഹമായി എഴുതിയിരിക്കുന്നതുകൊണ്ടും കേവലം ദുർഗ്രഹമാണ്.

കേരളീയക്കു സാധാരണമായി വിഷയങ്ങളെ സംഗ്രഹിച്ചെഴുതുന്നതിന്നാണു കൂടുതൽ പാടവമുള്ളതു്. എന്നാൽ മുഴ

മംഗലം മുഹൂൎത്തശാസ്ത്രത്തെ വളരെ വിസ്തരിച്ചെഴുതിയിരിക്കുന്നതു വലിയ അനുഗ്രഹം തന്നെ. ബാലശങ്കരൻനമ്പൂരി എഴുതിയിരിക്കുന്ന കാലദീപികാവ്യാഖ്യാനം — ബാലശങ്കരം — ഒരു സ്വതന്ത്രഗ്രന്ഥംതന്നെയാണ്. അദ്ദേഹം ഭാഷയിൽ സംഗ്രഹിച്ചെഴുതിയിരിക്കുന്ന കാലദീപത്തിലെ ആശയങ്ങളെ വിപുലമാക്കി ഇതിൽ സപ്രമാണം വിശദമാക്കുകമാത്രമെ ചെയ്തിട്ടുള്ളു. ഋഷീശ്വരന്മാരുടേയും കേരളീയാചാൎയ്യന്മാരുടേയും മുഹൂൎത്തശാസ്ത്രഗ്രന്ഥങ്ങളെ ഇതിൽ കൂലംകഷമായി നിരൂപണം ചെയ്തിട്ടുണ്ടു്. ശാസ്ത്രാനുരോധേന സ്വമതത്തെ പലദിക്കിലും സ്ഥാപിച്ചിട്ടുണ്ടു്. കുലദേശാചാരങ്ങളെ അതിക്രമിച്ചുപോകരുതെന്നു പ്രത്യേകംനിഷ്കൎഷിച്ചിട്ടുണ്ടു്. ഒരു വിഷയത്തെക്കുറിച്ചുള്ള അഭിപ്രായഭേദങ്ങളെ സാകല്യേന കാണിച്ചു് അതിൽ സ്വീകാൎയ്യമേതന്നറിവാൻ അന്നന്നു പ്രമാണഭൂതരോടു ചോദിച്ചറിഞ്ഞുകൊള്ളണമെന്നു പറഞ്ഞിരിക്കുന്നതിൽനിന്നു ഗ്രന്ഥകാരനു ജ്യോതിശ്ശാസ്ത്രത്തിലുള്ള വിശ്വാസവും ഋഷീശ്വരന്മാരുടെ വാക്യങ്ങളിലുള്ള ബഹുമാനവും വ്യക്തമായിത്തീരുന്നു.

ബാലശങ്കരമെന്ന ഈ മുഹൂൎത്തശാസ്ത്രഗ്രന്ഥത്തെ മൂന്നുഭാഗങ്ങളായിത്തിരിച്ചിരിക്കുന്നു. അതിലെ പൂൎവ്വഭാഗത്തിൽ മുഹൂൎത്തദോഷങ്ങളെക്കുറിച്ചും മദ്ധ്യമഭാഗത്തിൽ ഷോഡശകൎമ്മങ്ങളുടെ മുഹൂൎത്തങ്ങളെക്കുറിച്ചും ഉത്തരഭാഗത്തിൽ പ്രതിഷ്ഠ, രാജാഭിഷേകം മുതലായ പലവക വിഷയങ്ങളുടെ മുഹൂൎത്തങ്ങളെക്കുറിച്ചും വിസ്തരിച്ചു പ്രതിപാദിച്ചു ഗ്രന്ഥം സമഗ്രമാക്കീട്ടുണ്ടു്.

പൂൎവ്വഭാഗമെന്ന ദോഷപ്രകരണത്തിൽ പതിനൊന്നു് അദ്ധ്യായങ്ങൾ അടങ്ങിയിരിക്കുന്നു. ഒന്നാമദ്ധ്യായത്തിൽ മുഹൂൎത്തം നിരൂപിക്കുമ്പോൾ ഓൎത്തിരിക്കേണ്ടതായ സാമാന്യനിയമങ്ങളെ പ്രതിപാദിച്ചുകൊണ്ടു ഗ്രന്ഥം ആരംഭിക്കുന്നു. അവ അയനം, ഷഡ്ദോഷം, രവിമാസം, ദിനരാത്രിവിഭാഗം, ഗ്രഹണം, സന്ധ്യ, സായാഹ്നം, രാശികൾ, ഗ്രഹങ്ങൾ, പക്ഷം, വാരൎക്ഷതിഥികൾ അവയുടെ യോഗങ്ങൾ, രവിസംക്രമം, നവദോഷങ്ങൾ എന്നിവയെ യഥാക്രമം ചിന്തിക്കേണ്ടതാണെന്നു പറഞ്ഞു് ഒരോന്നിനേയും ശാസ്ത്രരീത്യാ നിരൂപണം ചെയ്യുന്നു. ഈ ക്രമത്തിൽ ഒന്നാമദ്ധ്യായത്തിൽ അയനചിന്തനവും, രണ്ടാമദ്ധ്യായത്തിൽ ഷഡ്ദോഷനിരൂപണവും, മൂന്നാമദ്ധ്യായത്തിൽ ദിനവിഭാഗാദി

കഥനവും, നാലാമദ്ധ്യായത്തിൽ രാശിഗ്രഹകഥനവും, അഞ്ചാമദ്ധ്യായത്തിൽ പക്ഷതിഥിവിചിന്തനവും, ആറാമദ്ധ്യായത്തിൽ സംക്രാന്തിനിണ്ണയവും, ഏഴാമദ്ധ്യായത്തിൽ നവദോഷകഥനവും, എട്ടാമദ്ധ്യായത്തിൽ യാദൃച്ഛികദോഷകഥനവും, ഒൻപതാമദ്ധ്യായത്തിൽ ഗുണാദികഥനവും, പത്താമദ്ധ്യായത്തിൽ കത്തൃവജ്ജ്യജന്മാദികഥനവും, പതിനൊന്നാമദ്ധ്യായത്തിൽ സാവനാദി കാലമാനനിരൂപണവും ചെയ്തു പൂവ്വഭാഗത്തെ സമഗ്രമാക്കിയിരിക്കുന്നു.

പൂവ്വഭാഗമായ ദോഷപ്രകരണത്തിൽ ഉൾപ്പെട്ടിരിക്കുന്ന സമസ്തദോഷങ്ങളെയും രണ്ടു വലിയ വിഭാഗങ്ങളായിത്തിരിക്കാം. അവയിൽ ഒന്നാമത്തേതു മുഹൂത്തദോഷങ്ങളും രണ്ടാമത്തേതു കത്തൃദോഷങ്ങളുമാകുന്നു. ഇനി മുഹൂത്തദോഷങ്ങളെത്തന്നെ സാമാന്യദോഷമെന്നും ഷഡ്ദോഷമെന്നും വിഭജിക്കാം. അവയിൽ സാമാന്യദോഷം നൈസഗ്ഗികദോഷമെന്നും യാദൃച്ഛികദോഷമെന്നും രണ്ടു പിരിവുകളോടു കൂടിയതായിത്തീരുന്നു. ഇനി നൈസഗ്ഗികദോഷങ്ങൾക്കു നിത്യദോഷം എന്നും നവദോഷം എന്നും രണ്ടു പിരിവുകൾ കല്പിക്കാം. ഇപ്രകാരം വിഭജിക്കുന്നതുകൊണ്ടു ദോഷങ്ങളെ എളുപ്പത്തിൽ മനസ്സിലാക്കുവാൻ സാധിക്കുന്നതാണ്. ഇവയിൽ ഓരോന്നിനേയും ചുരുങ്ങിയവിവരണത്തോടുകൂടിത്താഴെ ചേക്കുന്നു.

നിത്യദോഷങ്ങളിൽ അയനം, രവിമാസം, ദിനരാത്രിവിഭാഗം, ഗ്രഹണം, സന്ധ്യ, സായാഹ്നം, രാശികൾ, ഗ്രഹങ്ങൾ, പക്ഷം, വാരർക്ഷതിഥികൾ, അവയുടെ യോഗങ്ങൾ, രവിസംക്രമം എന്നിവ ഉൾപ്പെടുന്നു.

ഗുളികൻ, വിഷ്ടി, ഗണ്ഡാന്തം, വിഷം, ഉഷ്ണം, ഏകാഗ്ഗളം, അഹിമസ്തകം, ലാടം, വൈധൃതം എനിവ ഒൻപതിന്നും നവദോഷങ്ങൾ എന്നു പേർ.

മേൽപറഞ്ഞ നിത്യദോഷങ്ങളും നവദോഷങ്ങളും കൂടിയാൽ അതിന്നു നൈസഗ്ഗികദോഷങ്ങൾ എന്നു പേർ.

ഉല്ക്കാനിപാതം, ഭൂകമ്പം, കേതൂദയം, ശിവാരുതം മുതലായവ യാദൃച്ഛികദോഷങ്ങളാകുന്നു.

നൈസർഗ്ഗികദോഷവും യാദൃച്ഛികദോഷവും സാമാന്യദോഷങ്ങളുടെ വിഭാഗങ്ങളാണ്. ഷഡ്ദോഷങ്ങളെന്നു പറയുന്നവയിൽ അംഹസ്പതി, അധിമാസം, സംസപ്പം, പകൽ മാംസചക്ഷുസ്സുകൊണ്ടു ഗുരുശുക്രന്മാരെക്കാണ്കെ, അവരുടെ മൌഢ്യം, അവരുടെ പരസ്പരദൃഷ്ടി എന്നിവ ഉൾപ്പെടുന്നു.

മേൽപറഞ്ഞ സാമാന്യദോഷങ്ങളും ഷഡ്ദോഷങ്ങളും മുഹൂർത്തദോഷവിഭാഗത്തിൻെറ അംഗങ്ങളാകുന്നു. ഇനി ഇതിൽനിന്നു ഭിന്നമായി നില്ക്കുന്ന കർത്തൃദോഷങ്ങളിൽ അഷ്ടാശീത്യംശകം, അഷ്ടോത്തരശതാംശകം, വിപൽ്പ്രത്യരനക്ഷത്രങ്ങൾ, അഷ്ടമരാശി, അഷ്ടമരാശിക്കൂറു മുതലായവ ഉൾപ്പെടുന്നു.

ഈവകദോഷങ്ങളൊന്നുംതന്നെ തട്ടാതെ ഒരു മുഹൂർത്തം നിശ്ചയിക്കുന്നതു ശ്രമസാദ്ധ്യമെന്നു വന്നുകൂടുന്നു. കലിയുഗത്തിൽ നിർദ്ദോഷമായ മുഹൂർത്തം കിട്ടുവാനും പ്രയാസം. എന്നാലും ഏററവും നിരപായമായ മുഹൂർത്തം നിശ്ചയിക്കേണ്ടതും മുഹൂർത്തദോഷപ്രായശ്ചിത്തങ്ങൾ ഏതെങ്കിലും വേണ്ടതായിവന്നാൽ അതു യഥാശാസ്ത്രം വിധിക്കേണ്ടതും ദൈവജ്ഞൻെറ കൃത്യമാണ്. എന്നാൽ

„ജ്യൌതിഷം വ്യവഹാരം ച
പ്രായശ്ചിത്തം ചികിത്സിതം
വിനാ ശാസ്ത്രേണ യോ ബ്രൂയാത്
തമാഹുർബ്രഹ്മഘാതകം.”

എന്ന ശാസ്ത്രവാക്യത്തെ ദൈവജ്ഞൻ സദാ സ്മരിച്ചുകൊള്ളേണ്ടതാണ്.

ശുഭമുഹൂർത്തത്തിൽ തുടങ്ങുന്നതുകൊണ്ടുതന്നെ കർമ്മങ്ങൾക്കു പൂർണ്ണമായ ഫലസിദ്ധി ഉണ്ടാകുമെന്നു വിചാരിച്ചുപോകരുതു്. ഉപകരണങ്ങളും പ്രയത്നവും അനുഗുണമായിരിക്കേണ്ടതു് അത്യാവശ്യമാണ്. ഇവ മൂന്നിൻേറയും സമ്യഗ്യോഗം പൂർണ്ണഫലപ്രാപ്തിയെ സദാ സമ്പാദിക്കുമെന്നതു നിശ്ചയംതന്നെ. എന്നാൽ സുമുഹൂർത്തത്തിൽ തുടങ്ങുന്ന കർമ്മം മററു രണ്ടിൻേറയും അഭാവത്തിലും ഏതാണ്ടു ഫലോന്മുഖമായിത്തീരുമെന്നും ഉപകരണപ്രയത്നങ്ങൾക്കു തുല്യപ്രാധാന്യമുണ്ടായാലും ദുർമ്മുഹൂർത്തത്തിൽ തുടങ്ങുന്ന

കൎമ്മം വൈഫല്യത്തെ പ്രാപിക്കുമെന്നുമുള്ള വ്യത്യാസം ധരിച്ചിരിക്കേണ്ടതാണ്. ദുൎമ്മുഹൂൎത്തങ്ങളിൽ തുടങ്ങുന്ന കൎമ്മങ്ങൾ മദ്ധ്യേ മദ്ധ്യേ ഉണ്ടാകുന്ന വിഘ്നങ്ങളെക്കൊണ്ടു ഹതമായിപ്പോകും. ശുഭമുഹൂൎത്തത്തിൽ തുടങ്ങുന്നവയെല്ലാം അന്തരാന്തരാ ഉണ്ടാവുന്ന പ്രത്യൂഹങ്ങളെ ജയിച്ചു പ്രയത്നോപകരണങ്ങൾക്കനുഗുണമായൊ അവയെ അതിക്രമിച്ചതായൊ ഉള്ള ഫലത്തെ പ്രദാനം ചെയ്യും. ഭാഗ്യവാന്മാർ മുഹൂൎത്തം നോക്കാതെ ചെയ്യുന്ന കൎമ്മങ്ങൾ പ്രായേണ ശുഭമുഹൂൎത്തംകൊണ്ടു തുടങ്ങുന്നതിന്നടവരുന്നതും ഹതഭാഗ്യന്മാർ ശുഭമുഹൂൎത്തത്തിൽ ആരംഭിക്കുവാൻ വിചാരിച്ചാലും സാധിക്കാതെവരുന്നതും നമുക്കുതന്നെ പലപ്പോഴും അനുഭവസിദ്ധമാണല്ലൊ. നവവിധമായ സംഭാരങ്ങളോടുകൂടിയ ദുൎയ്യോധനന്നു ഭാരതയുദ്ധത്തിൽ പാണ്ഡവന്മാരെ നാമാവശേഷമാക്കുവാൻതക്ക ശുഭമുഹൂൎത്തം സഹദേവൻതന്നെ ചാൎത്തിക്കൊടുത്തിരുന്നെങ്കിലും ഭാഗ്യശൂന്യതയാൽ ആ ശുഭമുഹൂൎത്തത്തിൽ യുദ്ധത്തിന്നു പുറപ്പെടുവാൻ സാധിച്ചില്ലെന്നുള്ളതു സുപ്രസിദ്ധമാണല്ലൊ.

കാൎയ്യഗതി ഇപ്രകാരംതന്നെ എങ്കിലും പൌരുഷത്തിന്നു ശക്തിയുള്ളതുകൊണ്ടു ശുഭമുഹൂൎത്തത്തിൽതന്നെ കാൎയ്യങ്ങൾ ആരംഭിച്ചു നിരന്തരമായി പ്രയത്നിക്കുന്നതുകൊണ്ടു സാഫല്യം സിദ്ധിക്കുമെന്നു സമാധാനപ്പെടുവാൻ ധാരാളം അവകാശം ഉണ്ടു്.

മുഹൂൎത്തലക്ഷണങ്ങൾ ഇന്നിന്നവയെന്നറിഞ്ഞു മുൻകൂട്ടി പറയുന്നതിന്നുപകരിക്കുന്ന ചില ഗ്രന്ഥങ്ങളുണ്ടായിട്ടില്ലെന്നില്ല. എന്നാൽ അവയെല്ലാം കാലക്രമത്തിൽ നാമാവശേഷമായിപ്പോയെങ്കിലും 'മുഹൂൎത്തലാഞ്ഛനം' എന്ന പ്രസിദ്ധഗ്രന്ഥം ഇപ്പോഴും ദുൎല്ലഭമായിത്തീൎന്നിട്ടില്ല. അതിൽ എല്ലാമുഹൂൎത്തങ്ങളുടെ ലക്ഷണങ്ങളെക്കുറിച്ചും സവിസ്തരം പ്രതിപാദിച്ചിട്ടുണ്ടു്. ഈ ഗ്രന്ഥത്തെ കേരളീയജ്യോത്സ്യന്മാർ സവിശേഷം അഭ്യസിച്ചുപോന്നിരുന്നു എന്നതിന്നു ലക്ഷ്യമായിപ്പല ഐതിഹ്യങ്ങളും പറഞ്ഞുവരുന്നുണ്ടെങ്കിലും വിസ്തരഭയത്താൽ അവയെ ഇവിടെ ചേൎക്കുന്നില്ല.

മഴമംഗലം, അച്ചുതപ്പിഷാരോടി, ആഢ്യാതിരി, പുലിമുകത്തു പോററി, രാമനാശാൻ, കൊച്ചുകൃഷ്ണനാശാൻ, പാഴൂർ രാമക്കണി

യാർ, ഇഞ്ചക്കഴ്വാ മാധവക്കണിയാർ, മച്ചാട്ട് ഇളയതു്, കാരക്കാട്ടു വാരിയർ, ഏരമത്തു ഗോവിന്ദമേനോൻ, കമ്പളപ്പിള്ളിമേനോൻ മുതലായ ദൈവജ്ഞന്മാർ അതാതുകാലത്തു മുഹൂൎത്തലക്ഷണം പറഞ്ഞു ഫലിപ്പിച്ചു വളരെ കീൎത്തിസമ്പാദിച്ചിട്ടുള്ളവരായി കേട്ടിട്ടുണ്ടു്.

അഷ്ടാംഗഹൃദയത്തിൽ പറഞ്ഞിരിക്കുന്ന അരിഷ്ടലക്ഷണങ്ങളെ സൂക്ഷ്മാവലോകനംചെയ്തു മുൻകൂട്ടി കണ്ടുപിടിച്ചുപറഞ്ഞു ഫലിപ്പിക്കുന്നതു ശ്രമസാദ്ധ്യമായിരിക്കുന്നതുപോലെ മുഹൂൎത്താലങ്കരനത്തിൽ പറഞ്ഞിരിക്കുന്ന ലക്ഷണങ്ങളെല്ലാം സൂക്ഷ്മമായി നിരീക്ഷണം ചെയ്തു കണ്ടുപിടിച്ചു പറഞ്ഞൊപ്പിക്കുന്നതു സുകരമല്ലെന്നു ധരിച്ചിരിക്കേണ്ടതാണ്. ഗ്രന്ഥസഹായംകൊണ്ടു വളരെ എളുപ്പത്തിൽ സ്വാധീനമാക്കാവുന്നൊരു വിദ്യയല്ലെങ്കിലും ഇതു നിരന്തരപരിശ്രമംകൊണ്ടെങ്കിലും കാലക്രമത്തിൽ സ്വായത്തമായിത്തീരുമെന്നതിന്നു വാദമില്ല.

മുഹൂൎത്തശാസ്ത്രത്തിൽ ദൃഢമായ പാണ്ഡിത്യം സമ്പാദിച്ചവൎക്കു മാത്രമെ മുഹൂൎത്താലങ്കരനം സ്വാധീനമായിത്തീരുകയുള്ളൂ. മുഹൂൎത്തശാസ്ത്രത്തിൽ പരിപൂൎണ്ണജ്ഞാനം സമ്പാദിക്കണമെന്നു വിചാരിക്കുന്നവൎക്കു ബാലശങ്കരത്തേക്കാൾ ഉൽകൃഷ്ടമായ ഒരു ഗ്രന്ഥം ഒരുഭാഷയിലും ഉണ്ടെന്നു തോന്നുന്നില്ല. അതിലും വിശേഷിച്ചു മദ്ധ്യമഭാഗത്തിലും ഉത്തരഭാഗത്തിലും പറഞ്ഞിരിക്കുന്ന കാൎയ്യങ്ങളെ സംപൂൎണ്ണമായി മനസ്സിലാക്കുന്നതിന്നു പൂൎവ്വഭാഗത്തിലെ ദോഷപ്രകരണം നല്ലവണ്ണം ധരിച്ചിരിക്കേണ്ടതാണ്. മുഹൂൎത്തസൌധത്തിൽ പ്രവേശിച്ചു വിഹരിക്കുന്നതിന്നു് ഇച്ഛിക്കുന്നവരെല്ലാം ഈ പ്രഥമപാദത്തിൽ കാലുതെററിപ്പോകാതെ ഉറച്ചുനിന്നു ശീലിക്കുന്നതുതന്നെ സമുചിതമായിരിക്കും.

മഴമംഗലത്തു ബാലശങ്കരൻനമ്പൂരിയാണ് ഈ ഗ്രന്ഥത്തിന്റെ കൎത്താവെന്നു മുൻപറഞ്ഞിട്ടുള്ളവയിൽനിന്നുതന്നെ മനസ്സിലാക്കുവാൻ സാധിക്കുന്നതാണല്ലൊ. ഈ ഗ്രന്ഥവും, ആയിരം സംവത്സരത്തെ മുഹൂൎത്തംഗണിച്ചു രേഖപ്പെടുത്തീട്ടുള്ള മറെറാരു ഗ്രന്ഥവുംകൂടി തന്റെ ഗുരുവായ ചെങ്ങന്നൂർ വാഴമാവേലി പരമേശ്വരൻപോററിക്കു ഗുരുദക്ഷിണ ചെയ്തിട്ടുള്ളതായി കേൾവിയുണ്ടു്. ഇപ്രകാരം രണ്ടു ഗ്രന്ഥം എഴുതി ഗുരുദക്ഷിണചെയ്തതി

ന്റെ ആവശ്യകതയെക്കുറിച്ചു ഗുരുനാഥൻ ചോദിച്ചപ്പോൾ ഒരായിരം സംവത്സരകാലത്തേക്കു വാഴമാവേലിഇല്ലത്തു വിദ്വാന്മാർ ഉണ്ടാകയില്ലെന്നു കണ്ടിരിക്കുന്നതുനിമിത്തം ക്ഷേത്രങ്ങളിൽ മുഹൂർത്തംപറഞ്ഞുവരുന്ന കുടുംബധർമ്മം കാലക്രമേണ ലുപ്തമായിപ്പോയെങ്കിലൊ എന്നുഭയന്നു ഭാഷയിൽ വിപുലമായശാസ്ത്രഗ്രന്ഥവും, ആയിരംസംവത്സരത്തെ മുഹൂർത്തങ്ങളും ഇപ്രകാരം എഴുതി ഗുരുപാദത്തിങ്കൽ സമർപ്പിച്ചതാണെന്നു ബാലശങ്കരൻനമ്പൂരി മറുപടിപറഞ്ഞു. ഗുരുനാഥൻ ഇതിനെക്കുറിച്ചു ചിന്തിച്ചപ്പോൾ യാഥാർത്ഥ്യം മനസ്സിലാവുകയും തന്റെകുടുംബത്തിനു കാലക്രമത്തിൽ ഉണ്ടാകുവാൻ പോകുന്ന അധഃപതനത്തെ മുൻകൂട്ടി അറിഞ്ഞു പരിഹാരത്തെ ഉണ്ടാക്കിയ ശിഷ്യൻ ബാലശങ്കരൻനമ്പൂരിയെ മനസ്സലിഞ്ഞു് അനുഗ്രഹിക്കയും ചെയ്തതായി ഐതിഹ്യങ്ങൾ ഉണ്ടു്.

മദ്ധ്യതിരുവിതാംകൂറിലുള്ള ക്ഷേത്രങ്ങളിലെ അടിയന്തിരാദികൾക്കു മുഹൂർത്തം ചാർത്തിക്കൊടുക്കുന്നതിനുള്ള അവകാശം ഇന്നും വാഴമാവേലിഇല്ലത്തേക്കാണു്. പരമേശ്വരൻപോററിയുടെ കാലശേഷം ആ ഇല്ലത്തു് ഒരു വിദ്വാൻ ഉണ്ടായിട്ടുള്ളതായി കേട്ടുകേൾവിയുമില്ല. മഴമംഗലം എഴുതിക്കൊടുത്തിട്ടുള്ള ആയിരം സംവത്സരത്തെ മുഹൂർത്തഗ്രന്ഥം ഉണ്ടെന്നുപറഞ്ഞുകേട്ടിട്ടുള്ളതല്ലാതെ കാണ്മാൻ സംഗതിയായിട്ടില്ല.

ഇതിന്റെ ഒന്നാമത്തെ ആദർശഗ്രന്ഥം വാഴമാവേലി ഇല്ലത്തുനിന്നുകിട്ടിയ ഒരു താളിയോലഗ്രന്ഥമാണു്. അതു നാനൂറു കൊല്ലത്തിലധികം പഴക്കം തോന്നിക്കുന്നുണ്ടു്. ഇടക്കാലത്തുണ്ടായ ഒരു് അഗ്നിബാധയിൽ ഗ്രന്ഥത്തിന്റെ ഏതാനുംഭാഗം കത്തി നശിച്ചുപോയിരിക്കുന്നു. പിന്നെ ആ ഗ്രന്ഥത്തിൽ ഇട്ടിരുന്ന ഓലകളുടെ സംഖ്യകളെല്ലാം ദഹിച്ചുപോയതുകൊണ്ടു് ക്രമംതെററിക്കോർത്തുകെട്ടിയിരുന്ന ഈ ഗ്രന്ഥത്തെ ക്രമപ്പെടുത്തുന്ന കാര്യംതന്നെ കേവലം അസാദ്ധ്യമായിട്ടാണു് കലാശിച്ചതു്. ഗ്രന്ഥത്തിന്റെ ഉടമസ്ഥനായ വാഴമാവേലി പോററി ഈഗ്രന്ഥം തന്നപ്പോൾ ഇതു മഴമംഗലത്തിന്റെ സ്വന്തകയ്യടയാണെന്നു പറഞ്ഞിരുന്നു എങ്കിലും ആ ഗ്രന്ഥത്തിന്റെ പലഭാഗങ്ങളും വായിച്ചസമയത്തു് ആ അഭിപ്രായം അടിസ്ഥാനരഹിതമെന്നു തന്നെ തോന്നിപ്പോയി.

മഴമംഗലത്തു ബാലശങ്കരൻനമ്പൂരിയുടെ കാലത്തെക്കുറിച്ചുള്ള വിവരങ്ങൾ മുഹൂൎത്തപദവിയുടെ ബാലശങ്കരവ്യാഖ്യാനത്തിന്റെ അവതാരികയിൽ പറഞ്ഞിട്ടുള്ളതുകൊണ്ടു് ഇവിടെ അതിനെത്തന്നെ എടുത്തുപറയേണ്ട ആവശ്യമുണ്ടെന്നു തോന്നുന്നില്ല. മദ്ധ്യമഭാഗത്തിലും ഉത്തരഭാഗത്തിലും മഴമംഗലം പറഞ്ഞിരുന്ന പല മൌഹൂൎത്തികന്മാരുടെ പേരുകളെക്കൊണ്ടും മററും അദ്ദേഹത്തിന്റെ കാലത്തെക്കുറിച്ചു മുൻപുപറഞ്ഞിട്ടുള്ള അഭിപ്രായത്തെത്തന്നെ സ്ഥിരിപ്പെടുത്തുവാൻ സാധിക്കുന്നതാണു്. അവയെക്കുറിച്ചുള്ള വിചിന്തനം ബാലശങ്കരം രണ്ടും മൂന്നും ഭാഗങ്ങളുടെ അവതാരികയിലേക്കുതന്നെ നീക്കിവച്ചിരിക്കുന്നു.

വിശിഷ്യ മഴമംഗലം ബാലശങ്കരൻ നമ്പൂരിയുടെ ചരിത്രം പല കേരളീയദൈവജ്ഞന്മാരുടേയും ചരിത്രവുമായി പലപ്രകാരത്തിൽ അനുബന്ധിച്ചുകിടക്കുന്നതുകൊണ്ടും അവയെല്ലാററിന്റേയും ഒരു സംക്ഷിപ്തനിരൂപണത്തിനുകൂടി ഈ അവതാരികയിൽ സൌകൎയ്യമില്ലാത്തതുകൊണ്ടും ആവക ചരിത്രവിഷയങ്ങളെക്കുറിച്ചുള്ള പ്രതിപാദനം ബാലശങ്കരം രണ്ടും മൂന്നും ഭാഗങ്ങളുടെ അവതാരികയിൽ ആയിക്കൊള്ളുവുന്നതാണു.

ഈ ഗ്രന്ഥം അച്ചടിപ്പിക്കുന്നവിഷയത്തിൽ ഉപയോഗപ്പെടുത്തിയ ഒന്നാമത്തെ ആദൎശത്തെക്കുറിച്ചു മുൻപു പ്രസ്താവിച്ചുവല്ലൊ. ആറന്മുള മംഗലപ്പിള്ളി വാസുദേവൻ മൂത്തതു് അവൎകളുടെ ഗ്രന്ഥപ്പുരയിൽനിന്നു കിട്ടിയ രണ്ടാമത്തെ ആദൎശഗ്രന്ഥവും പഴക്കം കൂടിയതാണു്. അതിലും പല സ്ഖലിതങ്ങൾ ഉണ്ടായിരുന്നു. കിടങ്ങൂർ കല്ലംപിള്ളി ഇല്ലത്തുനിന്നു കിട്ടിയ മൂന്നാമത്തെ ആദൎശം ഏകദേശം രണ്ടാമത്തെ ആദൎശഗ്രന്ഥത്തോടു പലപ്രകാരത്തിലും സാദൃശ്യം വഹിക്കുന്നുണ്ടു്. ഈ മൂന്നു ആദൎശഗ്രന്ഥങ്ങളേയും കഴിയുന്നതും ഒത്തുനോക്കി ബാലശങ്കരത്തെ വേണ്ടവിധത്തിൽ തിരുത്തി ശരിപ്പെടുത്തി പൂൎവ്വഭാഗം ഇദംപ്രഥമമായി ഇപ്രകാരം അച്ചടിപ്പിച്ചു സജ്ജനസമക്ഷം അവതരിപ്പിച്ചുകൊള്ളുന്നു.

തിരുവനന്തപുരം,
൧൦-൧൨-൧൧൦൨.

കെ. ശങ്കരമേനോൻ.

വിഷയാനുക്രമണിക.

അദ്ധ്യായം ൧.

അയനചിന്തനം.

അദ്ധ്യായം ൨.

ഷഡ്ദോഷനിരൂപണം.

വിഷയം.			പുറം.

അദ്ധ്യായം ൩.

ദിനവിഭാഗാദികഥനം.

അദ്ധ്യായം ൪.

രാശിഗ്രഹകഥനം.

അദ്ധ്യായം ൫.

പക്ഷതിഥിവിചിന്തനം.

അദ്ധ്യായം ൬.

സംക്രാന്തിനിർണ്ണയം.

അദ്ധ്യായം ൬.

നവദോഷകഥനം.

അദ്ധ്യായം ൭.

യാദൃച്ഛികദോഷകഥനം.

അദ്ധ്യായം ൮.

ഗുണാദികഥനം.

അദ്ധ്യായം ൧൦.

കർത്തൃവർജ്ജ്യജന്മാദികഥനം.

അദ്ധ്യായം ൧൧.

സാവനാദികാലമാനനിരൂപണം.

കേരള സാഹിത്യ
അക്കാദമി

ബാലശങ്കരകൎത്താവു പൂൎവ്വഭാഗത്തിൽ സ്മരിച്ചിട്ടുള്ള ഗ്രന്ഥങ്ങൾ.

(1) കാലദീപിക.

(2) ഷട്സൂത്രം.

(3) ആത്രേയം.

(4) മാധവീയം.

(5) നാരദീയം.

(6) സൎവസിദ്ധി.

(7) ഹാരീതകസ്മൃതി.

(8) മുഹൂൎത്തദീപിക.

(9) ബാൎഹസ്പത്യം.

(10) ആചാരസംഗ്രഹം.

(11) മുഹൂൎത്തരത്നം.

(12) ആചാരദീപിക.

(13) വരാഹഹോര.

(14) സൂൎയ്യസിദ്ധാന്തം.

(15) വിധിരത്നം.

(16) ബോധായനഗൃഹ്യം.

(17) പഞ്ചാശിക.

(18) അൎണ്ണവം.

(19) കാലവിധാനപദ്ധതി.

(20) ബ്രഹ്മസിദ്ധാന്തം.

(21) താമരനല്ലൂർ.

(22) കാലദീപം-ഭാഷ.

ബാലശങ്കരകൎത്താവു പൂൎവ്വഭാഗത്തിൽ സ്മരിച്ചിട്ടുള്ള

ആചാൎയ്യന്മാർ.

(1) അഗസ്ത്യൻ.

(2) നൃസിംഹൻ.

(3) ബാദരായണൻ.

(4) ജാബാലി.

(5) ഗൎഗ്ഗൻ.

(6) ലല്ലൻ.

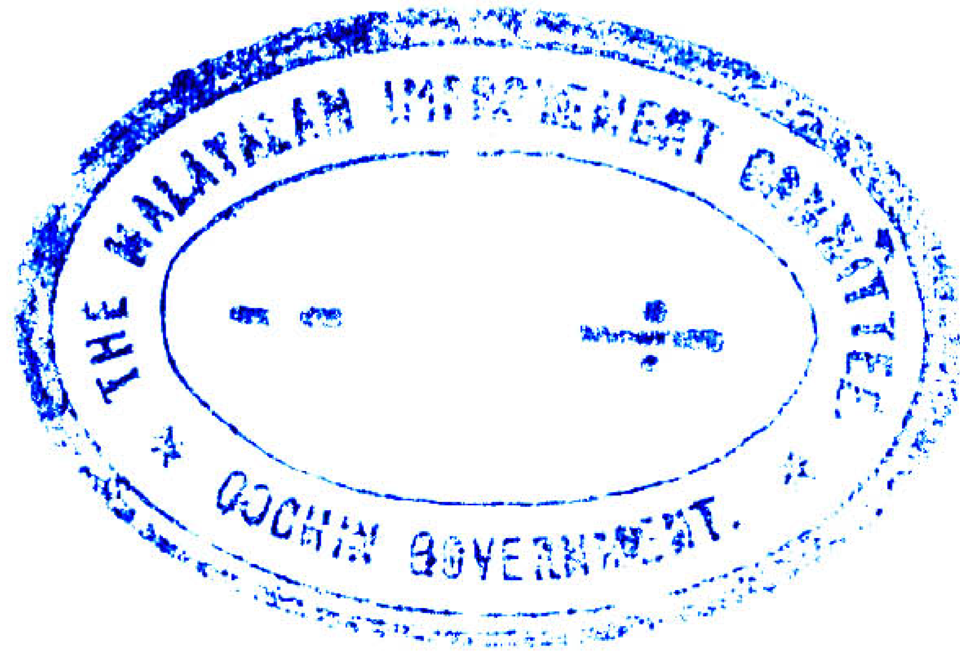
(7) ശ്രീപതി.

(8) ബൃഹസ്പതി.

(9) വരാഹമിഹിരൻ.

(10) ദേവരാതൻ.

(11) ഭരദ്വാജൻ.

കാലദീപകവ്യാഖ്യാനം

ബാലശങ്കരം

(പൂൎവ്വഭാഗം).

പ്രഥമോഽദ്ധ്യായഃ

അയനചിന്തനം.

ഇമ്പതിങ്കളൊടു ഗങ്ഗതന്നെയും
ചൂടുമപ്പനുടെ ഓമലുണ്ണികൾ
ബാലകായ പൊരുളൊട്ടു ഭാഷയായ്
ചൊല്ലുവാനിഹ തുണപ്പുതാക മേ.

ധാത്രീ യൽകിരണസമ്പൎക്കാൽ
സഗ്രഹൎക്ഷാ വിരാജതേ
തസ്മൈ സൎവ്വാത്മനേഽജായ
ഭാസ്കരായ നമോ നമഃ.

വന്ദേ ഗിരീശം ഗിരിജാസമേതം
കൈലാസശൈലേന്ദ്രഗൃഹാഗ്രസംസ്ഥം
അങ്കേ നിഷണ്ണേന വിനായകേന
സ്കന്ദേന ചാത്യന്തസുഖായമാനം.

കരോമി വാചം നത്വാഹം
ഗുരും ച പരമേശ്വരം
ശുഭകൎമ്മസു ബാലാനാം
കാലജ്ഞാനായ ദീപകം.

G. P. T. 355. 300. 31-10-102.   B

യാതൊരു പൊഴുതുനിരൂപിപ്പാൻ തുടങ്ങുമ്പോൾ അങ്ങോടിങ്ങോട്ട പരിഭ്രമിച്ചുനിരൂപിയാതെ ഇക്രമത്താലെ നിരൂപിച്ചുകൊൾകിൽ എളുപ്പവുമുണ്ട്. പിഴയാതെ ഇരിപ്പാനും നന്ന്. എന്നിട്ടിക്രമത്താലെ നിരൂപിച്ചുകൊള്ളുണം എന്ന ചൊല്ലുന്നുനടെ.

അയനം ചാഥ ഷഡ് ദോഷാ
രവിമാസാ ദിവാനിശോഃ
വിഭാഗോ ഗ്രഹണം സന്ധ്യാ
സായാഹ്നം രാശയോ ഗ്രഹാഃ.

പക്ഷോ വാരർക്ഷതിഥയ-
സ്തദ്യോഗോ രവിസംക്രമഃ
നവദോഷാഃ ക്രമാദേതേ
വിചിന്ത്യാശ് ശുഭകർമ്മസു.

ഉത്തരായണത്തിലും ദക്ഷിണായനത്തിലും കൊള്ളാവുന്നതൊ ഇപ്പൊഴുതു, എന്നിയെ ഉത്തരായണത്തിൽത്തന്നെ കൊള്ളേണ്ടുന്നതൊ എന്ന നിരൂപിപ്പു നടെ. അവിടെ ഉത്തരായണത്തിൽത്തന്നെ കൊള്ളേണ്ടുന്നതത്രെ ഇപ്പൊഴുത് എങ്കിലൊ ഉത്തരായണത്തിൽ തന്നെയല്ലയൊ അതു നിരൂപിക്കേണ്ടതും.

പിന്നെ അംഹസ്പത്യാദിഷഡ്ദോഷങ്ങളെ വജ്ജിക്കേണ്ടുന്നതൊ വജ്ജിക്കേണ്ടാത്തതൊ ഇതു് എന്ന നിരൂപിച്ചാൽ ഷഡ്ദോഷം വജ്ജിക്കേണ്ടുന്നതു് ഇതു് എങ്കിൽ നടെ ഷഡ്ദോഷം നിരൂപിച്ചാൽ ഷഡ്ദോഷമില്ലാത്ത നാളല്ലൊ അതു നിരൂപിക്കേണ്ടതും.

എന്ന്യെ മേടഞായർ, ഇടവഞായർ എന്ന തുടങ്ങിയുള്ള രവിമാസങ്ങളിൽ ചിലവററിൽ വജ്ജിക്കേണ്ടുന്നതൊ വജ്ജിക്കേണ്ടാത്തതൊ ഇതു് എന്ന നിരൂപിച്ചാൽ ചിലവററിൽ വജ്ജിക്കേണ്ടുന്നതിതു്, എങ്കിലൊ ആ മാസങ്ങളൊഴിച്ചുള്ള മാസങ്ങളിലല്ലൊ അതു നിരൂപിക്കേണ്ടതും.

പിന്നെ രാവും പകലും കൊള്ളാവുന്നതൊ ഇതു് എന്നിയെ പകൽതന്നെ കൊള്ളേണ്ടുന്നതൊ പകൽതന്നെയുമപ

രാഹനത്തിന്നുമുൻപെ കൊള്ളേണ്ടുന്നതൊ അല്ലയൊ, എന്നിയെ രാത്രികൊണ്ടു മൂന്നുകൂറിട്ടാൽ ഒടുക്കത്തെക്കൂററിൽകൂടി കൊള്ളാവുന്നതൊ, എന്നിയെ രാത്രിയിൽത്തന്നെ കൊള്ളേണ്ടുന്നതൊ ഇതു് എന്നു നിരൂപിച്ചാൽ അവിടെയുമതിന്നു കൊള്ളാവുന്ന നേരത്തല്ലൊ അതു നിരൂപിക്കേണ്ടതും.

പിന്നെ പൊഴുതുനിരൂപിപ്പാൻ കല്പിച്ച തിങ്ങളിൽ ഗ്രഹണത്തിന്നവകാശമുണ്ടെങ്കിൽ ഗണിച്ചിട്ടു ഗ്രഹണമുണ്ടെന്നുതാൻ, ഇല്ലെന്നുതാൻ നിൎണ്ണയിച്ചാൽ ഗ്രഹണമുണ്ടെങ്കിൽ അന്നുതുടങ്ങി മൂന്നുദിവസം കഴിഞ്ഞല്ലൊ യാതൊരുപൊഴുതും നിരൂപിക്കേണ്ടതും.

പിന്നെ ആ തിങ്ങളിൽ സന്ധ്യനാലും സായാഹ്നവും കൂടാതെ ഉള്ളെടത്തു വരുന്ന രാശികളെ നിരൂപിച്ചാൽ അവററിൽ ഇപ്പൊഴുതിന്നു കൊള്ളാവുന്ന രാശികളെ നിരൂപിപ്പൂ. പിന്നെ ഈ രാശികൾക്കു് ഇപ്പൊഴുതിന്നു വൎജ്ജിക്കേണ്ടുന്ന ഗ്രഹസ്ഥിതിയെ നിരൂപിപ്പൂ.

പിന്നെ അപരപക്ഷത്തിൽകൂടി കൊള്ളാവുന്നതൊ കൊള്ളരുതാത്തതൊ ഇതു് എന്നിയെ അപരപക്ഷത്തിൽ പഞ്ചമി കഴിവോളംകൂടി കൊള്ളാവുന്നതൊ എന്നു നിരൂപിച്ചാൽ അവിടേയുമതിന്നു കൊള്ളാവുന്നെടത്തല്ലൊ അതു നിരൂപിക്കേണ്ടതും.

പിന്നെ അപ്പൊഴുതിന്നു വൎജ്ജിച്ചിട്ടു് ആഴ്ചയുണ്ടെങ്കിൽ ആയാഴ്ചകളല്ലാത്ത ദിവസങ്ങളിലല്ലൊ അതു നിരൂപിക്കേണ്ടതും.

പിന്നെ അതിന്നുകൊള്ളാവുന്ന നാളും പക്കവും വരുന്ന ദിവസങ്ങളിലല്ലൊ അതു നിരൂപിക്കേണ്ടതും.

പിന്നെ പൊഴുതുനിരൂപിപ്പാൻ കല്പിച്ചരാശി സൂൎയ്യസംക്രാന്തിയുടെ മേലും കീഴും പതിനാറുചെയ്ത നാഴികയ്ക്കകത്തകപ്പെടായ്കിലല്ലൊ പൊഴുതു നിരൂപിക്കേണ്ടതും.

എന്നാൽ ഇവയെല്ലാം അപ്പൊഴുതിന്നു കൊള്ളാവുന്നവതന്നെ എന്നു വന്നാൽ അതു മൃത്യുയോഗവും, ദഗ്ദ്ധയോഗവും നിരൂപിച്ചാൽ അന്നവയുണ്ടെങ്കിൽ മൂന്നെമുക്കാൽ നാഴികപുലൎന്നല്ലൊ യാതൊരുപൊഴുതും നിരൂപിക്കേണ്ടതും.

ഇവയൊന്നുകൊണ്ടും വിരോധമില്ലെങ്കിൽ ആ രാശിക്കു നാഴദോഷങ്ങളെ നിരൂപിപ്പൂ. അദ്ദോഷങ്ങളൊന്നുമേ വന്നില്ലെങ്കിൽ അപ്പൊഴുതുണ്ട്.

എന്നാൽ ഇക്രമത്താലെ നിരൂപിക്ക എളിയൂതും. പിഴയാതെ ഇരിപ്പാൻ നല്ലൂതും.

ഇനി ഉക്തക്രമത്താലെ അവററിന്റെ ലക്ഷണത്തെച്ചൊല്ലുന്നു. അവിടെ നടെ അയനലക്ഷണത്തെച്ചൊല്ലുന്നു:—

മൃഗാദ്യം മാസഷട്കം ച
ഭവേദത്രോത്തരായണം
കക്കടാദ്യം തഥാ ഷട്കം
ദക്ഷിണായനമീരിതം.

മകരഞായർ പിറക്കുമ്പോൾതുടങ്ങീട്ടു മിഥുനഞായർ കഴിവോളന്നേരം ഉത്തരായണം. കക്കടഞായർ പിറക്കുമ്പോൾതുടങ്ങി ധനുഞായർ കഴിവോളന്നേരം ദക്ഷിണായനം. യുക്തിതഃ നിരൂപിച്ചുകാണുമ്പോൾ അയനചലനം സംസ്കരിച്ചല്ലൊ സ്ഫുതേയുള്ള അയനസന്ധിവരു. അപ്പൊഴൊ ചൌളാദികമ്മങ്ങൾക്കും അയനചലനം സംസ്കരിച്ചിട്ടല്ലൊ അയനംകാണേണ്ടു എന്ന ശംകയിങ്കൽ ചൌളാദികമ്മങ്ങൾക്ക് അയനചലനം സംസ്കരിയാതെ അത്രെ അയനംകണ്ടു ഞായം എന്നു ചൊല്ലുന്നു.

കേവലാക്കേണ സർവസ്മിൻ
കമ്മണ്യയനകല്പനാ
അപക്രമചരാദൌ തു
സായനോഽക്കഃ പ്രകീത്തിതഃ.

അയനചലനംകൂട്ടാതെ ഇരിക്കുന്ന ആദിത്യസ്ഫുടംകൊണ്ടു തന്നെയത്രെ ചൌളാദികമ്മങ്ങൾക്ക് അയനംകണ്ടു ഞായം. അപക്രമം, ചരം എന്നുതുടങ്ങിയുള്ള ജ്യാവുകൊള്ളുന്നേടത്തെ അക്കാദിസ്ഫുടങ്ങൾക്കേ അയനചലനം കൂട്ടേണ്ടു. എന്നാൽ മകരഞായർ പിറക്കുന്ന സംക്രാന്തികഴിഞ്ഞെ ഉത്തരായണം തുടങ്ങു. മിഥുനഞായർ കഴിവോളന്നേരം ഉത്തരായണമത്രേതാനും. മറേറടം ദക്ഷിണായനം. ഇങ്ങനെയത്രെ ചൌളാദികമ്മങ്ങൾക്ക് അയനവ്യവസ്ഥ. അയനചലനം കൂട്ടീട്ടല്ല.

ഇനി ദക്ഷിണായനത്തിൽ വർജ്ജിക്കേണ്ടവയാറ ചൊല്ലുന്നു:—

ചൌളോപനയഗോദാന-
 വ്രതസ്നാനേഷു ദക്ഷിണം
അയനം വർജ്ജയേദ്ദേവ-
 പ്രതിഷ്ഠാദിഷ്വപിƒപി ച.

ചൌളം, ഉപനയനം, ഗോദാനം, വ്രതങ്ങൾ സമാവൎത്തനം, ചാമൎത്തം, ദേവപ്രതിഷ്ഠാ, കലശമാട്ടുക, സംകോചം ഇവ പത്തിനും ദക്ഷിണായനം വർജ്ജിക്ക. ഇവ പത്തുമുത്തരായണത്തിലെ ചെയ്യാവൂ.

ഇതി പരമേശ്വരപ്രിയശിഷ്യേണ ശങ്കരേണ വിരചിതേ
കാലദീപകവ്യാഖ്യാനേ ബാലശങ്കരനാമ്നി
അയനചിന്തനം നാമ
പ്രഥമോƒധ്യായഃ.

അഥ ദ്വിതീയോƒധ്യായഃ.

ഷഡ്ദോഷനിരൂപണം.

ഇനി ഷഡ്ദോഷങ്ങളെ ചൊല്ലുന്നു:—

അംഹസ്പതിരധിമാസ-
 സ്സംസൎപ്പോ ദൃശ്യതാംഹ്നി ഗുരുസിതയോഃ
മൌഢ്യം ദൃഷ്ടിശ്ച മിഥോ
 വർജ്ജ്യാ ദിനമാസകാൎയ്യതോƒന്യത്ര.

അംഹസ്പതിഃ, അധിമാസഃ, സംസൎപ്പഃ ഇവ മൂന്നാമോരോ ചാന്ദ്രമാസങ്ങൾ.

ദൃശ്യതാംഹ്നി ഗുരുസിതയോഃ എന്നു വ്യാഴത്തേയും ശുക്രനേയും പകൽ അംബരമാൎഗ്ഗത്തിങ്കൽ മാംസചക്ഷുസ്സുകൊണ്ടു കാൺക. എന്നിയെ അവരിരുവരിലും ഒരുത്തനെത്തന്നെ കാൺകിലും മതി.

ഗുരുസിതയോർമൌഢ്യം എന്നു വ്യാഴം താൻ, ശുക്രൻ താൻ പട്ടുകിടക്ക.

ദൃഷ്ടിശ്ച മിഥഃ എൻ വ്യാഴം നില്ക്കുന്ന രാശിയുടെ ഏഴാം രാശിയിൽ ശുക്രൻ നില്ക്ക.

ഇങ്ങനെ വ്യാഴത്തെക്കൊണ്ടും ശുക്രനെക്കൊണ്ടും ദോഷം മൂന്നും, മുൻപിൽചൊല്ലിയ അംഹസ്സത്യാദിമാസങ്ങൾ മൂന്നും, ഇവ യാറും ഷഡ്ദോഷങ്ങളായതു്. ഇവററെ മാസത്തിലും ദിവസത്തിലും വിധിച്ച ക്രിയകളൊഴിച്ചുള്ളവററിന്നൊക്കവെ വജ്ജിക്കണം. ദിവസത്തിലും മാസത്തിലും വിധിച്ച കമ്മങ്ങൾക്കു് ഈ ഷഡ്ദോഷങ്ങളെ വജ്ജിക്കേണ്ട.

ദിവസത്തിൽ വിധിച്ചതായവ വേളിശ്ശേഷം, പേരിടുക ഇത്യാദി. മാസോക്തങ്ങളായവ പുംസവനം, സീമന്തം, വിഷ്ണുബലി, ഗർഭരക്ഷ, വാതിൽപുറപ്പെടുക, ചോറൂണു് ഇത്യാദി. ഇവററിന്നു ഷഡ്ദോഷങ്ങളെ വജ്ജിക്കേണ്ട.

ഇനി ഇവററിന്റെ ലക്ഷണങ്ങളെ ചൊല്ലുന്നു. അവിടെ നടെ അംഹസ്സത്യാദിമാസങ്ങളുടെ സ്വരൂപമറിവാൻ അവിടെക്കുപയോഗികളായുള്ള കാലമാനവിശേഷങ്ങളെ ചൊല്ലുന്നു:—

സൌരം ചാന്ദ്രം സാവനം ച
തഥാ നാക്ഷത്രമേവ ച
ചത്വാര്യ്യേതാനി മാനാനി
കഥിതാനി മനീഷിഭിഃ.

സൌരം, ചാന്ദ്രം, സാവനം, നാക്ഷത്രം ഇങ്ങനെ നാലു പ്രകാരം കാലമാനങ്ങളുള്ളു.

ഇനി അവ നാലിന്റെയും ദിനാദിലക്ഷണങ്ങളെ ചൊല്ലുന്നു:—

ഭാഗഭോഗോ രവേസ്സൌര-
ദിനം ചാന്ദ്രം തിഥിർഭവേൽ
സൂര്യ്യോദയാത്സാവനം സ്യാൽ
നാക്ഷത്രം ഭഭ്രമേണ തു.

ത്രിംശദ്ദിനാനി മാസഃ സ്യാ-
ന്മാസാ ദ്വാദശ വത്സരഃ
കേചിന്നാക്ഷത്രമാസം തു
വദന്തി ശശിമണ്ഡലാൽ.

ഭാഗഭോഗോ രവേസ്സൌരം ദിനം. സ്പഷ്ടഗതികൊണ്ടു് ആദിത്യൻ അന്നു രാശിചക്രത്തിങ്കൽ ഓരോ തീയതി നടപ്പാനുള്ള കാലം ഓരോ സൌരദിനങ്ങളായതു്.

ചാന്ദ്രം തിഥിർഭവേൽ. ചന്ദ്രസ്ഫുടത്തിൽനിന്ന് ആദിത്യസ്ഫുടത്തെ വാങ്ങിയാൽ പന്ത്രണ്ടീതേതു തീയതി ഉണ്ടാവാനുള്ള കാലം ഓരോ ചാന്ദ്രദിനങ്ങളായതു്. അപ്പൊഴൈ പ്രതിപദം, ദ്വിതീയാ എന്ന തുടങ്ങിയുള്ള പക്കങ്ങൾ ഓരോ ചാന്ദ്രദിനങ്ങളായതു്.

സൂര്യോദയാത്സാവനം സ്യാൽ. ഒരാദിത്യസ്ഫുടോദയത്തിങ്കൽതുടങ്ങി അതിന്നടുത്തുമിതെ ആദിത്യസ്ഫുടോദയത്തോളമുള്ള കാലം ഒരു സാവനദിവസമായതു്.

നാക്ഷത്രം ഭഭ്രമേണ തു. രാശിചക്രം തന്നിക്ക് ഒരുവട്ടം തിരിവാനുള്ള കാലം ഒരു നാക്ഷത്രദിനമായതു്.

ത്രിംശദ്ദിനാനി മാസഃ സ്യാൽ. ഇവററിൽ തന്റെ തന്റെ ദിനങ്ങൾ മുപ്പതുകൂടിയതു തന്റെ തന്റെ ഓരോ മാസങ്ങളായതു്. സൌരദിനങ്ങൾ മുപ്പതുകൂടിയതു് ഒരു സൌരമാസം. ചാന്ദ്രദിനങ്ങൾ മുപ്പതുകൂടിയതു് ഒരു ചാന്ദ്രമാസം ഇത്യാദി.

മാസാ ദ്വാദശ വത്സരഃ. തന്റെ തന്റെ മാസങ്ങൾ പന്ത്രണ്ടുകൂടിയതു തന്റെ തന്റെ ഒരു സംവത്സരം. സൌരമാസം പന്ത്രണ്ടുകൂടിയാൽ ഒരു സൌരസംവത്സരം ഇത്യാദി.

കേചിന്നാക്ഷത്രമാസം തു വദന്തി ശശിമണ്ഡലാൽ. സ്ഫുടഗതികൊണ്ടു ചന്ദ്രന്ന രാശിചക്രത്തിങ്കൽ ഒരു വട്ടം നടപ്പാനുള്ള കാലം ഒരു നാക്ഷത്രമാസമായതു് എന്ന ചിലർ ചൊല്ലുന്നു.

ഇനി സൌരാദികളുടെ മാസലക്ഷണത്തെ ക്രമത്തിന്ന ചൊല്ലുന്നു:—

സംക്രാന്ത്യന്തസ്സൌരമാസ-
ശ്ചാന്ദ്രശ്ചന്ദ്രാർക്കസംഗമഃ
സാവനഃ ഖാഗ്നിദിവസോ
നാക്ഷത്രശ്ശശിമണ്ഡലം.

സംക്രാന്ത്യന്തസ്സൌരമാസഃ. മേഷാദിരാശികളിലെ ഒരു സൂര്യസ്ഫുടസംക്രാന്തിതുടങ്ങി അതിന്നടുത്ത മേലെ സൂര്യസ്ഫുടസംക്രാന്തിയോളമുള്ള കാലം ഒരു സൌരമാസമായതു്. അപ്പൊഴൈ മേടഞായർ, ഇടവഞായർ എന്ന തുടങ്ങിയുള്ള പന്ത്രണ്ടുമാസങ്ങൾക്കും സൌരമാസങ്ങൾ എന്ന പേർ.

ചാന്ദ്രശ്ചന്ദ്രാർക്കസംഗമഃ. ചന്ദ്രാർക്കസംഗമം എന്ന ചന്ദ്രാദിത്യന്മാരുടെ സ്ഫുടം രണ്ടും ഒത്തുവരിക. ഒരുനാൾ ഈ സ്ഫുട

ങ്ങൾ ഒക്കെമ്പോൾ തുടങ്ങി അതിനടുത്തു മേൽ പിന്നെ അവ ഒപ്പോളമന്നേരം ഒരു ചാന്ദ്രമാസം. അമാവാസിവാവിന്റെ ഒടുക്കവും പൂർവ്വപക്ഷത്തിൽ പ്രതിപദത്തിന്റെ ആദിയും കൂടുന്നേടത്തു അവയൊത്തുഞായം. അപ്പോൾ പൂർവ്വപക്ഷത്തിൽ പ്രതിപദത്തിന്റെ ആദിയായി അതിനടുത്തു മീതെ അമാവാസിവാവിന്റെ ഒടുക്കമായുള്ള കാലം ഒരു ചാന്ദ്രമാസം.

സാവനഃ ഖാഗ്നിദിവസഃ. ഖം എന്നു ശൂന്യം. അഗ്നി എന്നു മൂന്ന്. അപ്പോൾ ഖാഗ്നി എന്ന സംഖ്യ മുപ്പതു്. ദിവസം എന്നു് ആദിത്യന്റെ സ്ഫുടോദയാൽ സ്ഫുടോദയാന്തമായുള്ള കാലം. അതിന്നു സാവനദിനം എന്നു പേർ. ഇസ്സാവനദിനങ്ങൾ മുപ്പതു കൂടിയതു് ഒരു സാവനമാസം.

നാക്ഷത്രഃ ശശിമണ്ഡലം. ചന്ദ്രന്നു് ഇരുപത്തേഴു നാളിലും ഒരു വട്ടം സ്ഫുടഗതികൊണ്ടു നടപ്പാനുള്ള കാലം ഒരു നാക്ഷത്രമാസം.

ഇനി ചാന്ദ്രമാസങ്ങളുടെ പേരുകളെച്ചൊല്ലുന്നു:—

ചാന്ദ്രാ മാസാശ്ചൈത്രവൈശാഖസംജ്ഞൌ
ജ്യേഷ്ഠാഷാഢൌ ശ്രാവണപ്രോഷ്ഠപാദൌ
ആശ്വിന്യാഖ്യഃ കാർത്തികോ മാർഗ്ഗശീർഷഃ
പൌഷോ മാഘഃ ഫാൽഗുനഃ പർവ്വനിഷ്ഠാഃ.

ചൈത്രം, വൈശാഖം ഇത്യാദി പന്ത്രണ്ടുപേരും കണ്ടുകൊൾക. പർവ്വനിഷ്ഠാഃ പർവ്വനിഷ്ഠങ്ങളെല്ലോ താനമിവ. വാവറുതിയോടു വാവറുതിയല്ലോ ഇവററിന്നു കാലമാകുന്നു എന്നിട്ടു.

ഇനി ചൈത്രാദിമാസങ്ങൾക്കു തന്നെ മററുമോരോ പേരുകളെച്ചൊല്ലുന്നു:—

ക്രമാച്ചൈത്രാദയോ മാസാ
മധുമാധവശുക്ലകാഃ
ശുചിന്നഭോനഭസ്യൌ ച
തഥേഷശ്ചോർജ്ജ ഏവ ച.
സഹസ്സഹസ്യൌ ച തപ-
സ്തപസ്യശ്ചേതി സംജ്ഞിതഃ.

ചൈത്രമാസത്തിന്ന മധുമാസം എന്നു പേരുണ്ട്. വൈശാഖമാസത്തിന്ന മാധവമാസമെന്നും പേരുണ്ട്. ഇങ്ങനെ ക്രമത്താലെ കണ്ടുകൊൾക. ഫാല്ഗുനത്തിന്ന തപസ്യ എന്നു പേർ.

ഇനി ചൈത്രാദിമാസങ്ങളുടെ ലക്ഷണത്തെ ചൊല്ലുന്നു:—

ചിത്രാദിതാരകാദ്വന്ദ്വം
യദാ പൂർണ്ണേന്ദുസംയുതം
തദാ ചൈത്രാദയോ മാസാഃ
ത്രിഭിഷ്ഷഷ്ഠാന്ത്യസപ്തമാഃ.

ചിത്രതുടങ്ങിയുള്ള നാളുകളീരണ്ടിലോരോന്നു യാതൊരു നാൾ പൌർണ്ണമാസിവാവിന്റെ ഒടുക്കത്തോടു കൂടുന്നു അന്നു ചൈത്രാദിമാസങ്ങളുടെ നടുവുവന്നു ഞായം.

അവിടെ ആറാമതു, പന്ത്രണ്ടാമതു്, ഏഴാമതു് ഈ മാസങ്ങൾ മൂന്നിന്റെയും നടുവു മൂന്നിലൊരുനാളോടുകൂടി വന്നു ഞായം.

പൂർവ്വപക്ഷത്തിൽ പ്രതിപദത്തിന്റെ ആദി ആദിയായി അതിന്നടുത്തുമീതെ അമാവാസിവാവിന്റെ ഒടുക്കമൊടുക്കമായി ഉള്ള കാലമെല്ലൊ ഒരു ചാന്ദ്രമാസമായതു്. അങ്ങനേയിരിക്കുന്ന ചാന്ദ്രമാസങ്ങൾ പലതുണ്ടല്ലൊ. ഇരിക്കട്ടെ. അവയിൽവച്ചു ഏതൊരു ചാന്ദ്രമാസത്തിൽ പൌർണ്ണമാസിവാവിന്റെ ഒടുക്കം ചിത്രയിൽത്താൻ ചോതിയിൽത്താൻ വരുന്നു അച്ചാന്ദ്രമാസം ചൈത്രമാസമായതു്. വിശാഖത്തിൽത്താൻ, അനിഴത്തിൽ ത്താൻ പൌർണ്ണമാസിവാവറുതിവരുന്നതു വൈശാഖമാസം. തൃക്കേട്ടയിൽത്താൻ, മൂലത്തിൽത്താൻ വരുന്നതു ജ്യൈഷ്ഠം. പൂരാടത്തിൽത്താൻ, ഉത്രാടത്തിൽത്താൻ വരുന്നതു് ആഷാഢം. തിരുവോണത്തിൽത്താൻ, അവിട്ടത്തിൽത്താൻ വരുന്നതു ശ്രാവണം. ചതയം, പൂരുരുട്ടാതി, ഉത്രട്ടാതി ഇമ്മൂന്നിലൊരുനാളിൽ പൌർണ്ണമാസിവാവു് അറുതിവരുന്നതു പ്രോഷ്ഠപദമാസം. രേവതി, അശ്വതി, ഭരണി ഇമ്മൂന്നിലൊന്നു വരുന്നതു് ആശ്വിനമാസം. കാർത്തികയിൽത്താൻ, രോഹിണിയിൽത്താൻ വരുന്നതു കാർത്തികമാസം. മകയിരത്തിൽത്താൻ, തിരുവാതിരയിൽത്താൻ വരുന്നതു മാർഗ്ഗശീർഷം. പുണർതത്തിൽത്താൻ, പൂയ്യത്തിൽത്താൻ വരു

ന്നതു പൌഷം. ആയില്യത്തിൽത്താൻ, മകത്തിൽത്താൻ വരുന്നതു മാഘം. പൂരം, ഉത്രം, ഹസ്തം ഇമ്മൂന്നിലൊരുനാളിൽ പൌൎണ്ണമാസിവാവിന്റെ അറുതിവരുന്ന ചാന്ദ്രമാസം ഫാല്ഗുനം. ഇങ്ങനെ ചൈത്രാദിമാസങ്ങളുടെ ലക്ഷണം.

ഇനി വസന്താദി ഋതുക്കളുടെ ലക്ഷണത്തെച്ചൊല്ലുന്നു:—

ദ്വാഭ്യാം ദ്വാഭ്യാം തു മാസാഭ്യാം
ചൈത്രാദിഷു യഥാക്രമം
ഋതവസ്തു വസന്താദ്യാ-
ശ്ശിശിരാന്താ ബുധൈഃ സ്മൃതാഃ.

ചൈത്രാദിമാസങ്ങളിൽ ഈരണ്ടു മാസങ്ങൾകൂടീട്ടു വസന്താദി ഋതുക്കൾ. ചൈത്രവും, വൈശാഖവും വസന്തം. ജ്യൈഷ്ഠവും, ആഷാഢവും ഗ്രീഷ്മം. ശ്രാവണവും, പ്രോഷ്ഠപദവും വൎഷം. ആശ്വിനവും, കാൎത്തികയും ശരത്. മാൎഗ്ഗശീൎഷവും, പൌഷവും ഹേമന്തം. മാഘവും, ഫാല്ഗുനവും ശിശിരം. ഇങ്ങനെ ഈരണ്ടു മാസങ്ങളെക്കൊണ്ടോരോ ഋതുക്കൾ.

ഇനി ഋതുക്കളുടെ പേരുകളെ ക്രമത്താലെ ചൊല്ലുന്നു:—

വസന്തശ്ച തഥാ ഗ്രീഷ്മോ
വൎഷാശ്ച ശരദേവ ച
ഹേമന്തഃ പഞ്ചമോ ജ്ഞേയ-
ശ്ശിശിരഃ ഷഷ്ഠ ഈരിതഃ.

വസന്തം, ഗ്രീഷ്മം, വൎഷം, ശരത്, ഹേമന്തം, ശിശിരം ഇങ്ങനെ ഋതുക്കൾ ആറു്.

അധിമാസം വരുന്നകാലത്തു് ആയധിമാസംകൂടാതെ ഈരണ്ടുമാസങ്ങളേക്കൊണ്ടു് ഋതുക്കളാകുന്നു എന്നു ചൊല്ലുന്നു:—

ചാന്ദ്രേഷ്വത്ര തു മാസേഷു
യദാ മാസോഽധികാഹ്വയഃ
തദാ തദ്രഹിതാഭ്യാം തു
മാസാഭ്യാമൃതുരിഷ്യതേ.

അധിമാസം ഋത്വംഗമല്ല. പതിമ്മൂന്നാംമാസമത്രെ.

ഇനി അധിമാസം, സംസൎപ്പം, അംഹസ്പതി എന്നിവ മൂന്നിന്റെയും ലക്ഷണങ്ങളെ ചൊല്ലുന്നു:—

മദ്ധ്യേ മദ്ധ്യാൎക്കസംക്രാന്ത്യോ-
ൎമ്മദ്ധ്യാമാന്തദ്വയം യദി
അധിമാസഃ സ്ഫുഷ്ടഗത്യാ
സംസപ്പോ/ംഹസ്പതിന്നചേൽ.

മദ്ധ്യേ മദ്ധ്യാൎക്കസംക്രാന്ത്യോൎമ്മദ്ധ്യാമാന്തദ്വയം യദി അധിമാസഃ. എന്ന് അധിമാസലക്ഷണത്തെച്ചൊല്ലുന്നു. ഇവിടെ മദ്ധ്യമംകൊണ്ടുവേണം സംക്രാന്തിയും പക്കവും കാണ്മാൻ. ആദിത്യമദ്ധ്യമത്തിന്നു യാതൊരിക്കൽ പന്ത്രണ്ടുമാസം തികയുന്നു അപ്പോഠം മേഷസംക്രാന്തി. അക്കമദ്ധ്യമത്തിന് ഒരു രാശി തികയുമ്പോഠം വൃഷഭസംക്രാന്തി. മദ്ധ്യമം രണ്ടുരാശി തികയുമ്പോഠം മിഥുനഞായർ പിറക്കുന്ന സംക്രാന്തി. ഇങ്ങനെ പന്ത്രണ്ടുരാശി തികയും മദ്ധ്യമസംക്രാന്തിയും കണ്ടുകൊഠക. പിന്നെ ചന്ദ്രമദ്ധ്യമത്തിൽനിന്നാദിത്യമദ്ധ്യമത്തെ വാങ്ങീട്ടുവേണം പക്കംകാണ്മാൻ. ഇങ്ങനെ മദ്ധ്യമംകൊണ്ടു സംക്രാന്തിയും പക്കവും കണ്ടാൽ ഒരു മദ്ധ്യമസംക്രാന്തി കഴിഞ്ഞിട്ടുവേണം മദ്ധ്യമംകൊണ്ടു കണ്ട അമാവാസിവാവു കഴിവാൻ. പിന്നെ അതിന്നടുത്തു മേലെ മദ്ധ്യമസംക്രാന്തിയും മുൻപേ കഴികയും വേണം. മദ്ധ്യമംകൊണ്ടു കണ്ട അതിന്നടുത്ത മീതെ അമാവാസിവാവു കഴിവോളം നേരമുള്ള കാലം അധിമാസമായതു്. ഇങ്ങനെ അടുത്തുള്ള മദ്ധ്യമസംക്രാന്തികഠം രണ്ടിന്റെയുമകത്തു മദ്ധ്യമംകൊണ്ടു കണ്ട അമാവാസിവാവുവരുതികഠം രണ്ടുവന്നാൽ അതിൽ നടേത്തെ മദ്ധ്യമാമാവാസി കഴിഞ്ഞപ്പോഠം തുടങ്ങീട്ടു് അതിന്നടുത്തു മീതെ മദ്ധ്യമാമാവാസികഴിവോളം നേരം ഉള്ള കാലമധിമാസമായതു്. ഇങ്ങനെ അധിമാസലക്ഷണം.

സ്ഫുഷ്ടഗത്യാ സംസപ്പോ/ംഹസ്പതിന്നചേൽ. എന്നിവിടംകൊണ്ടു സംസപ്പാംഹസ്പതികളുടെ ലക്ഷണങ്ങളെച്ചൊല്ലുന്നു. സംസപ്പാംഹസ്പതികഠക്കു ചന്ദ്രാദിത്യന്മാരെ സ്ഫുടിച്ചിട്ടുവേണം പക്കം കാണ്മാൻ. സംക്രാന്തിയുമാദിത്യസ്ഫുടംകൊണ്ടുവേണം കാണ്മാൻ. ഇങ്ങനെ സ്ഫുടംകൊണ്ടു പക്കവും സംക്രാന്തിയും കണ്ടാൽ അവിടെ ഏതോരുതിങ്ങളിൽ രണ്ടമാവാസിവാവവരുതി വരുന്നു അത്തിങ്ങളിലെ സ്ഫുടചാന്ദ്രമാസം സംസപ്പമായതു്. അപ്പോഠം യാതൊരു സ്ഫുടചാന്ദ്രമാസത്തിൽ സൂൎയ്യസ്ഫുട

സംക്രാന്തി ഇല്ലയൊ അച്ചാന്ദ്രമാസം സംസപ്പമായതു്. അപ്പൊളോ ഒരു തിങ്ങളിൽ ആദിയിൽ സൂൎയ്യസ്ഫുടസംക്രാന്തി കഴിഞ്ഞിട്ടു വേണം സ്ഫുടംകൊണ്ടു കണ്ട അമാവാസിവാവുകഴിവാൻ. ആ തിങ്ങളിൽത്തന്നെ ഒടുക്കത്തു സ്ഫുടസംക്രാന്തിക്കുമുൻപെ അതിന്നടുത്തു മീതെ സ്ഫുടംകൊണ്ടു കണ്ട അമാവാസിവാവുകഴികയും വേണം. അപ്പോൾ ആ സൌരമാസത്തിൽ രണ്ടമാവാസിവാവവരുതിയും ഉണ്ടല്ലോതാനും. ആ സൌരമാസത്തിലടങ്ങിയ ചാന്ദ്രമാസത്തിൽ സംക്രാന്തിയില്ലതാനും. അച്ചാന്ദ്രമാസമത്രെ സംസപ്പമായതു്. ആ സൌരമാസമല്ല. ഇങ്ങനെ സംസപ്പലക്ഷണം.

ഇനി അംഹസ്പതിയുടെ ലക്ഷണത്തെച്ചൊല്ലുന്നു. അംഹസ്പതിന്നാചേൽ. എന്നിതുകൊണ്ടു് ഒരു തിങ്ങളിൽ സ്ഫുടംകൊണ്ടു കണ്ട അമാവാസിവാവവരുതിയൊന്നും വന്നില്ലെങ്കിൽ ആ സ്ഫുടചാന്ദ്രമാസം അംഹസ്പതിയായതു്. ഇങ്ങനെ അംഹസ്പതിലക്ഷണം.

ഇനി സംസപ്പാംഹസ്പതികളുടെ ലക്ഷണം കാലദീപികയിലുണ്ടു ചൊല്ലീട്ടു്:—

യസ്മിംശ്ചാന്ദ്രേ ന സംക്രാന്തിഃ
സംക്രാന്തിദ്വയമേവ വാ
സ്പഷ്ടഗത്യാ തു സംസപ്പഃ
പൂൎവോഽന്ത്യോഽംഹസ്പതിഃ സ്മൃതഃ.

ഇങ്ങനെ ഇവിടെ അധിമാസലക്ഷണം. ഇതുതന്നെപോരാ. ഇങ്ങനെവന്നാൽ അവിടെ സ്ഫുടിച്ചിട്ടുവേണം പക്കം കാണ്മാൻ എന്നുണ്ടു ചിലർ ചൊല്ലുന്നു. ഇവിടെ ഇങ്ങനെ മദ്ധ്യമസംക്രാന്തികൾ രണ്ടിന്റേയുമകത്തു മദ്ധ്യമംകൊണ്ടു കണ്ട അമാവാസിവാവവരുതികൾ രണ്ടുവന്നാൽ ആ രണ്ടു വാവവരുതിനേരത്തേക്കു ചന്ദ്രാദിത്യന്മാരെ സ്ഫുടിച്ചുകൊണ്ടിട്ടു് ആ ചന്ദ്രസ്ഫുടത്തിൽനിന്നു് ആദിത്യസ്ഫുടത്തെ വാങ്ങീട്ടു പക്കം കണ്ടാൽ അപ്പോൾവന്ന നടേത്തെ അമാവാസിവാവു കഴിഞ്ഞപ്പോൾ തുടങ്ങീട്ടു് അതിന്നടുത്തു മീതെ അമാവാസി വാവു കഴിവോളമുള്ള കാലം അധിമാസമായതു്. ഇതു കാലദീപികയിൽ ചൊല്ലീട്ടുമുണ്ടു്.

മദ്ധ്യേ മദ്ധ്യാൎക്കസംക്രാന്ത്യോർ-
മദ്ധ്യാമാന്തദ്വയം യദി
തദാ സ്ഫുടൈന്ദവോ മാസ-
സ്സോഽധിമാസകസംജ്ഞിതഃ.

ഇങ്ങനെ. ഇതിലേതുപക്ഷം കൊള്ളേണ്ടുന്നത് എന്ന് അന്നന്ന പ്രമാണഭൂതരോടുകേട്ടു നിൎണ്ണയിച്ചുകൊൾക. കേൾപ്പാനാരുമില്ലായ്കിൽ രണ്ടുകൊണ്ടും വൎജ്ജിച്ചുകൊൾക.

ഇനി ഈ മധ്യമാധിമാസത്തെ അറിവാൻ എളുതായ ഒരുപായത്തെച്ചൊല്ലുന്നു:—

ഝടിത്യഭ്രദ്ദാരജനസ്യ ഭൂതിഭാക്
പ്രഭാവനാസ്ത്രീകജനാരിസംയുതഃ
വിലിപ്തികാദ്യോ/യമിനസ്യ മധ്യമോ
യദ്രാശിഗസ്തത്രഗതോ/ധിമാസകഃ.

ഝടിത്യഭ്രദ്ദാരജനസ്യ ഭൂതിഭാക്. എന്നീ വാക്യത്തിന്ന വിലിയാദി. സംവത്സരം ഒട്ടക്കം. സംവത്സരമായതു കല്യബ്ദം. മററെക്കീഴാദിത്യമധ്യമം. ഈ വാക്യത്തിൽ പ്രഭാവനാസ്ത്രീകജ-നാരി. എന്ന വിലിയാദിയായി കൂട്ടിക്കൂട്ടി ഇരുന്നാൽ വരുന്ന വൎത്തമാനകല്യബ്ദത്തിങ്കൽ വൎത്തമാനമാസമധിമാസമായതു്. ഇവിടെ ക്രിയാപ്രകാരമിങ്ങനെ; ഝടിയെന്ന വിലിയിൽ വയ്പൂ. ത്യഭ്രൽ എന്ന് ഇലിയിൽ. ദാര എന്ന തീയതിയിൽ. ജന എന്ന രാശിയിൽ വയ്പൂ. അതിന്നുമീതെ അബ്ദത്തിൻെറ സ്ഥാനത്തു സ്യഭൂതിഭാക്, എന്നിടത്തെ ഭാഗത്തൊട്ടങ്ങുമാറു നീളത്തിൽ വയ്പൂ. അപ്പോൾ നാലായിരത്തറുന്തൂററിനാല്പത്തൊന്ന കല്യബ്ദം തികഞ്ഞിട്ടു പിന്നെ മേടഞായർ തുടങ്ങി എട്ടു തിങ്ങളും കഴിഞ്ഞിട്ടുള്ള ധനുഞായറിൽ അന്നത്തെ അധിമാസം എന്ന കല്പിക്കണം. ഇനി ഇതിൻെറമീതെ അധിമാസമറിയേണ്ടുമ്പോൾ ഇതിൽത്തന്നെ പ്രഭാവനാസ്ത്രീകജനാരി,യെന്ന വിലിയാദിയായി കൂട്ടിയാൽ വരുന്ന വൎത്തമാനമാസമധിമാസം. അതിന്നുമീതെ അറിയേണ്ടുകിൽ പിന്നെയുമൊരിക്കൽ പ്രഭാവനാസ്ത്രീകജനാരി എന്ന കൂട്ടിക്കൊൾകേ വേണ്ടൂ. മേല്പോട്ടു പിന്നെയും പിന്നെയും ഈവൎണ്ണം കൂട്ടിക്കണ്ടുകൊൾക.

ഇവിടെ കല്യബ്ദമറിവാൻ തനിക്ക് അറിയേണ്ടുന്നകാലത്തെ ഇടവഞായറാദിക്ക കലിക്കുള്ള നാൾ വച്ചാൽ അതിനെ തത്സമനെക്കൊണ്ടു പെരുക്കി ധീജഗന്നൂപുരംകൊണ്ടു ഹരിച്ചാൽ വരുന്ന ഫലം അന്നത്തെ കല്യബ്ദമായതു്. അതു ചൊല്ലീട്ടുമുണ്ടു്.

തത്സമേന ഹതം കൃത്വാ
വൃഷമാസാദ്യഹൎഗ്ഗണം
ധീജഗന്നൂപുരൈൎഹൃത്വാ
ലബ്ധസ്സ്യാൽ കലിവത്സരഃ.

ഇങ്ങനെ. ഇടവഞ്ഞായറാദിക്കു കലിക്കുള്ള നാൾ വൎഗ്ഗണമെന്നില്ല. മേടഞ്ഞായറാദിക്കു വൎഷ്ഷിലുമാം. എങ്കിൽ അബ്ദാധികം കൂട്ടിക്കൊള്ളേണം എന്നേ ഉള്ളൂ.

ദേവോ വനാസ്ഥഃ കപടീഹരോഽസൌ
പ്രഭാവനാസ്തീകജനാരിയുക്തഃ
കോളംബകാലാദപിഗണയ്യസിംഹാത്
മധ്യാധിമാസഃ പുനരേവമേവ.

ഇങ്ങനെ വന്ന കൊല്ലം വിഷുവിന്നു വൎത്തമാനകൊല്ലമായിരിക്കും.

ഏതേ ത്രയശ്ചാന്ദ്രമാസാ
മലമാസാ ഇതി സ്മൃതാഃ.

അധിമാസം, സംസൎപ്പം, അംഹസ്പതി ഇവ മൂന്നും മലമാസങ്ങൾ എന്നു മുനികളാൽ സ്മൃതങ്ങളായിരിക്കുന്നു. അംഹസ്പതി വരുന്നകാലത്തു് അതിന്നു കീഴും മേലും സൂൎയ്യസംക്രാന്തിരഹിതങ്ങളായിട്ടു് ഓരോ ചാന്ദ്രമാസങ്ങൾ വരും. അവ രണ്ടും മലമാസങ്ങൾതാനും. അതു ഷട്സൂത്രത്തിങ്കൽ ചൊല്ലീട്ടുമുണ്ടു്.

സൂൎയ്യസംക്രാന്തിരഹിതോ
മലമാസോഽഭിധീയതേ.

ഇങ്ങനെ.

കേചിദത്രാധിമാസസ്യ
സംസൎപ്പസ്യ ച ലക്ഷണം
വൎണ്ണയന്ത്യന്യഥാ തസ്മാ-
ത്തത് പ്രോക്തമപി ചോച്യതേ.

ഇവിടെയും സംസൎപ്പാധിമാസങ്ങളുടെ ലക്ഷണം ഈവണ്ണമല്ല. മറെറാരുപ്രകാരമത്രെ. എന്നുണ്ടു ചിലർ ചൊല്ലുന്നു. എന്നിട്ടു് അവർ ചൊല്ലിയ ലക്ഷണത്തെയും കൂടിക്കാട്ടുന്നു ഇവിടെ.

ഇനി ചൈത്രാദിമാസങ്ങളുടേയും അധിമാസം, സംസൎപ്പം, അംഹസ്പതി എന്നിവ മൂന്നിന്റെയും അവർ ചൊല്ലിയ ലക്ഷണത്തെ ചൊല്ലുന്നു:—

മേഷാദ്യേകൈകരാശിസ്ഫുടഗതിദിനകൃ-
ത്സംക്രമൈരേകൈകഗൎഭാ-
ശ്ചാന്ദ്രാശ്ചൈത്രാദിമാസാ ഇഹ നയഭൃദരേ
സംക്രമസ്സോऽധിമാസഃ
സംസൎപ്പസ്സ്യാത് സ ചാംഹസ്പതിരുപരി യദി
ഗ്രസ്തസംക്രാന്തിയുഗ്മ-
സ്തൌ ചാബ്ദത്ര്യംഗഭ്രുതൌ സഹ സുചിരഭവൌ
സോऽധിമാസോऽത്ര പശ്ചാൽ.

ചൈത്രാദിമാസങ്ങളുടെ ലക്ഷണത്തെച്ചൊല്ലുന്നു.

മേഷാദ്യേകൈകരാശിസ്ഫുടഗതിദിനകൃത്സംക്രമൈരേകൈകഗൎഭാശ്ചാന്ദ്രാശ്ചൈത്രാദിമാസാഃ. എന്നിവിടംകൊണ്ടു മേടംതുടങ്ങിയുള്ള ഓരോരാശികളിലെ സ്ഫുടഗതികൊണ്ടുള്ള ദിനകൃത്തിന്റെ സംക്രമങ്ങളാൽ ഓരോന്നിനെ ഗൎഭിച്ചിരിക്കുന്ന ചാന്ദ്രമാസങ്ങൾ ചൈത്രാദിമാസങ്ങളായതു്.

ആദിത്യസ്ഫുടം പന്ത്രണ്ടുരാശി തികയുമ്പോൾ മേഷസംക്രാന്തി. ഒരു രാശിതികയുമ്പോൾ വൃഷഭസംക്രാന്തി. ഈവണ്ണമെ മററവയും കണ്ടുകൊൾക. മേടഞായർ പിറക്കുന്ന സംക്രാന്തി ഏതൊരു ചാന്ദ്രമാസത്തിൽവരുന്നു അച്ചാന്ദ്രമാസത്തിന്നു ചൈത്രം എന്നു പേർ. അപ്പൊഴൊ മീനഞായററിൽ തുടങ്ങേണം. പൂൎവ്വപക്ഷത്തിൽ പ്രതിപദം മേടഞായറിൽ കഴികയും വേണം. അതിന്നടുത്തു മീതേ അമാവാസിവാവ്. ആ പൂൎവ്വപക്ഷവും അപരപക്ഷവും മുഴുവൻ ചൈത്രമാസം. അപ്പോൾ അച്ചാന്ദ്രമാസം മേഷസംക്രാന്തിയെ ഗൎഭിച്ചുവല്ലൊതാനും. എന്നിട്ടു ചൈത്രം. ഇനി ഇടവഞായർ പിറക്കുന്ന സൂൎയ്യസ്ഫുടസംക്രാന്തിയെ ഗൎഭിച്ച ചാന്ദ്രമാസം വൈശാഖമായതു്. മിഥുന സംക്രാന്തിയെ ഗൎഭിച്ചതു ജ്യൈഷ്ഠം. ഇത്യാദി കണ്ടുകൊൾക. മീനഞായർ പിറക്കുന്ന സൂൎയ്യസ്ഫുടസംക്രാന്തിയെ ഗൎഭിച്ച ചാന്ദ്രമാസം ഫാല്ഗുനമായതു്. ഇതു ഗ്രന്ഥാന്തരങ്ങളിൽ ചൊല്ലീട്ടുമുണ്ടു്.

വിഷുവാഖ്യസ്സദാ ചൈത്രേ
  ജായതേ മേഷസംക്രമഃ
വൈശാഖേ വൃഷസംക്രാന്തി
  ജ്യൈഷ്ഠേ മിഥുനസംക്രമഃ.

ആഷാഢേ കര്‍ക്കിസംക്രാന്തിഃ
  പ്രോച്യതേ ദക്ഷിണായനം
ശ്രാവണേ സിംഹസംക്രാന്തിഃ
  പ്രോഷ്ഠപാദേ തു യോഷിതഃ.

ആശ്വിനേ തൌലിസംക്രാന്തിര്‍-
  വൃശ്ചികാഖ്യാ തു കാര്‍ത്തികേ
മാര്‍ഗ്ഗശീര്‍ഷേ തു ധനുഷഃ
  പൌഷേ മകരസംക്രമഃ.

മകരാഖ്യാ തു സംക്രാന്തി-
  രുത്തരായണസംജ്ഞിതാ
മാഘേ തു കുംഭസംക്രാന്തിഃ
  ഫാല്‍ഗുനേ മീനസംക്രമഃ.

ഇങ്ങനെ.

ഇനി അധിമാസലക്ഷണത്തെച്ചൊല്ലുന്നു.

ഇഹ നയദ്ഗദരേ സംക്രമസ്സ്യോऽധിമാസഃ എന്നതു കൊണ്ട്. ഇച്ചാന്ദ്രമാസങ്ങളില്‍ വച്ച് ഏതൊരു ചാന്ദ്രമാസത്തിന്‍െറ അകത്ത് സൂര്‍യ്യസ്ഫുടസംക്രാന്തി ഇല്ലാതെ വരുന്നു അച്ചാന്ദ്രമാസമധിമാസമായതു്. അപ്പൊഴേ ഒരു തിങ്ങളാദിയില്‍ സംക്രാന്തി കഴിഞ്ഞിട്ടുവേണമമാവാസിവാവവരുതിവരുവാന്‍. ആ തിങ്ങളില്‍ത്തന്നെ ഒടുക്കത്തെ സംക്രാന്തിയും മുന്‍പേ അതിനോടുത്തു മീതെ അമാവാസിവാവു കഴികയും വേണം. അപ്പോള്‍ അച്ചാന്ദ്രമാസത്തില്‍ സംക്രാന്തിഇല്ലതാനും. അതു് അധിമാസം. അച്ചാന്ദ്രമാസമത്രെ അധിമാസമായതു്. ആ സൌരമല്ല. അപ്പോള്‍ ഏതൊരു തിങ്ങളില്‍ അധിമാസം വരുന്നു ആ തിങ്ങളില്‍ നടേത്തെ അമാവാസി കഴിവോളം നേരവും ഒടുക്കത്തെ അമാവാസികഴിഞ്ഞാല്‍ ശേഷിച്ചിട്ടുള്ള കാലവും അധിമാസമല്ല.

നടേത്തെ അമാവാസികഴിഞ്ഞു തുടങ്ങീട്ട് ഒടുക്കത്തെ അമാവാസി കഴിവോളം നേരമത്രെ അധിമാസമായതു്. ഇങ്ങനെ അധിമാസലക്ഷണം.

ഇനി സംസൎപ്പത്തിന്റെ ലക്ഷണത്തെ ചൊല്ലുന്നു.

സംസൎപ്പസ്സ്യാത്സ ചാംഹസ്പതിരുപരി യദി എന്നതു കൊണ്ട്. അംഹസ്പതി മീതെ വരുമെങ്കിൽ ആയധിമാസം തന്നെ സംസൎപ്പമായിട്ടു വരും. സൂൎയ്യസ്ഫുടസംക്രാന്തിയെ ഗ്രഹിയാത്ത ചാന്ദ്രമാസംതന്നെയത്രെ സംസൎപ്പമായതും. അതിന്നു് അംഹസ്പതി മീതെ വരണം എന്നേ വിശേഷമുള്ളു. ഇങ്ങനെ സംസൎപ്പലക്ഷണം.

ഇനി അംഹസ്പതിയുടെ ലക്ഷണത്തെച്ചൊല്ലുന്നു.

ഗ്രസ്തസംക്രാന്തിയുഗ്മഃ എന്നതുകൊണ്ടു.

രണ്ടു സൂൎയ്യസ്ഫുടസംക്രാന്തി വരുന്നു എന്നൊരു ചാന്ദ്രമാസത്തിൽ, അച്ചാന്ദ്രമാസം അംഹസ്പതിയായതു്. അപ്പോൾ ഒരു സൂൎയ്യസ്ഫുടസംക്രാന്തിക്കു മുമ്പെ അമാവാസി കഴികയും വേണം. പിന്നത്തെ സംക്രാന്തി കഴിഞ്ഞെ അതിന്നടുത്തമീതെ അമാവാസി കഴിയാവൂ. അച്ചാന്ദ്രമാസം അംഹസ്പതി. ആ സംസൎപ്പാംഹസ്പതികൾ രണ്ടും അബ്ദത്തിന്റേയും ഋതുവിന്റേയും അംഗത്തിൽ കൂട്ടുകയും ചെയ്യും. രണ്ടും കൂടിയെവരു. അതു പെരികെക്കാലം കൂടിയെ ഉള്ളു. ഈ സംസൎപ്പാംഹസ്പതികൾ വരുന്ന കാലത്തു് അംഹസ്പതിയുടെ മീതെയും സൂൎയ്യസ്ഫുട സംക്രാന്തിയെ ഗ്രഹീകരിക്കാത്തൊരു ചാന്ദ്രമാസം വരും. അന്നത്രെ അധിമാസമായതു. വൃശ്ചികം, ധനു, മകരം മൂന്നിലൊരുതിങ്ങളിൽ അംഹസ്പതി മിക്കവാറും വന്നു ഞായം. അതിന്റെ കീഴെ കന്നിഞായറിൽത്താൻ, തുലാഞായറിൽത്താൻ, സംസൎപ്പം വന്നു ഞായം. സംസൎപ്പാംഹസ്പതികൾ വരുന്നകാലത്തു് അംഹസ്പതിക്കു മീതേ അടുത്ത കുംഭഞായറിൽത്താൻ, മീനഞായറിൽത്താൻ, അധിമാസം വന്നു ഞായം. അധിമാസം രണ്ടാണ്ടുമെട്ടുമാസവും കൂട്ടുമ്പോൾ മിക്കവാറും വന്നു ഞായം.

കൊല്ലം ൧൱൬൩-ാമാണ്ട് അംഹസ്പതിവന്നു. അംഹസ്പതിവരുന്ന കാലത്തെ വിഷുക്കലികം എഴുതുന്നു.

രത്നപാത്രന്നസോപാനം
ശാന്താശ്ചാന്തേവസായിനഃ
മാനിതോ ഗുണസമ്പന്നഃ
പ്രീതിഃ സ്വാദസ്ഥസാ പുനഃ.
തനയോ മനുജസ്യേതി
ഭൃഗണാ വിഷുവത് കലേഃ.

ഇങ്ങനെ.

പത്തൊൻപതിററാണ്ടുക്കൂടുമ്പോൾ അടുക്കെ രണ്ടുവട്ടം വരും. പിന്നെ മിക്കവാറും അറുപത്തഞ്ചാണ്ടുക്കൂടുമ്പോൾ വരുമൊരിക്കൽ. പിന്നെയും രണ്ടുവട്ടം പത്തൊൻപതിററാണ്ടു ക്കൂടുമ്പോൾ മിക്കവാറും വന്നു ഞായം. പിന്നെ അറുപത്താഞ്ചാണ്ടുക്കൂടുമ്പോൾ ഒരിക്കൽ വരും. ഇനിപ്പൊടുന്നനവെ പത്തൊൻപതിററാണ്ടുക്കൂടുമ്പോൾ വരുന്നതു മൂന്നുവട്ടം വരികിലുമാം. അന്നു പിന്നെ എൺപത്തിനാലാണ്ടുക്കൂടുമ്പോൾ മിക്കവാറും വന്നു ഞായം. ഇങ്ങനെ മിക്കവാറും സംസപ്പാംഹസ്പതികൾ വന്നു ഞായം. ഇവ മൂന്നും മലമാസങ്ങൾതന്നെ. അതു ബ്രഹ്മസിദ്ധാന്തത്തിൽ ചൊല്ലീട്ടുമുണ്ട്.

അർക്കേന്ദ്വോസ്സ്ഫുടതസ്സിദ്ധാ-
സ്ത്രയോ മാസാ മലിമ്ലുചാഃ.

ഇങ്ങനെ.

ചൈത്രാദിമാസങ്ങളുടേയും സംസപ്പാംഹസ്പതികൾ മൂന്നിന്റെയും ലക്ഷണമവർ ചൊല്ലി.

ഇനി സ്ഫുടാധിമാസവും മദ്ധ്യാധിമാസവും പൊഴുളുകൾക്ക വർജ്ജിക്കുമാറത്രെ ആചാരമാകുന്നു എന്നു ചൊല്ലുന്നു:—

സ്ഫുടാധിമാസോ മദ്ധ്യശ്ച
ദൈവേ ച നിന്ദ്യൌ സുകര്‍മ്മസു
ഏക ഏവാനയോസ്സൻ സ്യാത്
പിത്രാദ്യാഭ്യജ്യതേ ദ്വയം.

സ്ഩുടാധിമാസവും, മധ്യാധിമാസവും ശുഭകർമ്മങ്ങൾക്കു നിന്ദ്യം എന്നത്രെ ഇരിക്കുന്നതു്. എങ്കിലുമിവ രണ്ടിലൊന്നൊ അധിമാസമായുള്ളൂ. വിവാദമുണ്ടാകകൊണ്ടു് ഇവ രണ്ടും വർജ്ജിച്ചത്രെ കാണുന്നതും പൊഴുതുകൾക്കു.

ഇനി "ശുക്രതാഹിഗുരുസിതയോഃ" എന്നേടത്തു ഗുരുസിതന്മാരിരുവരെയും കൂടി കാണണമെന്നുണ്ടൊ എന്നിയെ ഇരുവരിലും വച്ചൊരുത്തനെക്കണ്ടാൽ പോരുമൊ എന്ന സംശയത്തിങ്കൽ ഇവരിരുവരിലും വച്ചൊരുത്തനെത്തന്നെ കണ്ടാലും ദോഷമുണ്ടു് എന്നു ചൊല്ലുന്നു:—

യദാ ദിവൈവ ദൃശ്യേതേ
ജീവശുക്രൌ നഭഃസ്ഥലേ
തയോരന്യതരോ വാപി
സ കാലോ ബഹുദോഷദഃ.

ഗുരുസിതന്മാരിരുവരെയുംകൂടി പകൽ കാൺകിലും ഇരുവരിലൊരുത്തനെത്തന്നെ പകൽ കാൺകിലും ഇന്നെല്ലാം കാണ്മീല എന്നു നിർണ്ണയം വരുവോളം വർജ്ജിക്ക.

ഇനി ഗുരുസിതന്മാരെ പ്രാഹ്ണസായാഹ്നങ്ങളൊഴിച്ചുള്ള പകൽ കാണ്കിലെ ദോഷമുള്ളൂ എന്നു ചൊല്ലുന്നു:—

പ്രാഹ്ണസായാഹ്നയോർമ്മധ്യേ
കാലോഽത്രാഹ്നിപദോദിതഃ

മിക്കവാറുമാറുനാഴികപുലരുവോളമുള്ളകാലം പ്രാഹ്ണമായതു്. പിന്നെ മിക്കവാറുമാറുനാഴിക പകലെ ഉള്ളടം സായാഹ്നമായതു്. പ്രാഹ്ണം കഴിഞ്ഞിട്ടു് സായാഹ്നം തുടങ്ങും മുൻപെ ഉള്ള കാലത്തെയത്രെ ഇവിടെ അഹനിയെന്നപദംകൊണ്ടു ചൊല്ലിയതു്. അപ്പോഴൊ മിക്കവാറും പത്തടികഴിഞ്ഞാൽ തിരിഞ്ഞ പതിററടിക്കു മുമ്പെ വ്യാഴത്തെത്താൻ ശുക്രനെത്താൻ, ആകാശമാൎഗ്ഗത്തു കാങ്കിൽ വർജ്ജിക്കണം എന്നേയുള്ളൂ. പത്തടിക്കു മുമ്പെയും തിരിഞ്ഞു പതിററടി കഴിഞ്ഞാലും കാങ്കിൽ പൊഴുതു വർജ്ജിക്കണമെന്നില്ല.

കാലദോഷാധികാരസ്യ
ഹാനിം വിതനുതേ ക്വചിൽ
മലമാസേ യഥാ സർവ-
കാലാന്തരമലാപഹേ.

സൂൎയ്യസംക്രാന്തിരഹിതോ
മലമാസോഽഭിധീയതേ
തത്രാനന്യഗതിന്നിത്യം
കുൎയ്യാന്നൈമിത്തികീം ക്രിയാം.

കാമ്യന്തു യാഗഹോമാദി
ന തത്രേഷ്ടം കഥഞ്ചന
നിത്യാപി നൈവ തത്രേഷ്ടാ
ക്രിയാ ഗത്യന്തരേ സതി.

അതഏവ ന സോമേജ്യാ
വസന്തേ ച മലിമ്ലുചേ
നിത്യാഽപ്യേഷാ ന തത്ര സ്യാൽ
സംഭവാച്ഛുഭപൎവ്വണഃ.

ഏവമന്യാനി കൎമ്മാണി
നിത്യാന്യപി മലിമ്ലുചേ
പശുരിഷ്ട്യാഗ്രയണാധാന-
ചാതുൎമ്മാസ്യാനി ചൈവ ഹി.

ന കാൎയ്യാണി സ്വകാലസ്യ
ശുദ്ധസ്യാപി ച സംഭവാൽ
മഹാലയാഷ്ടകോത്സൎഗ്ഗോ-
പാകൎമ്മാദ്യപി കൎമ്മ യൽ.

സ്പഷ്ടമാസവിശേഷാഖ്യം
ചിഹ്നിതം വൎജ്ജയേന്മലേ
ഉത്തരസ്യാപി മാസസ്യ
തത്സംജ്ഞസ്യാപി സംഭവാൽ.

പ്രതിമാസം മാസികാനി
കുൎയ്യാൽ പ്രാപ്തേ മലിമ്ലുചേ
മാസികം നൈവ കുൎവ്വീത
കുൎയ്യാദുത്തരമാസി തത്.

പാൎവ്വണേഷ്ടഗ്നിഹോത്രേ ച
മാ സിശ്രാദ്ധം പിതൃക്രിയാ
സന്ധ്യാം പഞ്ചമഹായജ്ഞാൻ
ദേവതാതിഥിഭോജനം.

പ്രേതേ മാസാദിമാരഭ്യ
ശ്രാദ്ധപിണ്ഡോദകക്രിയാ
സപിണ്ഡീകരണാന്താ ച
യഥാകാലമുപസ്ഥിതാ.

തീൎത്ഥസ്നാനജപശ്രാദ്ധ-
പിണ്ഡദാനം ച തൎപ്പണം
യവവ്രീഹിതിലൈൎഹോമോ
ജാതകൎമ്മാദികാഃ ക്രിയാഃ.

ചന്ദ്രസൂൎയ്യഗ്രഹേ സ്നാന-
ശ്രാദ്ധദാനജപാദികം
മഘാത്രയോദശീശ്രാദ്ധ-
മിത്യാദീനി ബഹൂന്യപി.

പ്രത്യുപസ്ഥിതഹേതൂനി
സംപ്രാപ്താനി മലിമ്ലുചേ
അനന്യഗതികത്വേന
കൎത്തവ്യാന്യധികേഽപി ച.

ആബ്ദികന്നാമ തത് ശ്രാദ്ധ-
മ്മലമാസേ തദിഷ്യതേ
മലമാസപ്രമീതാനാ-
മന്യേഷാമുത്തരത്ര തു.

ന സ്യാദഭ്യുദയശ്രാദ്ധം
വിനാ ജന്മനിമിത്തകം

ഗതേ വാദ്ധ്യഷികേ നിത്യേ
നാധിമാസം വിവജ്ജയേൽ.

വഷട്കാരം വിനാ ഹോമാ
യേ ഭവന്തീഹ കേചന
തേ സവേ മലമാസേƒപി
കത്ത്രം യുക്താ ഇതി ശ്രുതിഃ.

ആധാനാനന്തരാ പൌണ്ണ-
മാസീ യാ മലമാസഗാ
തസ്യാമാരംഭണീയാപി
ന കുവീത കദാചന.

നൈമിത്തിക്യപി ജാതേഷ്ടി-
ന്ന കത്തവ്യാ മലിമ്ലുചേ
ഊദ്ധ്വം പവ്വണി കുവ്വീര-
ന്നാശൌചരജസീ വിനാ.

പ്രവൃത്തമലമാസാൽ പ്രാക്
യത് കാമമസമാപിതം
ആഗതേ മലമാസേƒപി
തത് കത്തവ്യമസംശയം.

പുരാണധാന്യശൂന്യത്വേ
ക്ഷുധാദിസമുപസ്ഥിതേ
ശ്യാമാകൈമ്മലമാസേ തു
കൃതപാഗ്രയണമാതുരഃ.

നവം ഭുക്ത്വാ യഥാകാലം
വ്രീഹ്യാഗ്രയണമാചരേൽ
ദൈവാത്സോമേന നൈവേഷ്ടം
പ്രാഗപസന്താദ്യപവ്വണഃ.

ശിഷ്ടം പവ്വൈകമേവാത്ര
തച്ചാപി മലദൂഷിതം
തത്ര സോമമഖോ നൈവ
കായ്യോ നിത്യോƒപി സന്നയം.

യാഗലോപപ്രസക്തിർവാ-
 വൃദ്ധക്യാദിമലേ യഥാ
ഏവമുദ്ദേശതസ്സാരം
 ഷട്സൂത്ര്യാ തു ഭാഷിതം.

വിവിച്യ കഥയിഷ്യാമി
 തൽപ്രകരണേ സ്ഫുടം.

ഇതു ഷട്സൂത്രത്തിലെ ഉള്ളൂ. മലമാസങ്ങളിൽ വൎജ്ജിക്കേണ്ടുന്ന കൎമ്മങ്ങളുടെ വിഭാഗത്തെ ഇതിന്ന തക്കവാറു നിരൂപിച്ചു കല്പിച്ചുകൊൾക. ഇനി മധ്യാധിമാസത്തെ അംഗീകരിക്കുന്നവരുടെ ഗ്രന്ഥങ്ങൾ.

രവിമധ്യമസംക്രാന്ത്യോർ-
 ദ്ദൎശൌ മധ്യേഽധിമാസകഃ
യസ്മിന്മാസേ ന സംക്രാന്തിഃ
 തദ്ദ്വയം യത്ര വാ വിധോഃ.

സംസൎപ്പാംഹസ്പതീ മാസാ-
 വധിമാസശ്ച നിന്ദിതാഃ
അബ്ദദ്വയേഽഷ്ടൌ മാസാശ്ച
 ഷോഡശാഹസ്സ്രിനാഡികാഃ.

വിനാഡ്യഃ പഞ്ചപഞ്ചാശ-
 ദധിമാസാന്തരം സ്ഫുടം

ഇങ്ങനെ ആത്രേയത്തിൽ ചൊല്ലി.

സമാധിനാ ശ്ശൂരജനാധികശ്ശിവഃ
 പ്രഭാവനാസ്തികൃജനാരിസംയുതഃ
വിലിപ്തികാദ്ദ്യോഽയമിനസ്യ മധ്യമോ
 യദ്രാശിഗസ്തത്രഗതോഽധിമാസകഃ.

ഇങ്ങനെയുമൊരു ഗ്രന്ഥത്തിൽ കണ്ടു.

ദേഹി പാദുകതുഷ്ടോനാത്
 ദിനാളികാടകേന ച

പാതദ്ധീരെന്നുള്ളാദ്യൈശ്വ
മാസോ മദ്ധ്യോƒധികഃ കില.

എന്നുമൊരു ഗ്രന്ഥത്തിൽ കാണുന്നുണ്ടു്.

സ്മൃത്യുദിതസ്മൃത്യുവ്യോ
നകുലിസ്രുിഷ്ണോ ഹൃതോ യഥാ ധീരൈഃ
ഹൃതശേഷോ ന സ്യാച്ചേത്
തസ്മിൻ മദ്ധ്യാധിമാസപാതസ്സ്യാത്.

എന്നു വേറൊരുഗ്രന്ഥത്തിൽ കാണുന്നു.

താമരനല്ലൂരിലുമുണ്ടു ചൊല്ലീട്ടു്.

ഇരണ്ടുപക്ഷം വരിലക്കമാസേ
സംസപ്പ്മംഹസ്പതി ഇല്ലയാക്കിൽ
ഒന്നും രവേർമദ്ധ്യമഭോഗമദ്ധ്യേ
പക്ഷദ്വയഞ്ചേദധിമാസ ഏഷഃ.

ഇങ്ങനെ.

ഇനി മാധവീയം.

സംസപ്പോ രവിമാസി ദർശയുഗളം
പൂർണ്ണാദ്വയം വാസ്തിചേ-
ത്തസ്മിൻ പൌർണ്ണയുഗം ഭവേദ്യദി വിദു-
സ്തം കേചിദംഹസ്പതിം
അർക്കേന്ദ്വോര്യദി മദ്ധ്യയോഗയുഗള-
മമദ്ധ്യേƒർക്കമദ്ധ്യോത്ഥയോ-
സ്സംക്രാന്ത്യോരധിമാസ ഏഷ ഇതി തേ
മാസാസ്ത്രയോ നിന്ദിതാഃ.

അസ്യായമർത്ഥഃ—യസ്മിൻ സ്ഫുടസൌരമാസേ സ്ഫുടാമാവാസ്യാവസാനദ്വയം സ്ഫുടപൌർണ്ണമാസ്യാവസാനദ്വയം വാ വിദ്യതേ സ സൌരമാസഃ സംസപ്പഃ. പൌർണ്ണശബ്ദഃ സൂര്യസംക്രമവാചകഃ. യസ്യ സ്ഫുടചാന്ദ്രമാസസ്യോദരേ സ്ഫുടസൂര്യസംക്രാന്തിദ്വയം വിദ്യതേ സ ചാന്ദ്രമാസോƒംഹസ്പതിസംജ്ഞഃ. മദ്ധ്യമാർക്കസംക്രമണ-

യോരമ്മദ്ധ്യേ മദ്ധ്യമാക്കേന്ദുജനിതം പവ്വദ്വയം യദി തഹി തയോ-ർമ്മദ്ധ്യമാക്കസംക്രമകാലേ യോരമ്മദ്ധ്യവത്തികാലോഽധിമാസസംജ്ഞ ഇതി.

നാരദീയത്തിലും ചൊല്ലീട്ടുണ്ടു്.

സംക്രാന്തിരഹിതോ മാസോ
യോ വാ സംക്രാന്തിയുഗ്മയുക്
പൂവ്വസ്സംസപ്പമാസഃ സ്യാ-
ദംഹസ്പതിരഥാപരഃ.

ദൈവ മാനൈവ സവ്വകാര്യാണാം
വിനാശായ ഗുരുദിതൌ.

അഗസ്ത്യഃ.

നഷ്ടേന്ദ്വോശ്ച യദാ മദ്ധ്യേ
സംക്രാന്തി ദ്വേഽന്യഥാപി വാ
അംഹസ്പതിർഭവേദാദ്യഃ
സംസപ്പഃ പരതസ്തഥാ.

നൃസിംഹഃ.

യസ്മിൻ മാസേ ന സംക്രാന്തിഃ
സംക്രാന്തിദ്വയമേവ വാ
സംസപ്പാംഹസ്പതീ മാസാ-
വധിമാസശ്ച നിന്ദിതാഃ.

പ്രതിപദ്ദർശയോസ്സന്ധൌ
യദാ സംക്രമതേ രവിഃ
പൂവ്വം സംസപ്പമിത്യാഹുഃ
പരമംഹസ്പതിം തഥാ.

സവ്വസിദ്ധൌ

ദ്വിപവ്വയുക് സൌരമാസ-
സ്സംസപ്പ ഇതി കീർത്തിതഃ
ഏകേനാപി വിഹീനസ്തു
പവ്വണാംഹസ്പതിഃ സ്മൃതഃ

പാതള്യഗണതസ്സാദ്ധ്യൌ
സ്ഫുടൌ ഭാനുനിശാകരൌ
താഭ്യാം സിദ്ധാ തു യാ സ്പഷ്ടാ
സാ തിഥിസ്ത്വധിമാസജാ.

തസ്യാഃ പ്രാക് സിതപക്ഷോത്ഥ-
പ്രതിപൽപ്രമുഖസ്തു യഃ
ചാന്ദ്രോ മാസോ/ധിമാസസ്സ സ്യാൽ
സ മാസഃ സ്യാത് ത്രയോദശഃ.

പാതള്യഗണതഃ-അധിമാസപതനകാലീനകലിദിനാൽ. ഇങ്ങനെ.

ഇനി സ്ഫുടാധിമാസത്തെ അംഗീകരിക്കുന്നവരുടെ ഗ്രന്ഥങ്ങൾ.

ഹാരീതകസ്മൃതൌ

ഇന്ദ്രാഗ്നീ യത്ര ഹൂയേതേ
മാസാദിസ്സംപ്രകീർത്തിതഃ
അഗ്നീഷോമൌ സ്ഥിതൌ മദ്ധ്യേ
സമാപ്തൌ പിതൃസോമകൌ.

തമതിക്രമ്യ തു യദാ
രവിർഗച്ഛേൽ കദാചന
ഹവ്യകവ്യക്രിയാഹന്താ
തദാ ജ്ഞേയോ/ധിമാസകഃ.

അധിമാസപതനകാലേ ബാദരായണമതം.

ഷഷ്ടിഭിർദ്ദിവസൈർമ്മാസഃ
കഥിതോ ബാദരായണൈഃ
പൂർവ്വാർദ്ധം തു പരിത്യജ്യ
ഹ്യുത്തരാർദ്ധം പ്രശസ്യതേ.

അസംക്രാന്തിമാസോ/ധിമാസസ്സ്ഫുടം സ്യാ-
ദ്ദ്വിസംക്രാന്തിമാസഃ ക്ഷയാഖ്യഃ കദാചിൽ
ക്ഷയഃ കാർത്തികാദിത്രയേ നാന്യദാ സ്യാ-
ത്തദാ വർഷമദ്ധ്യേ/ധിമാസദ്വയഞ്ച.

സ്തുടം ഇതി സംസൎപ്പഃ. ക്ഷയ ഇത്യംഹസ്പതിഃ.

മററുമുണ്ടൊരുഗ്രന്ഥം.

മാസദ്വയേഽബ്ദമധ്യേ തു
 സംക്രാന്തിൎന്ന യദാ ഭവേൽ
പ്രായശസ്തത്ര പൂൎവ്വഃ സ്യാ-
 ദധിമാസസ്തഥോത്തരഃ.

ജാബാലിയുമുണ്ടു ചൊല്ലുന്നു.

ഏകസ്മിന്നപി വൎഷേ തു
 ദ്വൌ മാസാവധിമാസകൌ
സംസൎപ്പാംഹസ്പതീ മാസാ-
 വധിമാസശ്ച നിന്ദിതാഃ.

കീടാദിഷു ചതുൎഷ്വേവ
 മലമാസോ യദാ ഭവേൽ
തുലാകന്യാഗതേ സൂൎയ്യേ
 നാധിമാസോ മലിമ്ലുചഃ.

മലിമ്ലുച ഇത്യകാരാന്തം പുല്ലിംഗം പ്രഥമൈകവചനം.

ഗൎഗ്ഗനുമുണ്ടു ചൊല്ലുന്നു.

ചൈത്രാൽ പരേഷു മാസേഷു
 യദാ ദ്വാവധികൌ തദാ
നാധിമാസസ്തു പൂൎവ്വസ്സ്യാ-
 ദുത്തരസ്ത്വധികഃ സ്മൃതഃ.

ഇങ്ങനെ.

നാലാംപ്രശ്നത്തിലെ „മധുശ്ച മാധവശ്ച" എന്നതിൻേറയും „യജ്ഞേന വൈ ദേവാസ്സുവൎഗ്ഗം ലോകമായൻ" എന്നീ ഓത്തിൻേറയും വ്യാഖ്യാനം മാധവീയത്തിലുണ്ടു്.

സംസൎപ്പാംഹസ്പതികളുടെ ലക്ഷണപ്രദൎശകമായിരിപ്പൊരു ഗ്രന്ഥം എടുത്തിട്ടു് അതു് എഴുതുന്നു.

അസംക്രാന്താവേകവൎഷേ
 ദ്വൌ ചേൽ സംസൎപ്പ ആദിമഃ

ക്ഷയമാസോ ദ്വിസംക്രാന്ത
സ്സ്വഛാംഹസ്പതിസംജ്ഞകഃ.

ഇങ്ങനെ,

ഇവ സ്ഫുടാധിമാസത്തെ അംഗീകരിക്കുന്നവരുടെ ഗ്രന്ഥങ്ങൾ. എന്നാൽ പൊഴുതുകൾക്കു സ്ഫുടാധിമാസവും മദ്ധ്യാധിമാസവും വജ്ജ്യങ്ങളാകുന്നു.

ഇതി പരമേശ്വരപ്രിയശിഷ്യേണ ശംകരേണ വിരചിതേ
കാലദീപകവ്യാഖ്യാനേ ബാലശങ്കരനാമ്നി
ഷഡ്ദോഷനിരൂപണം നാമ
ദ്വിതീയോƒദ്ധ്യായഃ.

അഥ തൃതീയോƒദ്ധ്യായഃ.

ദിനവിഭാഗാദികഥനം.

ഇനി ദിവസത്തിൽത്തന്നെ ഇന്നിന്നനേരം വജ്ജിക്കേണ്ടു് ഇന്നിന്നനേരം കൊള്ളേണ്ടുന്നതു് എന്നുള്ള വിഭാഗത്തെച്ചൊല്ലുന്നു:—

രാത്രാവേവ നിഷേകസ്സ്യാൽ
സ്ഥാലീപാകാദയോ ദിവാ.

വേളിശ്ശേഷം രാത്രിയിൽത്തന്നെ ആവു. സ്ഥാലീപാകം പഞ്ചമേƒഹനി, ദശമേƒഹനി, നക്ഷത്രഹോമം, പിറന്നാൾഹോമം ഇത്യാദികളെല്ലാം പകലിൽത്തന്നെ ചെയ്യാവൂ.

ഇനി ഇന്നതിന്നു് ഇന്നേടത്തോളം ദിവസാരംഭം എന്നു ചൊല്ലുന്നു:—

രാത്ര്യാസ്ത്രേധാ വിഭക്തായാഃ
പൂവൌ പൂവേദ്യുഭാഗിനൌ
അപരശ്ചാപരസ്യ സ്യാ-
ദാത്തവേ മൃതസൂതകേ.

അനുള്ള രാത്രിയെക്കൊണ്ടൊപ്പിച്ചു മൂന്നുകൂറു പകുത്താൽ നടേത്തെക്കൂറു രണ്ടും തലനാളത്തേതിൽ കൂട്ടും. ഒടുക്കത്തെക്കൂറു പിറന്നാളത്തേതിൽ കൂട്ടും. തീണ്ടായിരിക്കക്കും മരണത്തിനും

പ്രസവത്തിനും ഇവ മൂന്നുമിങ്ങനെ. ഇവ മൂന്നുമല്ലാത്തവററിന്നൊക്കവെ ആദിത്യന്റെ ഉദയാദുദയാന്തമത്രെ ദിവസമാകുന്നതു്.

ഇനി രാത്രികൊണ്ടു മൂന്നു കൂറിട്ടതിൽ നടേത്തെക്കൂറു രണ്ടിലും വൎജ്ജിക്കേണ്ടുന്നവയെച്ചൊല്ലുന്നു:—

ആദ്യന്ത്യാംശദ്വയം വൎജ്ജ്യ-
ന്നിശായാം നാമകൎമ്മണി
വിദ്യാരംഭേ കൃഷൌ ദേവ-
പ്രതിഷ്ഠാദിചതുഷ്ടയേ.

പേരിടുക, വിദ്യാരംഭം, ചാലിടുക, വിതയ്ക്ക, ദേവപ്രതിഷ്ഠ, കലശമാട്ടുക, സംകോചം, അഷ്ടബന്ധം ഇവററിന്നൊക്കവെ രാത്രിയുടെ നടേത്തെക്കൂറു രണ്ടും വൎജ്ജിക്കണം. അന്നുള്ള രാത്രി കൊണ്ടൊപ്പിച്ചു മൂന്നു കൂറിട്ടാൽ അതിൽ മൂന്നാംകൂറു തുടങ്ങിയെ ഇവററിന്നു കൊള്ളാവൂ.

നേഷ്ടൌ ശസ്ത്രേ ഗൃഹാരംഭേ
നിശാദ്യന്ത്യാംശകാവുഭൌ.

ശസ്ത്രബന്ധത്തിന്നും, ഗൃഹാരംഭത്തിന്നും രാത്രിയുടെ നടേത്തെക്കൂറു രണ്ടും വേണ്ടീല. അവിടെ ശസ്ത്രബന്ധം ഒടുക്കത്തെക്കൂറുതുടങ്ങിയെ കണ്ടിട്ടുള്ളു. അതു നടേത്തെക്കൂറുകളിൽ കൊള്ളാമൊ അരുതൊ എന്നു് അന്നത്തെ പ്രമാണഭൂതരോടുകേട്ടു നിശ്ചയിച്ചുകൊൾക. കേൾപ്പാനൊരുക്കമില്ലെങ്കിൽ നടേത്തെക്കൂറുകളിൽ ഉളച്ചുകളഞ്ഞാൽ പോരും. ഗൃഹാരംഭം നടേത്തെക്കൂറുകളിൽ രണ്ടിലും ആവശ്യകത്തിങ്കൽകൊണ്ടു കാൺമുണ്ടുതാനും.

ഇനി രാത്രി മുഴുവൻ വൎജ്ജിക്കേണ്ടുന്നവററെച്ചൊല്ലുന്നു:—

ഗൎഭഹോമസ്തഥാ ചൌള -
മുപനീത്യാദിസപ്തകം
ഗൃഹസ്ഥാഗ്രയണൈഞ്ചഷു
വൎജ്ജയന്നിഖിലാം നിശാം.

പുംസവനം, സീമന്തം, വിഷ്ണുബലി, ഗൎഭരക്ഷ, ചൌളം, ഉപനയനം, ഉപാകൎമ്മം, വ്രതങ്ങൾമൂന്നും, ഗോദാനം, ചാമത്തും,

ആഗ്രയണം ഇവ എല്ലാററിന്നും രാത്രി മുഴുവൻ വജ്ജിക്കണം. ഇവ പകലെ ചെയ്യാവൂ.

ഇനി ഗ്രഹണം നിമിത്തമായിട്ടു വജ്ജിക്കേണ്ടുന്ന കാലത്തെച്ചൊല്ലുന്നു:—

ദൃശ്യാദ്ധഭാഗസ്ഥിതയോർ-
ഗ്രഹണാച്ഛശിസൂൎയ്യയോഃ
ഊൎദ്ധ്വം ദിനത്രയം വജ്ജ്യ
മാചാരോ ദൃശ്യതേ തഥാ.

ദൃശ്യാദ്ധഭാഗമായതു ക്ഷിതിജത്തിന്നുമീതേ ഭാഗം. അപ്പോൾ ചന്ദ്രാദിത്യന്മാരുദിക്കുമ്പോൾ തുടങ്ങീട്ട് അസ്തമിക്കുന്നതിന്നകത്തു ഗ്രഹണമുണ്ടെങ്കിൽ അന്നുതുടങ്ങി മൂന്നുദിവസം വജ്ജിക്കണം എല്ലാപ്പൊഴുതിന്നും. അവർ അസ്തമിച്ചാൽ ഉദിക്കുംമുമ്പിൽ ഉണ്ടാകുന്നതിനെ പാതാളഗ്രഹണമെന്നു ചൊല്ലിഞായം. അപ്പാതാളഗ്രഹണമുണ്ടായതുകൊണ്ടു പൊഴുതൊന്നും വജ്ജിക്കേണ്ട. ദൃശ്യാദ്ധഭാഗത്തിങ്കൽ നില്ക്കുന്ന ചന്ദ്രാക്കന്മാരുടെ ഗ്രഹണമുണ്ടാനാൽ ആ ദിവസത്തോടുകൂടി മൂന്നുദിവസം മേല്പട്ടു വജ്ജിക്കണം. ഗ്രഹണത്തിന്നുമുമ്പെ ഗ്രഹണം നിമിത്തമായിട്ടു പൊഴുതൊന്നും വജ്ജിക്കേണ്ട. ഗ്രഹണമുണ്ടായെ വജ്ജിക്കേണ്ടു. ഇങ്ങനെയത്രെ ആചാരം കാണുന്നത്.

ഇനി ഗ്രന്ഥാന്തരങ്ങളിൽ പക്ഷഭേദങ്ങളെ കാണുന്നതാവിതു. ഏതൊരുനാളുന്നേരത്തു ഗ്രഹണമുണ്ടാകുന്നു അന്നാളിനെ ഒന്നു ഗ്രഹണത്തിന്നുമുമ്പിലുംകൂടി വജ്ജിക്കണം എന്നു മുഹൂത്തദീപകത്തിൽ ചൊല്ലീട്ടുണ്ട്.

ആ ഗ്രന്ഥം,

ലാടവൈധൃതസൂൎയ്യേന്ദു-
ഗ്രഹാ യസ്മിൻ ഭവന്തി ഭേ
തത്ത്യജേൽ സവ്വകാൎയ്യേഷു.

ഇങ്ങനെ.

സൂൎയ്യഗ്രഹണം കഴിഞ്ഞാൽ അന്നോടുകൂടീട്ട് അഞ്ചുദിവസം വജ്ജിക്ക. സോമഗ്രഹണം കഴിഞ്ഞാൽ മൂന്നു ദിവസം എന്നു മുണ്ടു മുഹൂത്തദീപകത്തിൽ ചൊല്ലീട്ട്.

സൂൎയ്യേന്ദുഗ്രഹണോൎദ്ധ്വം തു
വൎജ്ജയേദ്ദിനപഞ്ചകം
ദിനത്രയം ക്രമാദേപിദ്വാ-
ദിത്യേകേ ബ്രുവതേ ബുധാഃ.

ഇങ്ങനെ.

ഏഴുദിവസം വൎജ്ജിക്കേണം ഗ്രഹണം കഴിഞ്ഞാൽ എന്നു മാധവീയത്തിലും, ബാൎഹസ്പത്യത്തിലും, ആചാരസംഗ്രഹത്തിലും ചൊല്ലീട്ടുണ്ടു്. ഏഴുദിവസത്തിന്നകത്തു് ഒരു പെരുമഴപെയ്കിൽ പിന്നെ ഒട്ടു ദോഷം കുറയുന്താനും. എന്നും ആചാരസംഗ്രഹത്തിൽ ചൊല്ലീട്ടുണ്ടു്.

സപ്താഹാന്യുപരാഗതഃ.

എന്നു മാധവീയം.

ഗ്രഹണാദ്ദിനസപ്തകം.

എന്നു ബാൎഹസ്പത്യം.

സൂൎയ്യേന്ദ്വോൎഗ്ഗ്രഹണേ ദൃഷ്ടേ
വൎജ്ജയേദ്ദിനസപ്തകം
സപ്താഹാൽ പ്രാക് ഭൂരിവൃഷ്ടി-
സംപാതേ നാതിദോഷഭാക്.

എന്നു് ആചാരസംഗ്രഹം.

എന്നാൽ ഗ്രഹണംകഴിഞ്ഞാൽ ഏഴുദിവസവും ഗ്രഹണത്തിന്നു മുമ്പെ അന്നു ഗ്രഹണം കൂടിയനാളും കൂടെ വൎജ്ജിക്കിലുഴ കണ്ടു്. എന്നത്രെ ഇരിക്കുന്നു എങ്കിലും ഗ്രഹണം തട്ടുന്ന നാളെന്നിട്ടു് അന്നു മുമ്പെ അതിനെ വൎജ്ജിക്കുന്നതുവല്ലതാനും. അങ്ങനെയത്രെ ആചാരം കാണുന്നതു്. ബാൎഹസ്പത്യത്തിലുണ്ടു ചൊല്ലുന്നു. ഗ്രഹണംകഴിഞ്ഞെ ദോഷമുള്ളു. ഗ്രഹണത്തിന്നുമുമ്പെ ദോഷമില്ല എന്നു്.

അതു ഗ്രന്ഥം,

പശ്ചാദേവോപരാഗേണ
ദോഷസ്സ്യാന്നൈവ പൂൎവ്വതഃ
ഗ്രഹദാഹാദയോ ദോഷാ
യഥാ സ്യുൎഗ്രഹനാൽ പരം.

ഇങ്ങനെ.

വെള്ളായമ്പാമ്പാൽ മകൻ മൂന്നാമന്റെ ചാമത്തൂത്തുന്നാം അസ്തമിച്ചു ഗ്രഹണമുണ്ടായിരുന്നു. അന്നു ഗ്രഹണംതട്ടിയനാളിലും പൊഴുതു്. അതു പാകോട്ടു വലിയപ്പൻ പട്ടതിരി പൊഴുതു കൊള്ളാമെന്നു വിധിച്ചതും. മുമ്പെ ഓരാഞ്ഞിട്ടല്ല താനും. എന്നാൽ ഗ്രഹണം കഴിഞ്ഞാൽ അഞ്ചു ദിവസന്താൻ, ഏഴു ദിവസന്താൻ വൎജ്ജിക്കിൽ സുഖമുണ്ടു്. മൂന്നു ദിവസം വൎജ്ജിക്ക ഇളയ്ക്കരുതുതാനും. ഗ്രഹണം തട്ടിയനാൾ വൎജ്ജിക്കേണ്ടാതാനും. ഇങ്ങനെ ആചാരസ്ഥിതി.

ഇനി സന്ധ്യാകാലങ്ങളെച്ചൊല്ലുന്നു:—

ഭുക്ത്യുദ്വാഹനിഷേകേഷു
ഭാസ്കരസ്യോദയാൽ പുരാ
ഷണ്ണാഡികാ വിവൎജ്ജ്യാ സ്യു-
ശ്ചതസ്രോ/ന്യേഷു കൎമ്മസു.

ആദിത്യാസ്തമയാൽ പശ്ചാൽ
ത്യജന്തി ഘടികാദ്വയം
മധ്യാഹ്നേ ചാൎദ്ധരാത്രൌ ച
വൎജ്ജ്യാ ദശ വിനാഡികാഃ.

നിശീഥസമയേ തത്ര
നിന്ദ്യതേ ഘടികാദ്വയം.

ചോറൂണു, വേളി, വേളിശ്ശേഷം ഇവ മൂന്നിനും ആദിത്യോദയത്തിനുമുൻപേ ഏഴരനാഴിക വൎജ്ജിക്കവേണ്ടുന്നതു്. അവിടെ ആറുനാഴിക വൎജ്ജിക്ക ഇളയ്ക്കരുതുതാനും. ആയാറുനാഴികയ്ക്കും പ്രഭാതമെന്നുപേർ. ഇവ മൂന്നുമൊഴിച്ചുള്ള കൎമ്മങ്ങൾക്കു് ആറുനാഴിക വൎജ്ജിക്കവേണ്ടുന്നതു്. അവററിന്നു നാലുനാഴിക വൎജ്ജിക്ക ഇളയ്ക്കരുതു്. അന്നാലു നാഴികയ്ക്കും അരുണോദയമെന്നു

പേർ. ഭടാദികളുടെ ചോറൂണിനും പെണ്ണുകെട്ടിനും നാലുനാഴിക വൎജ്ജിച്ചാൽ പോരായ്ക ഇല്ലതാനും. ഇനി എല്ലാക്കുമെല്ലാ ക്രിയയ്ക്കും ആദിത്യാസ്തമയാൽ മൂന്നേമുക്കാൽ നാഴിക വൎജ്ജിക്കേണ്ടുന്നതു്. അവിടെ രണ്ടു നാഴിക വൎജ്ജിക്ക ഇളയ്ക്കരുതുതാനും.

ത്രയോദശീപ്രദോഷദിവസമീവണ്ണം വൎജ്ജിച്ചാൽ പോരാ. അന്നസ്തമിച്ചാൽ പാതിരാകഴിവോളം വൎജ്ജിക്കയത്രെ മുഖ്യമാകുന്നതു്. അല്ലായ്കിൽ അസ്തമിച്ചാൽ ആറുനാഴികവൎജ്ജിക്ക. എത്രയും കഴിവുകെടിലും മൂന്നേമുക്കാൽ നാഴികയിൽ കുറഞ്ഞു വൎജ്ജിച്ചാൽ പോരാതാനും. മൂന്നേമുക്കാൽ നാഴിക കഴിഞ്ഞാൽ കൊള്ളുന്നതെത്രയും കഷ്ടപക്ഷമത്രെതാനും. എന്നാൽ പ്രദോഷദിവസമസ്തമിച്ചാൽ ആറുനാഴികവൎജ്ജിച്ചുകളക. അതല്ലാത്ത ദിവസങ്ങളിലസ്തമിച്ചാൽ രണ്ടുനാഴിക വൎജ്ജിക്ക. ഇനി ഉച്ചയ്ക്കും അൎദ്ധരാത്രിക്കും പതിപ്പത്തു വിനാഴിക വൎജ്ജിക്ക ഇളയ്ക്കരുതു്.

പാതിരാനേരത്തു രണ്ടുനാഴികയുണ്ടു നിന്ദ്യമായിട്ടു്. അതാകിൽ വൎജ്ജിച്ചുകളകയത്രേ വേണ്ടുന്നതും. ഉച്ചയ്ക്കു പത്തുവിനാഴിക വൎജ്ജിച്ചാൽ പോരും. ആ പത്തുവിനാഴികകഴിച്ചു ശേഷം പെരികെനന്നു് ഉച്ചക്കു്. പാതിരാനേരത്തു രണ്ടുനാഴികയും വൎജ്ജിക്ക. എത്രയും കഴിവുകേടുണ്ടാകിലെ പാതിരാക്കു പത്തു വിനാഴിക കഴിച്ചുശേഷം കൊള്ളാവൂ. ഇങ്ങനെ ആചാരസ്ഥിതി. ഇതുചൊല്ലീട്ടുമുണ്ടു്,

രാത്രൌ മുഹൂൎത്തോ/ഷ്ടമസ്തു
ശുഭകൎമ്മസു നിന്ദ്യതേ.

ആദിത്യസ്യോദയത്തിന്നു-
ങ്ങാറുനാഴിക മുൻപിലും
അസ്തമിക്കുംമുൻപിലിരാ-
റസ്തമിച്ചാലിരണ്ടപി.

അൎദ്ധരാത്രിക്കുമുച്ചയ്ക്കും
കാലം പത്തു വിനാഴിക
വൎജ്ജിക്ക സൎവ്വകാൎയ്യേഷു
കേചിദേവം ജഗുൎബ്ബുധാഃ

ആദിത്യസ്യോദയത്തിന്നു
നാലുനാഴികമുൻപിലും
അസ്തമിക്കുംമുൻപിലാറു-
മെന്നന്യേ കേ'പി സൂരയഃ.

തത്ര വേളിക്കുമൂണിന്നും
സേകത്തിന്നും വിശേഷതഃ
ആറുനാഴിക വർജ്ജിക്ക
ഭാസ്കരസ്യോദയാൽപുരാ.

ഇങ്ങനെ.

ഇനി ഇവററിന്റെ ബലാബലമറിവാൻ ചില ഗ്രന്ഥാന്തരങ്ങളെക്കൂടി എഴുതിയേക്കുന്നു. ആദിത്യോദയത്തിന്നു മുൻപിൽ ആറുനാഴികനേരം പ്രഭാതകാലമാകുന്നു. അസ്തമിച്ചാലാറുനാഴിക പ്രദോഷം. പ്രദോഷത്തിന്റെ ആദിയിൽ രണ്ടുനാഴിക വർജ്ജിക്ക എന്നിയെ ആറുനാഴികയും വർജ്ജിക്ക എന്നാകിലുമാം എന്നുണ്ടു മാധവീയത്തിൽ ചൊല്ലുന്നു.

പൂർവ്വം ഷഡ്ഘടികാഃ പ്രഭാതമുദയാദ്
ഭാനോഃ പ്രദോഷസ്തഥാ
പശ്ചാദസ്തമയാദ് ഘടീദ്വയമിഹ
ത്യാജ്യം ന ഏവാഥവാ.

ഇങ്ങനെ.

ആദിത്യോദയത്തിന്നുമുൻപേ മൂന്നുനാഴിക, ആദിത്യനസ്തമിച്ചാൽ രണ്ടുനാഴിക സന്ധ്യകളാകുന്നു. എന്നുണ്ടാത്രേയത്തിൽ ചൊല്ലുന്നു.

മധ്യാഹ്നേ ചാർദ്ധരാത്രേ ച
സന്ധ്യയോരുഭയോരപി
ന കുര്യാച്ഛുഭകർമ്മാണി
സിദ്ധിന്നാപ്നോതി വൈ തതഃ.

പൈശാചീ പശ്ചിമാ സന്ധ്യാ
പ്രാക്സന്ധ്യാ രൌദ്രികോച്യതേ
രാക്ഷസീ ചാർദ്ധരാത്രിസ്സ്യാൽ
ബ്രാഹ്മീ മധ്യാഹ്ന ഉച്യതേ.

ഉദയാൽ പ്രാക്തനീ സന്ധ്യാ
ഘടികാത്രയമുച്യതേ
സായംസന്ധ്യാ ത്രിഘടികാ
അസ്താദുപരി ഭാസ്വതഃ.

ഇങ്ങനെ.

അസ്തമിച്ചു രണ്ടുനാഴികകഴിഞ്ഞാൽ പിന്നെ രണ്ടു നാഴികനേരം പെരികെ നന്ന് എന്നും, അസ്തമിച്ചാൽ മൂന്നേമുക്കോൽ നാഴികനേരം പ്രദോഷമാകുന്നു നിത്യവും എന്നുമുണ്ടാത്രേയത്തിൽ ചൊല്ലുന്നു.

ഈഷൽസന്ധ്യാമതിക്രാന്തഃ
കിഞ്ചിദുദ്ഭിന്നതാരകഃ
വിജയോ നാമ യോഗോഽയം
സർവ്വകാൎയ്യാൎത്ഥസാധകഃ.

ദിനേ ദിനേ ച യാമാൎദ്ധം
പ്രദോഷോ രജനീമുഖേ.

എന്നിങ്ങനെ.

ആദിത്യോദയത്തിന്നു നാലുനാഴികമുൻപെ അരുണോദയമാകുന്നു. അന്നാലുനാഴികയും പുണ്യകാലം. അന്നേരത്തു സ്നാനാദികളത്രെ യോഗ്യമാകുന്നതു്. മററുള്ള കൎമ്മങ്ങൾക്കവിടം വൎജ്ജിക്കേണം എന്നുണ്ടാത്രേയത്തിൽ.

ചതസ്രോ ഘടികാഃ പ്രാത-
രരുണോദയ ഉച്യതേ
വ്രതിനാം സ്നാനകാലോഽയം
ഗംഗാംബുസദൃശസ്തപസൌ.

അരുണോദയവേളായാം
സുപ്താ ഗാന്ധാൎയ്യുപോഷിതാ
തസ്യാഃ പുത്രശതം നഷ്ട-
ന്തസ്മാത്താം പരിവൎജ്ജയേൽ.

ഇങ്ങനെ.

ഇനി ഉച്ചനേരത്തു രണ്ടുനാഴികയ്ക്കു് അഭിജിൻമുഹൂർത്തമെന്നു പേർ. അവിടം വർജ്ജിക്കേണ്ട. അത്രയുമല്ല. പെരികെ നന്നു താനും. എന്നുണ്ടു ചിലർ ചൊല്ലുന്നു.

അഭിജിന്നാമമദ്ധ്യാഹ്നേ
  മുഹൂർത്തോ വൈഷ്ണവഃ സ്മൃതഃ
ചക്രമാദായ ഭഗവാൻ
  വിഷ്ണുർദ്ദോഷാൻ വ്യപോഹതി.

എന്നുണ്ടു ഗ്രന്ഥംകണ്ടു.

ഇനി ലല്ലനുമുണ്ടു ചൊല്ലുന്നു.

അഭിജിൻമുഹൂർത്തയോഗേ
  ഗതവതി മദ്ധ്യന്ദിനം ദിനാധിപതൌ
ചക്രേണ ചക്രപാണി-
  സ്സമസ്തദോഷാന്നിഷൂദയതി.

ഇങ്ങനെ

ഗർഗ്ഗനുമുണ്ടിതു ചൊല്ലുന്നു.

വിഷ്ടിവ്യതീപാതമുഖാശ്ച ദോഷാഃ
  സർവ്വ ഗ്രഹോൽപാതസമുദ്ഭവാശ്ച
മദ്ധ്യന്ദിനം യാതി സഹസ്രരശ്മൌ
  നശ്യന്തി ദോഷാസ്ത്വഭിജിൽപ്രഭാവാൽ.

ഇങ്ങനെ.

ഉച്ചയ്ക്കു സന്ധ്യയുംകൂടെ വർജ്ജിക്കണം എന്നു മുഹൂർത്തരത്നത്തിലും, ആചാരസംഗ്രഹത്തിലും ചൊല്ലുന്നു.

ലാടവൈധൃതസൂര്യേന്ദു-
  ഗ്രഹസന്ധ്യാചതുഷ്ടയം.

എന്നു മുഹൂർത്തരത്നം.

സന്ധ്യാചതുഷ്ടയം ഭൂമി-
  കമ്പോ മേഘസ്യ ഗർജ്ജിതം.

എന്നു ആചാരസംഗ്രഹം.

ഇനി ത്രയോദശിനാളത്തെ പ്രദോഷത്തുന്നേരത്തു വ്രതിയായി, മൌനിയായി ഇരിക്കേണം. അന്നേരത്തു മറെറാന്നും ചെയ്യരുതു്. എന്നുണ്ടാത്രേയത്തിൽചൊല്ലുന്നു.

സകാമായാന്നിശായാം തു
വ്രതി മൌനി ഭവേന്നരഃ
നചേൻ മൂകോ ഭവേദ്വാഗ്മീ
ജള്ളോഽപി സ്യാച്ച പണ്ഡിതഃ.

ഭോജനം മൈഥുനം യാന-
മഭ്യംഗം ഹരിദൎശനം
അന്യാനി ശുഭകൎമ്മാണി
പ്രദോഷേ ന തു കാരയേൽ.

പ്രദോഷേ യത് കൃതം കൎമ്മ
ശുഭം സൎവ്വം വിനശ്യതി.

ഇങ്ങനെ.

പ്രദോഷദിവസം രാത്രിമുഴുവൻ വൎജ്ജിക്കേണമെല്ലാകൎമ്മങ്ങൾക്കും. ശംകരാരാധാന ചെയ്യേണം താനും അന്നു്. എന്നുമുണ്ടാത്രേയത്തിൽ.

രാത്രൌ യാമദ്വയാദൎവ്വാക്
ദൃശ്യതേ ചേത് ത്രയോദശീ
സാ രാത്രിസ്സൎവ്വകാൎയ്യഘ്നീ
ശംകരാരാധനം വിനാ.

ഇങ്ങനെ.

പ്രദോഷദിവസം മൂന്നേമുക്കാൽ നാഴികപ്പകലെതുടങ്ങി പാതിരാകഴിവോളം നേരം തന്റെ അഭ്യുദയത്തെ നിരൂപിക്കപോലുംചെയ്യാതെ ഇരുന്നു് അന്തിതൊഴുകയും കുറച്ചുകൊണ്ടു മൌനത്തെ ആചരിക്ക എന്നു മുഹൂൎത്തരത്നത്തിൽ ചൊല്ലുന്നു.

മിതമസ്യാം ത്രയോദശ്യാ-
മസ്മരന്നാത്മനോ ഹിതം
അഹ്നോഽഷ്ടാംശേന സംയുക്തം
രാത്ര്യൎദ്ധം മൌനമാചരേൽ.

ഇങ്ങനെ.

എന്നാൽ പ്രദോഷദിവസം അന്നുരാത്രി മുഴുവൻ പൊഴുതുകൾ വർജ്ജിക്ക ഉത്തമമാകുന്നതു്. പാതിരാകഴിവോളം വർജ്ജിക്ക മദ്ധ്യമം. ഏത്രയും കഴിവുകെട്ടുകിലും ആറുനാഴിക വർജ്ജിക്ക. ഇളയ്ക്കരുതു്.

ഇനി പ്രാഹ്നാദികളുടെ ലക്ഷണത്തെ ചൊല്ലുന്നു:—

പ്രാഹ്നപൂർവ്വാഹ്നമദ്ധ്യാഹ്നാ-
ന്യപരാഹ്നസ്തതഃ പരം
സായാഹ്നമിതി പഞ്ചാംശാ
ബുധൈരഹ്നഃ പ്രകീർത്തിതാഃ.

അന്നേപ്പകൽകൊണ്ടു് ഒപ്പിച്ചു് അഞ്ചുകൂറിട്ടാൽ നടേത്തെ കൂററിന്നു പ്രാഹ്നമെന്നുപേർ. രണ്ടാമത്തെക്കൂററിന്നു പൂർവ്വാഹ്നം. മൂന്നാമത്തു മദ്ധ്യാഹ്നം. നാലാമത്തു് അപരാഹ്നമാകുന്നു. അഞ്ചാംകൂററിന്നു സായാഹ്നമെന്നുപേർ.

അപരാഹ്നസ്തത്ര നിന്ദ്യോ
മദ്ധ്യസ്സായാഹ്നസംജ്ഞിതഃ
അപരാഹ്നം ച സായാഹ്നം
വിശേഷാന്നാമ്നി വർജ്ജയേത്.

ഇവ അഞ്ചിലുംവെച്ചു അപരാഹ്നമാകുന്നകാലം എല്ലാപ്പൊഴുതിന്നും നിന്ദ്യം. സായാഹ്നമാകുന്ന കാലത്തെ എല്ലാപ്പൊഴുതുകൾക്കും വർജ്ജിക്കയും വേണം. പന്ത്രണ്ടുനാഴികപ്പകലെ തുടങ്ങി ആറുനാഴികപ്പകലോളമുള്ള കാലം മിക്കവാറും അപരാഹ്നമായതു്. ആറുനാഴികപ്പകലെ തുടങ്ങി അസ്തമിപ്പോളമുള്ള കാലം സായാഹ്നം. അപരാഹ്നവും സായാഹ്നവും പേരിടുവാൻ വിശേഷിച്ചും വർജ്ജിക്ക.

ആപദ്യാഗ്രയണം കേചിൽ
സായാഹ്നേ പുംസവം തഥാ
കുർവ്വന്ത്യത്രാപി വർജ്ജ്യസ്സ്യാൽ
സപ്തമസ്ഥോ ദിവാകരഃ.

എത്രയും കഴിവുകെട്ടുകിൽ ചിലരുണ്ട് സായാഹ്നത്തിങ്കൽ പുംസവനവുമാഗ്രയണവും ചെയ്യുന്നു. അവിടെയും പാട്ടുരാശി വൎജ്ജിയ്ക്കും. ഇളയ്ക്കുരുത്തുതാനും. ഇതു ഞാൻ ചൊല്ലീട്ടുമുണ്ട്.

ചൌളോപനയഗോദാന-
വ്രതേഷ്വക്ഷസ്ഥരാശിതഃ
അഞ്ചാംരാശിതുടങ്ങീട്ടു
മേല്പുള്ളേടം വിവൎജ്ജയേൽ.

ചോറൂൺ വാതിൽപുറപ്പാടും
വിദ്യാരംഭം ഗൃഹക്രിയാ
ചാമൎത്തം ശസ്ത്രബന്ധം ച
പ്രതിഷ്ഠാദിചതുഷ്ടയം.

ആറാംരാശിതുടങ്ങീട്ടു
വൎജ്ജയേദിവ ചത്തിനും
കൎണ്ണവേധം ച സീമന്തം
വേളിയെന്നിവ മൂന്നിനും.

രാശിയാറാമതും ചാറും
സായാഹ്നം തത്ര വൎജ്ജയേൽ
പാട്ടുരാശികഴിച്ചുള്ളു
സായാഹ്നം പുംസവത്തിനും.

ഗൃഹസ്ഥാഗ്രയണത്തിനും
കൊള്ളുന്നു ചിലരാചടി.

ഇങ്ങനെ.

ഇതി പരമേശ്വരപ്രിയശിഷ്യേണ ശങ്കരേണ വിരചിതേ
കാലദീപകവ്യാഖ്യാനേ ബാലശങ്കരനാമ്നി
ദിനവിഭാഗാദികഥനം നാമ
തൃതീയോऽധ്യായഃ.

അഥ ചതുൎത്ഥോഽദ്ധ്യായഃ.

രാശിഗ്രഹകഥനം.

ഇനി യാതൊരുരാശിയിലും ശുഭോദയംതാൻ, നല്ലപുഷ്കരംതാൻ വേണം പൊഴുതുകൊള്ളുവാൻ എന്നു ചൊല്ലുന്നു:—

ശുഭോദയേ കൎമ്മ കുൎയ്യാ-
ദഥവാ ശസ്തപുഷ്കരേ.

പൊഴുതുകൊള്ളുന്ന രാശിയിൽ ഒരു ശുഭഗ്രഹമുണ്ടെങ്കിൽ ആ ഗ്രഹം ഉദിക്കുമ്പോൾ വേണം പൊഴുതുകൊള്ളുവാൻ. അതൊ ഇല്ലെങ്കിൽ ആ രാശിയുടെ നല്ല പുഷ്കരമുദിക്കുമ്പോൾ കൊൾക. ശുഭോദയം കഴിഞ്ഞുപോകിൽ ഫലമെത്രയും കുറയും. ശുഭോദയത്തിന്നുമുൻപേകൊള്ളുകിൽ മദ്ധ്യമം. ശുഭോദയത്തുംനേരത്തുതന്നെ കൊള്ളുകിൽ പെരികെനന്നു്. ഇതു മാധവീയത്തിലുണ്ടു ചൊല്ലീട്ടു്.

യസ്മിൻ ഗ്രഹേ ലഗ്നഗതേ യദുക്തം
ഫലം ഗ്രഹസ്യോഽഭ്യുദിതസ്തദല്പം
കരോതി തം മദ്ധ്യമമഭ്യുദേഷ്യൻ
നികാമസംപൂൎണ്ണമുദീയമാനഃ.

ഇങ്ങനെ.

വിശിഷ്ടനായിരിപ്പോരു വിപ്രന്റെ ഭാഷിതവും, ശുഭഗ്രഹത്തിന്റെ ഉദയവും, നല്ല പുഷ്കരവും ഇവ മഹാഗുണങ്ങൾ എന്നൊ പ്രസിദ്ധമല്ലൊ. ഇതും മാധവീയത്തിൽ ചൊല്ലീട്ടുണ്ടു്.

വിശിഷ്ടവിപ്രഭാഷിതം
ശുഭഗ്രഹസ്യ ചോദയഃ
തനോശ്ച സൌമ്യവൎഗ്ഗതാ
ത്രയോ മഹാഗുണാഃ സ്മൃതാഃ.

ഇങ്ങനെ.

ശുഭോദയവും നല്ല പുഷ്കരവുംതന്നെ കൊള്ളുവാൻ വശമല്ലാ എന്നാൽ അവ മേൽനിറുത്തിക്കൊള്ളേണ്ടു. അവ കഴിഞ്ഞുപോയിട്ടല്ല അവതന്നെ അകപ്പെട്ടുകിലൊ പെരികെ നന്നു്. ഇനി ശുഭോദയവും നല്ല പുഷ്കരവുംതന്നെ എത്തിയില്ല

എന്നവരികിൽ നിന്ദ്യപുഷ്കരംകൊള്ളാതെ ഇരിക്കേണമല്ലൊ എന്നിട്ട നിന്ദ്യപുഷ്കരത്തെയും നല്ല പുഷ്കരം കൊള്ളേണ്ടീട്ട നല്ല പുഷ്കരത്തെയും ചൊല്ലുന്നു.

ഭൂതത്വരസതത്വാംശാഃ
സത്രികോണേ ƒജസാഗരേ
നിന്ദിതാഃ പുഷ്കരാശ്ശസ്താ-
സ്സമിന്മനജിനാചലാഃ.

ഭൂഃ എന്ന് ഒന്ന്. തത്വം എന്ന് ഇരുപത്തിനാല്. രസം എന്ന ആറ്. അംശം എന്ന തീയതി. അജം എന്ന മേടം. സാഗരം എന്ന നാല്. സത്രികോണേ അജസാഗരേ ഭൂതത്വരസതത്വാംശാഃ നിന്ദിതാഃ പുഷ്കരാഃ ഇത്യന്വയഃ.

എല്ലാരാശികളും മുപ്പതു ചെയ്യുല്ലൊ തീയതി. അവിടെ മേഷസിംഹധനസ്സുകൾ മൂന്നിന്നും നടേത്തെത്തീയതി നിന്ദ്യ പുഷ്കരം. വൃഷഭകന്നിമകരങ്ങൾക്ക് ഇരുപത്തിനാലാംതീയതി, മിഥുനതുലാകുംഭങ്ങൾക്ക് ആറാംതീയതി, കൎക്കടകവൃശ്ചികമീനങ്ങൾക്ക മൂന്നിന്നും ഇരുപത്തുനാലാംതീയതി നിന്ദ്യപുഷ്കരം ഇങ്ങനെ നിന്ദ്യപുഷ്കരങ്ങൾ.

ഇനി നല്ലപുഷ്കരങ്ങൾ. സമിത് എന്ന് ഇരുപത്തൊന്ന്. മന എന്ന് പതിന്നാല്. ജിനൻ എന്ന് ഇരുപത്തിനാല്. അചലം എന്ന് ഏഴ്. സത്രികോണേ അജസാഗരേ സമിന്മനജിനാചലാഃ ശസ്താഃ പുഷ്കരാഃ ഇത്യന്വയഃ. മേഷസിംഹധനസ്സുകൾ മൂന്നിന്നും ഇരുപത്തൊന്നാംതീയതി നല്ലപുഷ്കരം. വൃഷഭകന്നിമകരങ്ങൾക്ക പതിന്നാലാംതീയതി, മിഥുനതുലാകുംഭങ്ങൾക്ക് ഇരുപത്തിനാലാംതീയതി, കൎക്കടകവൃശ്ചികമീനങ്ങൾക്ക് ഏഴാംതീയതി നല്ല പുഷ്കരം.

ഇനി പരല്പേരുകൊണ്ടുമിവറെറത്തന്നെ ചൊല്ലുന്നു:—

കിന്നു, ഭദ്ര, തനു, വീരഃ.

എന്ന നിന്ദ്യപുഷ്കരം.

പാത്രം, വില്ക്ക, വിര, സം

എന്ന നല്ലപുഷ്കരം.

മാധവീയത്തിലും ചൊല്ലുന്നുണ്ട്. എല്ലാ രാശിയിലും ഈരണ്ടു നവാംശകങ്ങൾ നല്ല പുഷ്കരങ്ങളായിട്ടുണ്ട്. അവിടെ നവാംശകങ്ങളെ ചൊല്ലിയ ഭൂതസംഖ്യ.

ശൈലഃ എന്നു ഏഴ്. അങ്കം എന്നു ഒൻപതു്. മേഷസിംഹധനസ്സുകൾ മൂന്നിലും ഏഴാംനവാംശകവും, ഒൻപതാംനവാംശകവും നല്ല പുഷ്കരങ്ങൾ.

ശരം എന്നു അഞ്ചു്. പാവകൻ എന്നു മൂന്നു്. വൃഷഭകന്നിമകരങ്ങൾക്കു് അഞ്ചാംനവാംശകവും, മൂന്നാംനവാംശകവും നല്ല പുഷ്കരങ്ങൾ.

വസു എന്നു എട്ടു്. രസം എന്നു ആറു്. മിഥുനതുലാകുംഭങ്ങൾ മൂന്നിലും എട്ടാംനവാംശകവും, ആറാംനവാംശകവും നല്ലപുഷ്കരങ്ങൾ.

ത്ര്യാദ്യാൻ കർക്കടവൃശ്ചികമീനങ്ങൾ മൂന്നിലും മൂന്നാംനവാംശകവും, നടേത്തെ നവാംശകവും നല്ല പുഷ്കരങ്ങൾ. ആ ഗ്രന്ഥം,

ഭാഗാൻ ഭേഷു വിധുസ്സമിന്മനജിന-
ക്ഷ്മാട്ടന്മിതാൻ പുഷ്കരാൻ
ശൈലാങ്കാൻ ശരപാവകാൻ വസുരസാം
സ്ത്ര്യാദ്യാന്നവാംശാനപി.

ഇങ്ങനെ.

ശുഭോദയവും പുഷ്കരത്രിംശാംശകവും എത്തിയില്ലെങ്കിൽ ഇച്ചൊല്ലിയ പുഷ്കരനവാംശകം വേണം കൊള്ളുവാൻ. അതുമില്ലെങ്കിൽ നിന്ദ്യപുഷ്കരമൊഴിച്ചുള്ളേടം വേണം പൊഴുതിനു കൊള്ളുവാൻ. നിന്ദ്യപുഷ്കരം വർജ്ജിക്കേണം.

ഇനി എല്ലാപ്പൊഴുതിന്നും വർജ്ജിക്കേണ്ടുന്ന ഗ്രഹസ്ഥിതിയെ ചൊല്ലുന്നു.—

രാഹുമന്ദകുജാ ലഗ്നേ
ശുക്രചാന്ദ്രാശ്ച സപ്തമേ
ഷഷ്ഠാഷ്ടമവ്യയേഷ്വിന്ദുഃ
പാപാശ്ചകേന്ദ്രാശ്ച രാശയഃ.

ഏതേ വിവർജ്ജ്യാ യൌമസ്തു
മന്ദ്രേ പ്രായേണ വർജ്ജ്യതേ.

ലഗ്നം എന്നു് അന്നേരത്തുദിക്കുന്നരാശി; പൊഴുതുനേരത്തെ രാശിയെന്ന പൊരുൾ. ആ ലഗ്നത്തിൽ രാഹുവും, ശനിയും, ചൊവ്വയും ഇവർ മൂന്നുപേരേയും വൎജ്ജിക്ക. പൊഴുതുകൊള്ളുന്നരാശിയുടെ ഏഴാംരാശിയിൽ പാപികളേയും, ശുക്രനേയും വൎജ്ജിക്ക. ലഗ്നത്തിന്റെ ആറാമെടത്തും, എട്ടാമെടത്തും, പന്ത്രണ്ടാമെടത്തും ചന്ദ്രനെ വൎജ്ജിക്ക. പാപിപോയാലും, ആ രാശിയിൽ ശുഭൻ ചെല്ലുവോളംനേരം വൎജ്ജിക്ക. അഷ്ടമത്തിൽ ചൊവ്വയെ ഒരു പൊഴുതിന്നും വേണ്ടാ എന്നത്രെ കാണുന്നതു്. എങ്കിലുമാവശ്യകത്തിങ്കൽ ചിലവററിന്നു കൊള്ളുന്നുണ്ടു്. വൎജ്ജിക്കുന്നേടമത്രെ ഏറെയുള്ളൂ.

ഇനി ഗ്രഹങ്ങളിൽ പാപികളായതാരു ശുഭന്മാരായതാരു് എന്ന ചോദ്യത്തിങ്കൽ ചൊല്ലുന്നു:—

രാഹുമന്ദകുജാ ഭാനുഃ
കേതുഃ പാപാശ്ശുഭാഃ പരേ.

രാഹുവും, ശനിയും, ചൊവ്വയും പാപികൾ. ആദിത്യനെയും പലെടത്തു പാപിയെന്നത്രെ ചൊല്ലുന്നതു്. ആദിത്യോദയം ചില പൊഴുതുകൾക്കു കൊള്ളുന്നു. എന്നിട്ടു രാഹുമന്ദകുജാഃ എന്നു സമാസിച്ചിട്ടും ഭാനുഃ എന്നു വേറെയും ചൊല്ലി. കേതുവും പാപിയാകയുണ്ടു്. കേതുവിനെ മുഹൂൎത്തത്തിങ്കലെങ്ങും നിരൂപിക്കുമാറില്ല. എന്നിട്ടു കേതുവിനെ വേറെ ചൊല്ലി. ചന്ദ്രനും ബുധനും വ്യാഴവും ശുക്രനും ഇവർ നാലുപേരും ശുഭഗ്രഹങ്ങളത്രെ. എന്നിട്ടു നാലുപേരേയും തുല്യമായിട്ടു പരേ എന്ന ശബ്ദംകൊണ്ടു ചൊല്ലി.

പ്രകാശകൌ ദ്വൌ പ്രഥമൌ ഗ്രഹാണാം
താരാഗ്രഹാഃ പഞ്ച പരേ തതോ ദ്വൌ
തമോഗ്രഹൌ തേഷു ശുഭാശ്ച മദ്ധ്യേ
ത്രയോ ബലീന്ദുശ്ച പരേ തു പാപാഃ.

എന്നു മാധവീയത്തിലുണ്ടു്.

ക്ഷീണേന്ദുചക്രാരശന്യാദ്യാഃ
പാപാശ്ചാന്ത്യിശ്ച തൈൎയ്യുതഃ

എന്നു ആചാരദീപിക.

ക്ഷീണേന്ദുചക്രമഹീസുതാർക്കതനയാഃ
പാപാ ബുധസ്തൈസ്സ്സ്മൃതഃ.

എന്നു വരാഹഹോരയിൽ.

ഇത്യാദികളെ കണ്ടിട്ടു ബലഹീനനായിരിക്കുന്ന ചന്ദ്രനും പാപികളോടുകൂടി നില്ക്കുന്ന ബുധനും ഇവരിരുവരും പാപികൾ എന്നു ശങ്കിക്കേണ്ടാ എന്തെ എന്നല്ലി പിന്നെ. അതൊ അഷ്ടമ രാശിയുടെ പാപാംശം വൎജ്ജിക്കുന്നടത്തും മൂന്നഞ്ചേഴാംനാളു കളിലെ പാപാംശകം വൎജ്ജിക്കുന്നടത്തും ഇത്യാദികളിൽ ക്ഷീണ ചന്ദ്രന്റെ അംശകവും പാപികളോടു കൂടിനില്ക്കുന്ന ബുധന്റെ അംശകവും വൎജ്ജിക്കുന്നുവല്ലൊ എന്നിട്ടു്. എന്നാൽ ചന്ദ്രനും, ബുധനും, വ്യാഴവും, ശുക്രനും ഇവർനാലുപേരും ശുഭഗ്രഹങ്ങള ത്രെ. ഇങ്ങനെ അംഗീകരിക്കുമാറത്രെ മുഹൂൎത്തത്തിങ്കൽ ആചാരം. ഇതു താമരനല്ലൂരിൽ ചൊല്ലീട്ടുമുണ്ടു്.

വ്യാഴം വെള്ളി ബുധൻ തിങ്ക-
ളിവ സൌമ്യഗ്രഹാൻ വിദുഃ
എല്ലാപ്പൊഴുതിലും നല്ല-
തേഷാം വൎഗ്ഗവുമാൎയ്യയും.

ഇങ്ങനെ.

അഷ്ടമരാശ്യംശകാദികളെ വൎജ്ജിക്കുന്നടത്തു് ആദിത്യന്റെ അംശകം വൎജ്ജിക്കുമാറത്രെ ആചാരവും.

ഇനി കേതുവിനെ മുഹൂൎത്തങ്ങൾക്കു നിരൂപിക്കാതിരിക്കുന്നതിനുള്ള ഹേതു വിനെച്ചൊല്ലുന്നു:—

കേതോശ്ചാരസ്തു വിജ്ഞാതും
ഗണിതേന ന ശക്യതേ
യദാ തു ദൃശ്യതേ വ്യോമ്നി
ചിന്തനീയസ്സ വാ തദാ.

കേതുവിന്റെ ചാരം ഗണിതംകൊണ്ടറിയരുതു്. എന്നിട്ടു കേതുവിനെ മുഹൂൎത്തങ്ങൾക്കു നിരൂപിക്കുമാറില്ല. ധൂമകേതു ഉദിച്ചിട്ടുകാൺകിൽ അന്നുതുടങ്ങീട്ടു മൂന്നുദിവസം പൊഴുതു വൎജ്ജിയ്ക്കുമാറുണ്ടുതാനും. രാഹുവിന്റെ ഏഴാമെടത്തു കേതു എന്നുണ്ടല്ലൊ ഒരു പ്രസിദ്ധി. അതു മുഹൂൎത്തങ്ങളിലംഗീകരിച്ചു

പോരുന്നില്ല. പേരിടുവാൻ പന്ത്രണ്ടാമെടം, ചോറൂണിന്നു പത്താമെടം, ഉപനയനത്തിന്നഷ്ടമം എന്നു തുടങ്ങിയുള്ള ശുദ്ധി സ്ഥാനങ്ങളിൽ കേതുവിനെക്കൂടി നിരൂപിക്കുമാറില്ല. ഇങ്ങനെയത്രെ ആചാരം. ഗ്രന്ഥാന്തരങ്ങളിൽ പ്രസിദ്ധമല്ലൊ ഗ്രഹങ്ങൾക്കു ത്രിദശത്രികോണാദികളിൽ ദൃഷ്ടിയുണ്ടെന്ന്. അതു മുഹൂൎത്തത്തിങ്കൽ അംഗീകരിക്കേണ്ടാ എന്നു ചൊല്ലുന്നു.

ത്രികൎമ്മണോസ്ത്രികോണേ ച
ചതുരശ്രേ/പി ഹൈൗരികാഃ
ദൃഷ്ടിരസ്തീതി ഭാഷന്തേ
നൈവം മൌഹൂൎത്തികാ വിദുഃ.

മൂന്നാമെടത്തും പത്താമെടത്തും, അഞ്ചൊൻപതാമെടത്തും, നാലെട്ടാമെടത്തും ഗ്രഹങ്ങൾക്കു ദൃഷ്ടിയുണ്ടെന്നു പ്രശ്നജാതകങ്ങളിലംഗീകരിച്ചുപോരുന്നു. മുഹൂൎത്തങ്ങൾക്ക് അംഗീകരിച്ചുപോരുന്നില്ല. മുഹൂൎത്തങ്ങളിൽ ഗ്രഹങ്ങൾക്ക് ഏഴാമെടത്തു ദൃഷ്ടിയെ അംഗീകരിക്കുമാറുള്ളു. ഇങ്ങനെയത്രെ ആചാരം.

ഇനി പാപിപോയാലും ആ രാശിയെ ഒരു ശുഭയോഗമുണ്ടായെ പൊഴുതിന്നു കൊള്ളാവു എന്നു ചൊല്ലുന്നു:—

ശുഭയോഗാദേവ രാശിഃ
പാപമുക്തോ വിശുദ്ധ്യതി
ശുഭയോഗം വിനാപ്യക്ക-
മുക്തരാശിസ്തു ഗൃഹ്യതേ.

പാപിനിന്ന രാശിയിൽ നിന്നു പാപിപോയാലും പിന്നെ ഒരു ശുഭൻ അതിൽച്ചെന്നെ പൊഴുതിന്നു കൊള്ളാവു. പാപി പോകുമ്പോൾ ഒരു ശുഭൻ തന്നിലുണ്ടെങ്കിൽ പാപി പോയ നടേ കൊള്ളുകയുമാം. ആദിത്യൻനിന്നുപോയാൽ ആ രാശിയെ ശുഭയോഗമുണ്ടാവുമ്മുൻപേ കൊള്ളുന്നതാനും.

ഇനി ആദിത്യോദയം വൎജ്ജിക്ക ഇളയ്ക്കരുതാത്തതിനെച്ചൊല്ലുന്നു:—

നാമനിഷ്ക്രാമണോദ്വാഹ-
ബാലാന്നേഷു വിശേഷതഃ
ഭാസ്കരസ്യോദയോ വൎജ്ജ്യോ
*ഗേഹാദൌ വാ ന ശോഭനഃ.

* „ഗൃഹകൎമ്മണി നേഷ്യതേ.” (പാഠാന്തരം).

പേരിടുക, വാതിൽപുറപ്പാട്, വേളി, ചോറൂണ് ഇവ നാലിനുമാദിത്യോദയം വർജ്ജിക്ക ഇളയ്ക്കരുത്. പുരചമയ്ക്കാനും അതിൽ കുടിപൂവാനും ആദിത്യോദയം വർജ്ജിക്കയത്രെ വേണ്ടുന്നതു്. എത്രയും കഴിവുകെട്ടകിൽ ചിലരുണ്ടു ചിലടത്തു കൊള്ളുന്നതും. എങ്കിലും വേണ്ടുവോന്നല്ലതാനും.

ഇനി ചന്ദ്രോദയം വർജ്ജിക്കേണ്ടുന്നവറെച്ചൊല്ലുന്നു:—

പുംസവാശനനിഷ്ക്രാന്തി-
വിവാഹേഷു വിശേഷതഃ
വർജ്ജ്യശ്ചന്ദ്രോദയഃ പുംസാം
ചൌളേ വാ ന തു ശോഭനഃ.

പുംസവനം, ചോറൂണ്, വാതിൽപുറപ്പാട്, വേളി ഇവ നാലിനും ചന്ദ്രോദയം വർജ്ജിക്ക. ഇളയ്ക്കരുത്. ആണുങ്ങളുടെ ചൌളത്തിന്നും വർജ്ജിക്കയത്രെ വേണ്ടുന്നതു്. അതിന്നു് എത്രയും കഴിവുകെട്ടകിൽ ചിലർ കൊള്ളുന്നുതാനും. പെണ്ണുങ്ങളുടെ ചൌളത്തിന്നൊ ചന്ദ്രോദയം നന്നല്ലോതാനും.

ഇനി എല്ലാററിനും വർജ്ജിക്ക എന്നു ചൊല്ലിയ ഗ്രഹസ്ഥിതികളിൽ ചിലതുണ്ടു് ചിലവററിന്നു കൊള്ളാവു. എന്നിട്ടവറെച്ചൊല്ലുന്നു. അവിടെ നടെ ശുക്രദൃഷ്ടി കൊള്ളാവുന്നവറെച്ചൊല്ലുന്നു:—

കൂപാദിഖനനേ സേകേ
വസ്ത്രേ ശുക്രേക്ഷണം ശുഭം.

കിണറും കുളവും കുഴിപ്പാനും, വേളിശ്ശേഷത്തിന്നും, പുടവയുടുപ്പാനും ശുക്രദൃഷ്ടി നന്നു്. ഇവയല്ലാത്തതിന്നൊക്കെ ശുക്രദൃഷ്ടി വർജ്ജിക്കണം.

പാപദൃഷ്ടൌ ക്രിയാം കുര്യാ-
ദൌഷധൈഃ കുഷ്ഠരോഗിണാം.

കുഷ്ഠരോഗശാന്തിക്ക് ഔഷധം സേവിപ്പാൻ പാപദൃഷ്ടി നന്നു്.

ധാന്യവൃദ്ധൌ വിശേഷേണ
മന്ദദൃഷ്ടിശ്ശുഭപ്രദാ

ഇല്ലം നിറപ്പാൻ ശനിദൃഷ്ടി പെരികെ നന്ന്.

ക്ഷൌരേഽന്നാദ്യേഗതൌ വസ്ത്രേ
ധാന്യവൃദ്ധൌ നവാശനേ
കർഷണേ ബീജവാപേ ച
ഷഷ്ഠ്യേഽന്ത്യേ ഗൃഹ്യതേ വിധുഃ.

തലമിനിയം കഴിഞ്ഞാൽപിന്നെ ഇടയിലുള്ള വപനങ്ങൾക്കും, യാത്രയ്ക്കും, പുടവയുടുപ്പാനും, ഇല്ലം നിറപ്പാനും, പുത്തരിഉണ്മാനും, ആഗ്രയണത്തിനും, കൈക്കൊട്ടു ചാലിടുവാനും, ഏർവയ്പാനും, പയിർചെയ്വാനും, കരുവികൊണ്ടു ചാലിടുവാനും, വിതപ്പാനും, എല്ലാവസ്തുവും നടുവാനും ഇവയെല്ലാററിന്നും ആറാമെടത്തും പന്ത്രണ്ടാമെടത്തും ചന്ദ്രനെക്കൊള്ളുന്നു.

ഇതി പരമേശ്വരപ്രിയശിഷ്യേണ ശങ്കരേണ വിരചിതേ
കാലദീപകവ്യാഖ്യാനേ ബാലശങ്കരനാമ്നി
രാശിഗ്രഹകഥനം നാമ
ചതുർത്ഥോഽദ്ധ്യായഃ.

അഥ പഞ്ചമോഽദ്ധ്യായഃ.

പക്ഷതിഥിവിചിന്തനം.

ഇനി പൂർവപക്ഷത്തിൽത്തന്നെ ചെയ്യേണ്ടുന്നവറെച്ചൊല്ലുന്നു:—

ചൌളോപനയഗോദാന-
വ്രതസീമന്തകർമ്മസു
പ്രസവാൽ പ്രാഗപിഷ്ടബലൌ
ഗൃഹസ്ഥാഗ്രയണേ തഥാ.

ശുക്ലപക്ഷതപനിയമോ
വിശേഷേണ പ്രവർത്തതേ
പ്രതിപ്രാ പ്രഥമാ ശുക്ല-
പക്ഷ ഏവ ശുഭാ സ്മൃതാ.

കൌഷീതകേ സിതേ പക്ഷ
ഏവ സ്നാനഞ്ച പുംസവഃ.

തലമിനിയം, ഉപനയനം, ഗോദാനം, വ്രതങ്ങൾ മൂന്നും, സീമന്തം, പ്രസവിക്കുംമുൻപെ പിഷ്ടബലിചെയ്കിലും, ആഗ്ര

യണം, ഒരു മുക്കാൽവട്ടം ഉണ്ടാകുമ്പോഴത്തെ ദേവപ്രതിഷ്ഠയും ഇവ പറ്റും പൂർവ്വപക്ഷത്തിൽത്തന്നെ ചെയ്യാവൂ കൌഷീതകന്നു ചാമത്വത്തിന്നും പുംസവനത്തിന്നും കൂടി കൃത്യമുണ്ടു പൂർവ്വപക്ഷത്തിലെ ചെയ്യാവൂ എന്നു്. ഇച്ചൊല്ലിയ പന്ത്രണ്ടിന്നും അപരപക്ഷം മുഴുവൻ വർജ്ജിക്കണം.

ഇനി പൂർവ്വപക്ഷത്തിലും അപരപക്ഷത്തിൽ പഞ്ചമി കഴിവോളവും കൂടി കൊള്ളാവുന്നവറെറച്ചൊല്ലുന്നു:—

കൌഷീതകം വിനാന്യേഷാം
സ്നാനേ ദേവാഭിഷേചനേ
സംകോചേ കൃഷ്ണപക്ഷേഽപി
പഞ്ചമ്യന്താശ്ശുഭാഃ സ്മൃതാഃ.

കൌഷീതകനെ ഒഴിച്ചുള്ളവരുടെ ചാമത്വവും, കലശമാട്ടം, സംകോചവും ഇവ മൂന്നും പൂർവ്വപക്ഷത്തിലും കൊള്ളാം. അപരപക്ഷത്തിൽ പഞ്ചമി കഴിവോളവുന്നേരംകൂടെക്കൊള്ളാം. ഇവ മൂന്നിനുമപരപക്ഷത്തു ഷഷ്ഠിതുടങ്ങിയാൽ മേല്പെട്ടു് അപരപക്ഷം കഴിവൊളം വർജ്ജിക്കണം.

ആദ്യയും നാളും ഇന്നതിന്നതിന്നു വർജ്ജിക്കേണ്ടുവതു് എന്നു് അതതിന്റെ വിശേഷവിധി ചൊല്ലുന്നേടത്തു ചൊല്ലുകയത്രെ എളുപ്പം എന്നതുകൊണ്ടിവിടെ ചൊല്ലുന്നില്ല.

രവിമാസങ്ങളും ഇന്നതിന്നിന്നവ വർജ്ജിക്കേണ്ടുവതു് എന്നു മുമ്പെ ചൊല്ലാത്തതും മേലിൽ അവിടെയവിടെ ചൊല്ലുക എളുപ്പം എന്നിട്ടത്രെ.

ഇനി എല്ലാപ്പൊഴുതിന്നും വർജ്ജിക്കേണ്ടുന്ന പക്കങ്ങളെച്ചൊല്ലുന്നു:—

ചതുർദ്ദശ്യാം ചതുർത്ഥ്യാം ച
നവമ്യാം കൃഷ്ണപർവ്വ ച
ശുക്ലപ്രതിപദാദ്യർദ്ധ-
മഷ്ടമ്യാം ച വിവർജ്ജയേൽ.

പതിന്നാല്ല രണ്ടും, ചതുർത്ഥി രണ്ടും, നവമി രണ്ടും, അമാവാസിവാവും, പൂർവ്വപക്ഷത്തിൽ പ്രതിപദത്തിന്റെ പാതി കീഴ്മുറിയും, അഷ്ടമി രണ്ടും ഇപ്പക്കങ്ങളെ എല്ലാപ്പൊഴുതിന്നും വർജ്ജിക്ക.

ഇനി ഇപ്പക്കങ്ങളിൽ ചിലവയുണ്ടു ചിലവറ്റിന്നു കൊള്ളാവു. അവറെറച്ചൊല്ലുന്നു:—

വിദ്യാരംഭോ നവമ്യാം തു
കൃഷ്ണാഷ്ടമ്യാം കരഗ്രഹഃ
ശുക്ലപ്രതിപദാദ്യേ ൨
ഗ്രഹസ്വാഗ്രയണം തഥാ.

ക്രിയതേ വിഷ്ടിഹീനാസു
രിക്താസ്വൌഷധസേവനം
അമായാം വിഹിതം ശ്രാദ്ധം
മൂലരോഗസ്യ ഭേഷജം.

നവമി രണ്ടും കൊള്ളുന്നു വിദ്യാരംഭത്തിന്ന്. അതിൽ പൂവ്വപക്ഷത്തെ നവമി മുഖ്യമായിക്കൊള്ളുന്നു. മറെറതു മദ്ധ്യമമായിട്ടു കൊള്ളുന്നു എന്നു വിശേഷമായതു്. അപരപക്ഷത്തിലെ അഷ്ടമി വേളിക്കു കൊള്ളാം. പൂവ്വപക്ഷത്തിൽ പ്രതിപദത്തിൻെറ കീഴ്മുറി ആഗ്രയണത്തിന്നു കൊള്ളുന്നു. ചതുൎത്ഥി രണ്ടും, നവമി രണ്ടും, ചതുൎദ്ദശി രണ്ടും, ഇപ്പക്കങ്ങളൊക്കെ രോഗശാന്തിക്ക് ഔഷധം സേവിപ്പാൻ നന്ന്. അവിടെയും വിഷ്ടി വജ്ജിക്കേണം താനും. അമാവാസിവാവു ശ്രാദ്ധാദിപിതൃക്രിയയ്ക്കു നന്ന്. മൂലരോഗത്തിന്നു ചികിത്സിപ്പാനും അമാവാസി നന്ന്.

ഇനി കൃഷ്ണചതുൎദ്ദശിഃഹേതുവായിട്ടു ശ്രാദ്ധാദികൾക്കു വജ്ജിക്കേണ്ടുന്ന ദിവസങ്ങളെച്ചൊല്ലുന്നു:—

യദാ കൃഷ്ണചതുൎദ്ദശ്യാഃ
ദശാംശോഽസ്തമയാൽ പുരാ
വിദ്യതേ തദ്ദിനേ വജ്ജ്യാഃ
ശ്രാദ്ധനാന്ദീമുഖാദയഃ.

ഒരു പക്കത്തിന്നു പന്ത്രണ്ടല്ലൊ തീയതി. അപ്പന്ത്രണ്ടു തീയതിയുമൊക്കെ ഇലിയിലിറക്കിയാൽ എഴുനൂററിരുപതിലിയുണ്ടാം അതിനെ പത്തിൽ ഹരിച്ചാൽ എഴുപത്തിരണ്ടിലിയുണ്ടാം. അതു പക്കത്തിൻെറ ദശാംശകമായതു്. അതിന്നു നാഴിക കണ്ടാൽ ആറുനാഴികയുണ്ടുതാനും. അപ്പോൾ അസ്തമയത്തിന്നു സൂക്ഷിച്ചു പക്കംകണ്ടാൽ ഒരു തീയതിയും പന്ത്രണ്ടിലിയുമുണ്ടു് അപരപക്ഷത്തിൽപതിന്നാലു് എങ്കിൽ ആ ദിവസം ശ്രാദ്ധമൂട്ടരുതു്. നാന്ദീമുഖഞ്ചെയ്കയുമരുതു്. ഔപാസനമിടരുതു് ഇത്യാദികൾ പലവയുണ്ടന്നു വജ്ജിക്കേണ്ടുവതു്.

ന പൂൎണ്ണോ യദ്ദിനേ തസ്യാ
ദശാംശോ/സ്തമയാൽ പുരാ
തദ്യോത്തരേദ്യുരസ്താൽ പ്രാ-
ഗമാവാസ്യാദശാംശകഃ.

സമ്പൂൎണ്ണോ/പ്യത്ര വൎജ്ജ്യന്തേ
ശ്രാദ്ധനാന്ദീമുഖാദയഃ.

തലനാളപ്പതിന്നാൽ മാസത്തിന്നും വേണ്ടും പോരായ്ക. പിറെറന്നാൾ വാവുമാസത്തിന്നുംവേണ്ടും പൊരുന്താനും. എങ്കിൽ അപ്പതിന്നാലുമമാവാസിവാവും കൂടുന്ന ദിവസവും ശ്രാദ്ധാദികൾ ക്കു വൎജ്ജിക്കേണം. ഇങ്ങനെയത്രെ പെരുമനത്തു മിക്കവാറുമാചാരമാകുന്നതു്. ഇനിപ്പതിന്നാലും വാവുംകൂടി മാസത്തിന്നു് ഒരു മിച്ചുവരുന്നാൾ വാവത്രെ പ്രധാനമാകുന്നതു്. അന്നു ശ്രാദ്ധാദി കൾക്കു വൎജ്ജിക്കേണ്ടായെന്നില്ലയൊ ഒരുപക്ഷം എന്നറിഞ്ഞില താനും. അതു ചോദിച്ചു നിൎണ്ണയിച്ചുകൊൾക. ചോദിപ്പാനൊരുക്കമില്ലായ്കിൽ ആ ദിവസം ശ്രാദ്ധാദികൾക്കു വൎജ്ജിക്ക.

തസ്യാ ദശാംശഃ പൂൎവേദ്യുഃ
പൂൎണ്ണോ/പ്യസ്തമയാൽ പുരാ
തദോത്തരേദ്യുരസ്താൽ പ്രാ-
ഗമാവാസ്യാദശാംശകഃ.

പൂൎണ്ണോ നചേത്തദ്ദിനേ വാ
വൎജ്ജ്യന്തേ പ്രായശോ ബുധൈഃ.

തലനാളസ്തമയത്തിന്നു കണ്ടാൽ അപരപക്ഷത്തിൽ പതിന്നാലു മാസത്തിന്നു വേണ്ടും പോന്നിരുപ്പു. പിറെറന്നാളസ്തമയത്തിന്നു കണ്ടാൽ അമാവാസിവാവു മാസത്തിന്നു വേണ്ടും പോരാതെയും വരൂ. എങ്കിൽ അത്തലനാളും പിററന്നാളും ശ്രാദ്ധനാന്ദീമുഖാദികളെ വൎജ്ജിക്കുമാറത്രെ പെരുമനത്തു മിക്കവാറുമാചാരം. ചിലരില്ലയൊ പിററന്നാൾ വൎജ്ജിയാതെ എന്നറിഞ്ഞില്ല താനും. ഇതെല്ലാമന്നന്നുകേട്ടു നിൎണ്ണയിച്ചുകൊൾക. കൃഷ്ണചതുൎദ്ദശി ശ്രാദ്ധാദികൾക്കു വൎജ്ജിക്കുമാറു പെരുമനത്തേ ആചാരമുള്ളു. പെരുമനഗ്രാമമൊഴിച്ചുള്ളവർ വൎജ്ജിക്കുമാറില്ല. എന്നാൽ കൃഷ്ണചതു-

ദ്ദശിയെ പെരുമനത്തുപെരികെ സൂക്ഷിച്ചു വൎജ്ജിക്കുന്നേടത്തൊക്കെ വൎജ്ജിച്ചുകൊള്ക.

ഇതി പരമേശ്വരപ്രിയശിഷ്യേണ ശങ്കരേണ വിരചിതേ
കാലദീപകവ്യാഖ്യാനേ ബാലശങ്കരനാമ്നി
പക്ഷതിഥിവിചിന്തനം നാമ
പഞ്ചമോ/ധ്യായഃ.

അഥ ഷഷ്ഠോ/ധ്യായഃ.

സംക്രാന്തിനിൎണ്ണയം.

ഇനി മൃത്യുയോഗത്തിന്റെ ലക്ഷണത്തെച്ചൊല്ലുന്നു:—

മൃത്യുയോഗമിവ ഞായറാഴ്ചതൊ-
ട്ടേഴിനോടു മകവും വിശാഖവും
രൌദ്രമൂലശതതാരരോഹിണീ
വൈശ്വദേവമിവയൊത്തുകൂട്ടുകിൽ.

ഞായറാഴ്ചയും മകവും, തിങ്കളാഴ്ചയും വിശാഖവും, ചൊവ്വാഴ്ചയും തിരുവാതിരയും, ബുധനാഴ്ചയും മൂലവും, വ്യാഴാഴ്ചയും ചതയവും, വെള്ളിയാഴ്ചയും രോഹിണിയും, ശനിയാഴ്ചയും ഉത്രാടവും, ഇവ തങ്ങളിൽ കൂട്ടുന്നേരത്തു മൃത്യുയോഗമുണ്ടു്.

ഇനി ദഗ്ദ്ധയോഗം:—

ബുധദ്വിതീയാ കുജപഞ്ചമീ ച
ഷഷ്ഠീ ഗുരോരഷ്ടമി ശുക്രവാരേ
ഏകാദശീ ചന്ദ്രശനിനവമ്യാ-
ന്ദ്വാദശ്യഥാൎക്കേണ ച ദഗ്ദ്ധയോഗഃ.

ബുധനാഴ്ചയും ദ്വിതീയയും കൂട്ടുന്നേരത്തു ദഗ്ദ്ധയോഗമുണ്ടു്. ചൊവ്വാഴ്ചയും പഞ്ചമിയും കൂട്ടുന്നേരത്തുമുണ്ടു്. ഷഷ്ഠിയും വ്യാഴാഴ്ചയും, അഷ്ടമിയും വെള്ളിയാഴ്ചയും, ഏകാദശിയും തിങ്കളാഴ്ചയും, ശനിയാഴ്ചയും നവമിയും, ദ്വാദശിയും ഞായറാഴ്ചയും കൂട്ടുന്നേരത്തു ദഗ്ദ്ധയോഗമുണ്ടു്.

ഇനി ആഴ്ചയും നാളും പക്കവും ഇവ മൂന്നുകൂട്ടീട്ടും ഇവററാലീരണ്ടുകൂട്ടീട്ടും പല യോഗങ്ങളുണ്ടു അശുഭയോഗങ്ങളായിട്ടു.

അവററെ പലരും നിരൂപിക്കുന്നുവല്ല. എന്നിട്ടവററെ ചൊല്ലാഞ്ഞു. എന്നിട്ടവററെയും ഗ്രന്ഥാന്തരങ്ങളിൽനിന്ന കണ്ടിട്ടു വജ്ജിക്കിൽ സുഖമുണ്ടുതാനും. അല്ലായ്കിൽ ഇവ രണ്ടും വജ്ജിച്ചാൽ പോരായ്ക ഇല്ലതാനും.

ഇനി ഈ യോഗങ്ങൾക്ക മൂന്നേമുക്കാൽനാഴിക പുലരുവോളമെ ദോഷമുള്ളു എന്നു ചൊല്ലുന്നു:—

തിഥിവാരർക്ഷയോഗാനാം
ഫലമക്കോദയാദിതഃ
അദ്ധ്യാമാൽ പരം നാസ്തി
ശുഭം ചാപ്യശുഭം ച യൽ.

ഏഴരനാഴിക ഒരു യാമം. അപ്പോഴൊ അദ്ധ്യാമമായതു മൂന്നേമുക്കാൽനാഴിക. അന്നേപ്പകൽകൊണ്ടൊപ്പിച്ച് എട്ടുക്കൂറിട്ടാൽ അതിന്റെ നടേത്തെക്കൂററിനെയത്രെ ഇവിടെ അദ്ധ്യാമശബ്ദംകൊണ്ടു ചൊല്ലി. കേവലം മൂന്നേമുക്കാൽ നാഴികതന്നെയല്ല. അപ്പൊഴൊ മൃത്യുയോഗവും ദശ്ധയോഗവും ഉള്ള ദിവസമാദിത്യോദയം തുടങ്ങീട്ടു മിക്കവാറും മൂന്നേമുക്കാൽ നാഴിക പുലരുവോളമെ വജ്ജിക്കേണ്ടു. മൂന്നേമുക്കാൽനാഴിക പുലരുന്നതിന്നകത്തും തങ്ങളിൽക്കൂട്ടുന്നനേരമേ വജ്ജിക്കേണ്ടു. അപ്പൊഴൊ മൂന്നേമുക്കാൽനാഴിക പുലന്നേ യോഗമുള്ളു എങ്കിലൊ, അന്നൊട്ടും വജ്ജിക്കയെവേണ്ടല്ലൊ. ആഴ്ച ക്കൂട്ടുകഹേതുവായിട്ടുണ്ടാകുന്ന യോഗങ്ങൾ നല്ലവ എങ്കിലും, ആകാത്തവ എങ്കിലും അവററിന്നു മിക്കവാറും മൂന്നേമുക്കാൽനാഴിക പുലരുവോളമെ ഫലമുള്ളു. പിന്നെ ഫലമില്ല.

ഇനി സൂര്യസംക്രാന്തിയുടെ ഇരുപുറത്തും പൊഴുതുകൾക്ക വജ്ജിക്കേണ്ടുന്ന കാലം ഇളയ്ക്കുതാത്തവററെച്ചൊല്ലുന്നു:—

യസ്മിൻ ദിനേ/ക്കസംക്രാന്തി-
സ്തദ്ദിനേ കമ്മ വജ്ജയേൽ
യദ്രാത്രൌ സംക്രമസ്തസ്യാം
രാത്ര്യാം കമ്മ വിവജ്ജയേൽ.

സൂര്യസംക്രമണാൽ പൂവ്വം
പരതശ്ചാപി ഷോഡശ

ഘടികാശ്ച വിവർജ്ജ്യാസ്സ്യുഃ
സൎവേഷു ശുഭകൎമ്മസു.

പകൽ സംക്രാന്തിഎങ്കിൽ അപ്പകൽ മുഴുവൻ വർജ്ജിക്കണം. രാത്രിയിൽ സംക്രാന്തി എങ്കിൽ ആ രാത്രിമുഴുവൻ വർജ്ജിക്കണം. അതുതന്നെ പോരാതാനും. സംക്രാന്തിനേരത്തിന്നു കീഴും മേലും പതിനാറീതെനാഴിക വർജ്ജിക്കണം. അപ്പൊഴെ രാത്രിയിൽ സംക്രാന്തിഎങ്കിൽ പകലാലൊട്ടും പകൽ സംക്രാന്തിയെങ്കിൽ രാത്രിയാലൊട്ടുംകൂടി വർജ്ജിക്കേണ്ടിവരും. അതു ഞാൻ ഭാഷയിൽ ചൊല്ലീട്ടുമുണ്ടു്.

രാത്രൌ ചേൽ പകലാലൊട്ടും
ദിവാ ചേൽ രാത്രിയാൽത്തഥാ
കൂടെ വർജ്ജിക്കയെന്നത്രേ
കാലമാനേ പ്രയോജനം.

ഇങ്ങനെ.

ഇമ്മുപ്പത്തിരണ്ടു നാഴികക്കും ബിംബസംക്രാന്തിയെന്നു പേർ. ഇതു പ്രായികമത്രെ മുപ്പത്തുരണ്ടു നാഴിക എന്നുചൊല്ലിയതു്. ആദിത്യന്റെ സ്ഫുടഗതിക്കുതക്കവാറത്രെ ഇതിന്റെ സ്ഫുടത. രണ്ടു രാശിയിൽ കൂടിയിട്ടു് ആദിത്യബിംബമിരിക്കുന്നനേരം ബിംബസംക്രാന്തിയായതു്. ബിംബസംക്രാന്തികാലം സൂക്ഷിച്ചറിയേണ്ടുകിൽ ആദിത്യന്റെ ബിംബലിപ്തകളും സ്ഫുടഗതിയും സൂക്ഷിച്ചുവരുത്തിയാൽ ബിംബലിപ്തകളെ അറുപതിൽ പെരുക്കി സ്ഫുടഗതിയുടെ ഇലികളെക്കൊണ്ടു ഹരിച്ചാൽ വരുന്നഫലം ബിംബസംക്രാന്തിയുടെ നാഴിക. അതിനെ അൎദ്ധിച്ചാൽ സൂക്ഷ്മസംക്രാന്തിയുടെ കീഴുംമേലും വർജ്ജിക്ക ഇളയ്ക്കരുതാത്ത നാഴിക വരും. ഇതു സൂൎയ്യസിദ്ധാന്തത്തിൽ ചൊല്ലീട്ടുമുണ്ടു്.

അൎക്കമാനകലാഃ ഷഷ്ട്യാ
ഗുണിതാ ഭുക്തിഭാജിതാഃ
തദൎദ്ധനാഡ്യസ്സംക്രാന്തേ-
രൎവാക്‌പുണ്യാസ്തഥാപരാഃ.

ഇങ്ങനെ.

ഇങ്ങനെവരുത്തിക്കാണുമ്പോൾ സൂക്ഷ്മസംക്രാന്തിയുടെ കീഴും മേലും പതിനേഴുചെയ്തുനാഴിക ഉണ്ടാം മിക്കവാറും ബിംബസംക്രാന്തികാലമായിട്ടു്. എന്നാൽ സംക്രാന്തിയുടെ കീഴും മേലും പതിനേഴുചെയ്തു നാഴിക വർജ്ജിക്കയത്രെ എനിക്കു തെളിഞ്ഞിരിക്കുന്നതു്. പതിനാറുചെയ്തല്ല.

ദേവാർച്ചനാദിദാനം തു
തസ്മിൻ കാലേ ശുഭാവഹം.

സംക്രാന്തിനേരത്തു ദേവപൂജ, ദേവന്മാരെക്കാണുക, തീർത്ഥസ്നാനം, ദാനം ചെയ്ക ഇത്യാദികളെല്ലാം പെരികെ നന്നു്. ഇങ്ങനെ സംക്രാന്തിവർജ്ജിക്കുന്നെടത്തും, അംഗീകരിക്കുന്നെടത്തും ആചാരസ്ഥിതി.

ഇനി ബലാബലമറിവാൻ ഗ്രന്ഥാന്തരങ്ങളെക്കൂടിയെഴുതുന്നു. നടെ സംക്രാന്തികളുടെ വിശേഷനാമങ്ങളെ ചൊല്ലുന്നു.

അർക്കേ സ്ഥിരാൻ വിശതി വിഷ്ണുപദാഭിധാനാ-
സ്തേഭ്യഃ പരാസ്തു ഷഡശീതിമുഖാശ്ചതസ്രഃ
സംക്രാന്തയസ്ത്വജമൃഗാസ്യതുലാകുളീരാൻ
ജ്ഞേയാഃ ക്രമാദുദഗവാഗ്വിഷുവായനാഖ്യാഃ.

ഇതു മാധവീയം.

ശ്രീപതിയും ഇതു ചൊല്ലുന്നുണ്ടു്.

ഹരിപദം സ്ഥിരഭേ രവിസംക്രമോ
ദ്വിതനുഭേ ഷഡശീതിമുഖം ഭവേൽ
ഉദഗവാഗയനേ മൃഗകർക്കിണോഃ
ക്രിയതുലാധരയോർവിഷുവത് സ്മൃതഃ.

ഇങ്ങനെ.

ഈ ഗ്രന്ഥങ്ങൾ കാണുമ്പോഴും അയനചലനം കൂട്ടാതെയത്രെ അയനസംക്രാന്ത്യാദികൾ കാണേണ്ടൂ എന്നു നിർണ്ണയം വരും. ഇനി സംക്രാന്തിയുടെ കീഴും മേലും പതിനാറുചെയ്തു നാഴിക പുണ്യകാലം എന്നുണ്ടു ശ്രീപതി ചൊല്ലുന്നു.

പൂൎവ്വതോ/പി പരതോ/പി സംക്രമാൽ
പുണ്യകാലഘടികാസ്തു ഷോഡശ
അൎദ്ധരാത്രസമയാദനന്തരം
സംക്രമേ പരദിനം ഹി പുണ്യദം.

യോ യോ/ൎദ്ധരാത്ര ഏവ സ്യാൽ
സംപൂൎണ്ണേ സംക്രമോ രവേഃ
തദാ ദിനദ്വയം പുണ്യം
സ്നാനദാനാദികൎമ്മസു.

ഇങ്ങനെ.

കൎക്കടഞായർപിറക്കുന്ന സംക്രാന്തിക്കും, സ്ഥിരരാശികൾ നാലിലും, ആദിത്യൻ ചെല്ലുന്ന സംക്രാന്തികൾക്കും, ആദിയിലെടം പുണ്യകാലം. വിഷുസംക്രാന്തി രണ്ടിനും നടുവ്. ഉഭയരാശികൾ നാലിലുമാദിത്യൻ ചെല്ലുന്ന സംക്രാന്തികൾക്കും, മകരഞായർ പിറക്കുന്ന സംക്രാന്തിക്കും, ഒടുക്കം പുണ്യകാലം. എന്നും ശ്രീപതി ചൊല്ലീട്ടുണ്ട്.

യാമ്യായനേ വിഷ്ണുപദേ തഥാദൌ
ദാനാദ്യനന്തം വിഷുവേ ച മധ്യേ
വദന്ത്യതീതേ ഷഡശീതിവക്രേ
മഹൎഷയഃ ഖല്വയനേ ച സൌമ്യേ.

ഇങ്ങനെ.

സ്ഥിരരാശികൾ നാലിലും ആദിത്യൻ ചെല്ലുന്ന സംക്രാന്തികൾക്കും, അയനസംക്രാന്തി രണ്ടിനും, ഇരുപുറത്തും മുമ്മൂന്നു ദിവസം വൎജ്ജിക്കണം. വിഷുസംക്രാന്തി രണ്ടും കഴിഞ്ഞാൽ ഓരോ ദിവസം. ഉഭയരാശികൾ നാലിലും ചെല്ലുന്ന സംക്രാന്തി കഴിഞ്ഞാൽ മുപ്പതു നാഴിക വൎജ്ജിക്കണം.

ത്യജന്തി പൂൎവ്വം പരതശ്ച സംക്രമാദ്
ദിനാനി ഷഡ് വിഷ്ണുപദാത്തഥായനാൽ
ശുഭക്രിയായാം വിഷുവാൽപരം ദിനം
പരം പരേഭ്യശ്ച ദിനാൎദ്ധമുൽസൃജേൽ.

ഇങ്ങനെ മാധവീയത്തിൽ.

ഇനി മുഹൂൎത്തരത്നം.

അയനേ വിഷുവത്യന്യാ-
　സ്വൎക്സംക്രാന്തിഷു ക്രമാൽ
ത്രിദിനൈകദിനേ ത്രിംശ-
　ന്നാഡ്യസ്ത്യാജ്യാസ്സ്വപാൎശ്വയോഃ.

ഇങ്ങനെ,

സ്ഥിരാഖ്യേ ചോഭയാഖ്യേ ച
　ഭാനോസ്സംവേശനം യദാ
തദാ സംക്രാന്തിനാമ സ്യാൽ
　കാലോ രാശൌ വിഷോപമഃ.

പൂൎവ്വപശ്ചിമയോസ്തസ്യ
　ത്രിംശന്നാഡീ വിവൎജ്ജയേൽ
ശുഭാൻ സൎവ്വാൻ സ യാത്രാദീൻ
　ധൎമ്മാനത്രാഹരേദ് ബുധഃ.

വിഷുക്രിയതുലേ ഭാനോഃ
　പ്രവേശസമയസ്തതഃ
പൂൎവ്വേഽതീതേ ച നാഡീനാം
　വൎജ്ജ്യാ ഷഷ്ടിസ്ത്വശോഭനാ.

കാലോഽതിപുണ്യസ്തൽ സൎവ്വ-
　ദേവാനാം വാ ശുഭാവഹം
ദാനം ശതസഹസ്രഘ്നം
　ഫലം ദദ്യാൽ സ്വതശ്ശുഭം.

മൃഗേ കൎക്ക്യാം യദാ ഭാനോഃ
　പ്രവേശസമയസ്തദാ
അയനോ നാമ പുണ്യാനാ
　മധിപശ്ചോദിതഃ പുരാ.

പൂൎവ്വേഽതീതേ ച പൂൎവ്വസ്യ
　ദിനത്രയമശോഭനം
ശുഭാനി തത്ര വൎജ്ജ്യാനി
　യസ്യേച്ഛാശുഭമാത്മനഃ.

ദിനത്രയേ വ്യതീതേƒസ്യ
ദാനമക്ഷയമുത്തമം
വൎജ്ജിംസ്തൃയാപി തൽ കാലേ
ഉത്തരൈസ്യൈതൽഫലം ഭവേൽ.

യഃ പശ്ചാദയനസ്യോക്തഃ
തത് പൂൎവ്വേƒപി ദിനത്രയേ
ദാനം മഹാബലം വൎജ്ജിം-
സ്തുല്യം സൂൎയ്യോപരാഗതഃ.

പശ്ചാദായനകാലസ്യ
പൂൎവ്വേƒതീതേ ച ശോഭനാ
ദിനത്രയം വിവൎജ്ജ്യാസ്സപ്ത-
രാത്മനോ ഭൂതിമിച്ഛതാ.

ഇങ്ങനെ ബൃഹസ്പതി ചൊല്ലി.

ഇനി ബൃഹസ്പതി മറെറാരു പ്രകാരവും ചൊല്ലീട്ടുണ്ട്.

പൂൎവ്വേƒന്ത്യേ ഷഡഹം വൎജ്ജ്യ-
മയനാഖ്യദ്വയസ്യ ച
അന്ത്യാദൌ ഷഡഹം പുണ്യ-
മുത്തരാദക്ഷിണാഖ്യയോഃ.

അശുഭാ സൎവ്വനക്ഷത്ര-
തിഥയശ്ശുഭകൎമ്മണാം
ഷഡഹം ഷഡഹം പൂൎവ്വ-
പശ്ചിമേƒയനയോർദ്വയോഃ.

ഇങ്ങനെ.

ബൃഹസ്പതി സംക്രാന്തികാലത്തെയും ചൊല്ലീട്ടുണ്ട്.

രാശൌ രാശൌ തു സൂൎയ്യസ്യ
പ്രവേശസമയോ നൃണാം
നിമേഷസ്യായുതാംശസ്സ്യാൽ
സോƒപ്യസ്മാഭിൻ ഗണ്യതേ.

തഥാപി സമയസ്തസ്യ
കഥിതഃ പദ്മജന്മനാ

തസ്യോപാന്തേ തദന്ത്യപാന്തേ
സമാസ്സപ്താർദ്ധനാഡികാഃ.

ഇങ്ങനെ.

ആദിത്യസ്ഫുടത്തിലയനചലനം സംസ്കരിച്ചിട്ടു വേണം രാശികളിലെ സംക്രാന്തികളെ കാണ്മാൻ അയനചലനമുള്ള നാൾ എന്നു ശ്രീപതി ചൊല്ലുന്നുണ്ട്.

മകരകർക്കടകാദിഗതസ്യ ചേദ്
ഭവത ഉത്തരയാമ്യഗതീ രവേഃ
കഥിതരാശിഷു സംക്രമണേ തദാ
ഹരിപദാഖ്യദിതം പരമർഷിഭിഃ.

യാവദ്ഭിരംശൈരയനാത് ച്യുതിസ്സ്യാ-
ദ്ദൃഗ്ഭോഗകാലേന ദിവാകരസ്യ
ച്യുതിർഭവേദ്വിഷ്ണുപദാദികാനാം
രഹസ്യമേതന്മുനിഭിഃ പ്രദിഷ്ടം.

ഇങ്ങനെ.

ത്യജന്തി പൂർവ്വം പരത-
ശ്ചായനാദ്ദിവസത്രയം
വിഷുവാച്ചൈകദിവസ-
മിതരേഭ്യശ്ശുഭേഷ്വതഃ.

രവിസംക്രമണേഭ്യോഽഥ
ത്രിംശന്നാഡീർദ്വയാധികാഃ
ഷോഡശൈവ ത്യജന്ത്യന്യേ
യാമമേവാപരേ ബുധാഃ.

ഇതു മുഹൂർത്തദീപകം.

ഇങ്ങനെ പലമതങ്ങളുണ്ട്. ഇവററിൻകാലമേറെ വർജ്ജിപ്പാൻ ചൊല്ലിയതിന്നു തക്കവാറു വർജ്ജിക്കിലോ അഴകേറുമല്ലോ. അവ്വണ്ണം വർജ്ജിപ്പാനോയെല്ലാനാളും വേലയുണ്ടല്ലോ. എന്നാൽ സംക്രാന്തിയുള്ള പകലും സംക്രാന്തിയുള്ള രാത്രിയും ബിംബസംക്രാന്തിയും വർജ്ജിക്ക. ഇങ്ങനെയത്രേ മിക്കവാറുമാചാരം കാണുന്നതു.

എങ്കിലും അയനസംക്രാന്തിക്കും വിഷുസംക്രാന്തിക്കും മുഹൂൎത്താരത്തിൽ ചൊല്ലിയവണ്ണം വൎജ്ജിക്കയത്രെ മുഖ്യമാകുന്നതു്.

അയനേ വിഷുവത്യന്യാ-
സ്വപക്ഷസംക്രാന്തിഷു ക്രമാൽ
ത്രുടിരേകദിനത്രിംശ-
ന്നാഡ്യസ്തു പ്രാജ്യാസ്സ്വപരയോഃ.

ഇതു മുഹൂൎത്താന്തരം.

ഇതി പരമേശ്വരപ്രിയശിഷ്യേണ ശങ്കരേണ വിരചിതേ
ഭാഷാദീപികവ്യാഖ്യാനേ ബാലശങ്കരനാമ്നി
സംക്രാന്തിനിൎണ്ണയം നാമ
ഷഷ്ഠോ/ധ്യായഃ.

അഥ സപ്തമോ/ധ്യായഃ.

നവദോഷകഥനം.

ഇനി എല്ലാപ്പൊഴുതിനും വൎജ്ജിക്കേണ്ടുന്ന നവദോഷങ്ങളെ ചൊല്ലുന്നു: —

ഗുളികോ വിഷ്ടിഗണ്ഡാന്ത-
വിഷോഷ്ണൈകാൎഗ്ഗളാ അമീ
വൎജ്ജ്യാസ്സൎപ്പശിരോ ലാടോ
വൈധൃതശ്ച സ്വകൎമ്മസു,

ഗുളികൻ, വിഷ്ടി, ഗണ്ഡാന്തം, വിഷഘടിക, ഉഷ്ണശിഖ, ഏകാൎഗ്ഗളം, അഹിമസ്തകം, ലാടം, വൈധൃതം ഇവയത്രയും എല്ലാപ്പൊഴുതുകൾക്കും വൎജ്ജിക്കേണം.

ഇനി ഇവറ്റിന്റെ ലക്ഷണങ്ങളെ ചൊല്ലുന്നു. അവിടെ നടെ ഗുളികന്റെ ലക്ഷണത്തെ പറയുന്നു:—

ചന്ദ്രോ രുദ്രോ ജയോ വിദാ
നയസ്തൂനഃ ഖനീ രവേഃ
ത്രിംശന്നാഡ്യഹ്നി ഗുളികോ
ദിനപഞ്ചമവന്നിശി

ചന്ദ്രഃ, രുദ്രഃ, ജയഃ, വിദ്യാ, നയഃ, സ്തേനഃ, ഖനിഃ ഇവ ഏഴും പരല്പേരു്. ഞായറാഴ്ചതുടങ്ങി ക്രമത്താലെ ഓരോ ആഴ്ചകളുടെ ഗുളികവാക്യങ്ങളിവ. അപ്പോഴെ ഞായറാഴ്ചനാൾ ഇരുപത്താറാംനാഴികക്കു പകൽ ഗുളികൻ. തിങ്കൾ ഇരുപത്തിരണ്ടു്. ചൊവ്വ പതിനെട്ടു്. ബുധൻ പതിനാലു്. വ്യാഴം പത്തു്. വെള്ളി ആറു്. ശനിയാഴ്ചനാൾ രണ്ടുനാഴികക്കു പകൽ ഗുളികൻ. ഇങ്ങനെ മുപ്പതുനാഴികപ്പകലുള്ള നാളത്തെ ദിനഗുളികൻ.

ഇനി രാത്രി ഗുളികൻ. അന്നത്തെ ആഴ്ചയുടെ അഞ്ചാമാഴ്ചനാളെ ദിനഗുളികൻപോലെ അന്നത്തെരാത്രി ഗുളികൻ. ഞായറാഴ്ചനാൾ പത്താംനാഴികക്കു രാത്രി ഗുളികൻ. തിങ്കൾ ആറു്. ചൊവ്വ രണ്ടു്. ബുധൻ ഇരുപത്താറു്. വ്യാഴം ഇരുപത്തിരണ്ടു്. വെള്ളി പതിനെട്ടു്. ശനിയാഴ്ചനാൾ രാത്രിയിൽ പതിനാലുനാഴികക്കു ഗുളികൻ.

ഇങ്ങനെ രാപ്പകലൊക്കുന്നനാൾ. രാപ്പകലേറക്കുറച്ചിലുള്ള നാൾ സൂക്ഷിച്ചു വരുത്തിക്കൊള്ളണം. ഒരാണ്ടിൽ രണ്ടുദിവസമല്ലൊ രാപ്പകൽ ഒപ്പു. എന്നാൽ ഗുളികനെ നിത്യമായി സൂക്ഷിച്ചുവരുത്തിക്കൊൾക.

ഗുളികനാഴിക ഈവണ്ണമെന്നിയെ ചിലർ ചൊല്ലുന്നുണ്ടു്.

നരാമുഖം, വനം രൌദ്രം,
താവച്ഛ്രേയം, ഹരിഃ സ്വയം;
പ്രിയന്നിത്യം, മണിർമാനം,
ധീഗമ്യം, ഗുളികസ്ഥിതിഃ.

ഇങ്ങനെ.

ഈ വാക്യങ്ങൾക്കു വിനാഴികയാദി. ഞായറാഴ്ചനാൾ ഇരുപത്തഞ്ചുനാഴികയും ഇരുപതു വിനാഴികയും പുലരുമ്പോൾ ഗുളികൻ. ഇത്യാദി കണ്ടുകൊൾക. ഇങ്ങനെയും മുഹൂർത്തരത്നത്തിൽ ചൊല്ലീട്ടുണ്ടു്.

ഇനി മാധവീയത്തിൽ മറ്റൊരുപ്രകാരം ചൊല്ലുന്നു.

ഉക്തക്രമാൽ ഗുളികമർക്കസുതസ്യ ഭാഗം

[illegible];

അന്ത്യേ ഗുളികസ്യ ദൈവ
നാഡ്യോ നിയമാൽ പരിത്യാജ്യാഃ.

എന്നും.

ഇതിനെ ബാർഹസ്പത്യത്തിലും ചൊല്ലുന്നുണ്ടു്.

ദിനമാനാഷ്ടഭാഗേഷു
വാരേശപ്രഥമാന്ത്യഭാക്
ക്രമേണ തേഷു ഭാഗേഷു
ശന്യംശോ ഗുളികോദയഃ.

ഇങ്ങനെ.

ഇവററിന്നുതക്കവാറല്ല ആചാരം. "ചന്ദ്രോ രുദ്ര" എന്നുള്ള ശ്ലോകത്തിന്നു തക്കവാറത്രെ ആചാരം. മുഹൂർത്തരത്നത്തിൽ "അഷ്ടൌ ദിനാധിപ" എന്നശ്ലോകംകൊണ്ടു ഗണിച്ചുവന്ന ഗുളികവാക്യങ്ങളത്രെ "ചന്ദ്രോ രുദ്രഃ" എന്ന ശ്ലോകംകൊണ്ടു ചൊല്ലിയതു്.

അഷ്ടൌ ദിനാധിപമുഖോദയിനോ ദിനാംശാ
മന്ദാപരാദ്ധ്യുദിതം ഗുളികോദയാഖ്യം
താൽകാലികോഽപി ച തദീയതദഷ്ടമാംശോ
വാരേശപഞ്ചമമുഖോദയിനോ നിശാംശഃ.

എന്നു മുഹൂർത്തരത്നത്തിൽ ചൊല്ലിക്കിടക്കുന്നു. ഇതിന്നുതക്കവാറത്രെ ആചാരം എന്നു് ആചാരസംഗ്രഹത്തിൽ ചൊല്ലിക്കിടക്കുന്നു. "അഷ്ടൌ ദിനാധിപ ഇതി ശ്ലോകേന ഗുളികസ്ഥിതിഃ" ഇങ്ങനെ. എന്നാൽ ചന്ദ്രോ രുദ്രോ എന്ന ശ്ലോകത്തിന്നു തക്കവാറത്രെ ആചാരസ്ഥിതി.

ഗുളികസ്വരൂപവും ചൊല്ലീട്ടുണ്ടു്.

അഥ ഗുളികഃ ക്രൂരതമ-
ശ്ശനൈശ്ചരസ്യാത്മജഃ ഖലഃ പാപഃ
സപ്താകൃതിരത്യുഗ്രോ
നിഗദ്യതേ മൃത്യുരഖിലസംഹാരീ

നീലാഞ്ജനസംകാശോ
രക്താക്ഷോ വിഷമഭീഷണോ ദീർഘഃ
പഞ്ചാസ്യഃ പൃഥുദംഷ്ട്രോ
ഭയംകരസ്സർവ്വദാ ഗുളികഃ.

ഇനി വിഷ്ടിപക്ഷണത്തോടു ചൊല്ലുന്നതുമായ കരണങ്ങളുടെ ലക്ഷണത്തെയും കൂടെച്ചൊല്ലുന്നു:—

ശുക്ലപ്രതിപദാന്ത്യാർദ്ധാൽ
കരണാനി പുനഃ പുനഃ
സിംഹോ വ്യാഘ്രോ വരാഹശ്ച
ഖരേഭപശുവിഷ്ടയഃ.

എല്ലാപ്പക്കങ്ങളെക്കൊണ്ടും ഒപ്പിച്ച് ഇവരണ്ടു കൂറിട്ട് അവററിലോരോ കൂറുകൾക്കു കരണമെന്നു പേർ. അതിൽ പൂർവ്വപക്ഷത്തിൽ പ്രതിപദത്തിന്റെ മേൽമുറിക്കു സിംഹം കരണം. ദ്വിതീയക്കു പുലി, പന്നി; തൃതീയക്കു, കഴുത, ആന; ഇത്യാദി. അപ്പൊഴെ പൂർവ്വപക്ഷത്തിൽ വാവിന്നു വിഷ്ടി, സിംഹം. ഇങ്ങനെ ഓരോ പക്കങ്ങൾക്കും ഇവരണ്ടു കരണങ്ങൾ ഇങ്ങനെ പൂർവ്വപക്ഷത്തിൽ.

ഇനി അപരപക്ഷത്തിൽ പ്രതിപദത്തിനു പുലി, പന്നി; ദ്വിതീയക്കു കഴുത, ആന; തൃതീയക്കു സുരഭി, വിഷ്ടി; ഇത്യാദി. അപ്പൊഴെ അപരപക്ഷത്തിൽ ത്രയോദശിക്ക് ആന, പശു; അപരപക്ഷത്തിൽ പതിന്നാലുടെ കീഴ്മുറിക്കു വിഷ്ടി. ഇവ എഴും ചരകരണങ്ങൾ.

ഇനി സ്ഥിരകരണങ്ങൾ;—

സ്ഥിരകരണാന്യസിതചതു-
ർദ്ദശ്യപരാർദ്ധാദികാനി ചത്വാരി
പ്രാഹുശ്ശകുനിചതുഷ്പാ-
ദ്വിരസനകിംസ്തുഘ്നനാമാനി.

അപരപക്ഷത്തിൽ ചതുർദ്ദശിയുടെ മേൽമുറിക്കു പുള്ള്. അമാവാസിവാവിനു നാല്കാലി, പാമ്പ്. പൂർവ്വപക്ഷത്തിൽ പ്രതിപദത്തിന്റെ കീഴ്മുറിക്കു പുഴുവ്. ഇവ സ്ഥിരകരണങ്ങൾ. താമരനല്ലൂരിലും ഉണ്ടു കരണങ്ങളെ ചൊല്ലീട്ടു.

പ്രതിപദമേൽമുറിമുതലായ്
സിംഹം, പുലി, പന്നി, കഴുത, കരി, സുരഭി
വിഷ്ടിരിതീത്ഥം കൃഷ്ണച-
തുർദ്ദശിതൻ പരദലം യാവൽ;

പുള്ളും നാല്ക്കാലികളും
പാമ്പും പുഴുവും ക്രമേണ പിന്നേറു
കരണാനി വിഷ്ടിപുച്ഛം
ശുഭം തദന്ത്യേ ത്രിനാഡികാമാത്രം.

ഇങ്ങനെ.

വിഷ്ടിയുടെ ഒടുക്കത്തെ മൂന്നു നാഴിക ശുഭം എന്നു ചൊല്ലിയതു മുഹൂത്തങ്ങൾക്കു വജ്ജിക്കുമാറത്രെ ആചാരം. ഇനി വിഷ്ടിതന്നെ വേറെ ചിലർ ചൊല്ലീട്ടുണ്ടു്.

ഏകാദശീ നക്തമതശ്ചതുത്ഥീ
ശുക്ലാഷ്ടമീ പൂണ്ണദിവാ ച വിഷ്ടിഃ
കൃഷ്ണേ തൃതീയാ ദശമീ ച രാത്രൌ
സാസപ്തമീ ഭൂതദിവാ ച വിഷ്ടിഃ.

ഇങ്ങനെ.

പൂവ്വപക്ഷത്തിൽ ഏകാദശിക്കും ചതുത്ഥിക്കും മേൽമുറി വിഷ്ടി. അഷ്ടമിക്കും വാവിനും കീഴ്മുറി വിഷ്ടി. ഇനി അപര പക്ഷത്തിൽ തൃതീയക്കും ദശമിക്കും മേൽമുറി വിഷ്ടി. സപ്തമിക്കും ചതുർദ്ദശിക്കും കീഴ്മുറി വിഷ്ടി.

ഇങ്ങനെ വിഷ്ടിയെപ്പറഞ്ഞേടത്തു പ്രസംഗാൽ പക്കങ്ങളുടെ പേരുകളെ ചൊല്ലുന്നു:—

നന്ദാ ഭദ്രാ ജയാ രിക്താ
പൂണ്ണേതി തിഥയഃ ക്രമാൽ
പുനഃ പുനവ്വിപശ്ചിദ്ഭിഃ
കഥിതാഃ പ്രഥമാദികാഃ.

പ്രതിപദം, ഷഷ്ഠി, ഏകാദശി ഇവ മൂന്നിനും നന്ദാ എന്നു പേരുണ്ടു്. ദ്വിതീയാ, സപ്തമി, ദ്വാദശി ഇവ മൂന്നിനും ഭദ്രാ എന്നു പേരുണ്ടു്. തൃതീയാ, അഷ്ടമി, ത്രയോദശികൾ ജയാ. ചതുത്ഥി, നവമി, ചതുർദ്ദശികൾ രിക്താ. പഞ്ചമി, ദശമി, വാവുകൾ ഇവ മൂന്നിനും പൂണ്ണാ എന്നു പേരുണ്ടു്.

ഇനി ഗണ്ഡാന്തം:—

അശ്വിമൂലമഘാദ്യാംശാഃ
പൗഷ്ണാഹീന്ദ്രാന്ത്യപാദകാഃ
ഗണ്ഡാന്തം ച സദാ വർജ്ജ്യം
സർവേഷു ശുഭകർമ്മസു.

അശ്വതി, മകം, മൂലങ്ങളുടെ മുതൽക്കാലും, രേവതി ആയില്യം, തൃക്കേട്ടകളുടെ നാലാംകാലും ഗണ്ഡാന്തമാകുന്നതു്. ഇങ്ങിനെയത്രെ മുഹൂർത്തങ്ങൾക്ക വർജ്ജിച്ചു ഞായം. ഇതിൽ കുറെ വർജ്ജിക്കുമാറാചാരമില്ല. വിഷ്ടിഗണ്ഡാന്തങ്ങളെ വർജ്ജിക്കുന്നേടത്തെ ആചാരസ്ഥിതി ഇച്ചൊല്ലിയവണ്ണം തന്നെയത്രെ.

ഇനി വ്യാപ്തികാണ്മാൻ ചില ഗ്രന്ഥങ്ങളെക്കൂടെ എഴുതുന്നു.

ശുക്ലേ വാരിധിനാഗരുദ്രതിഥിസം-
ഖ്യാതാസു പക്ഷേഽസിതേ
തത്പൂർവാസ്വപി നക്തമഹ്നി തിഥിഷു
പ്രോദ്യാതി വിഷ്ടിഃ ക്രമാൽ
ദിഗ്യാമേഷു ശരാക്ഷിശൈലയുഗഷട്
ത്ര്യഷ്ടേന്ദുസംഖ്യേഷ്വഥോ
യാമേഷ്വാദ്യജഗച് ഛരാന്ത്യദഹനേ-
ഷ്വന്ത്യാദ്യനാഡീഷു ച.

ഇതു മാധവീയം.

വിഷ്ട്യുദ്ഗമസ്തു ദിഗ്യാമേ
ശൂരേ സ്വാതിലോദകേ.

ഇതു് ആചാരദീപിക.

ഘ്നൂജാട്ടണീ സിതേ പക്ഷേ
ഗ്രസിഞ്ഞ്യഷ്ടസിതേതരേ
ഫലാ തിഥിം വിജാനീയാ-
ദചാ ദിഗ്യാമനാഡികാഃ.

ഇതു മുഹൂർത്തരത്നം.

വിഷ്ട്യപവാദമുണ്ടു മാധവീയത്തിൽ.

വിഷ്ടിർദ്ദ്യാഹനി തിഥേരപരാൎദ്ധജാതാ
പൂൎവ്വാൎദ്ധജാ നിശി തദാ ശുഭദാ ച പുച്ഛേ
തൽക്കാലഭൂരപി നിജോദയയാമബാഹ്യാ
ഗ്രാഹ്യാ ശുഭേ ബലിനി ലഗ്നപതൌ നിജാംശേ.

ഇങ്ങനെ.

ബാൎഹസ്പത്യത്തിലുമുണ്ടു്.

നിശി പൂൎവ്വാൎദ്ധജാ വിഷ്ടി-
ൎദ്ദിവാ ചാപരതശ്ശുഭാ
ക്രമോദ്ഗതാ തു യാ വിഷ്ടി-
സ്സൈവ ഹാലാഹലോപമാ.

യദൈവാവതരത്യേഷാ
ദിവോ ഭുഃ കമ്പതേ തദാ
തദാനീം കൃതസത്കൎമ്മ
കൎത്രാ സഹ വിനശ്യതി.

ഇങ്ങനെ.

വിധിരത്നത്തിൽ വിഷ്ട്യുദയനാഴിക ചൊല്ലുന്നുണ്ടു.

യോഗനിത്യനിശാനാഗ-
നിസ്പന്നാരീനതേ പുനഃ
ഏതാനി വിഷ്ടിനാഡീനാം
വാക്യാന്യഷ്ടതിഥിഷ്വപി.

ഇങ്ങനെ.

വിഷ്ടിസ്വരൂപത്തെ ശ്രീപതിയും ചൊല്ലുന്നുണ്ടു്.

കരാളീ നന്ദിനീ രൌദ്രീ
ദുൎമ്മുഖീ സുമുഖീ തഥാ
ത്രിശിരാ വൈഷ്ണവീ സിംഹീ
ത്യഷ്ടഭേദാസ്തു വിഷ്ടയഃ.

വിബുധാസുരസംഗ്രാമേ
ദാനവൈർഭീമവിക്രമൈഃ
ഭൃശം ക്രുദ്ധേ മഹാദേവേ
ദേവൈർവിജ്ഞാപിതേ സതി.

ക്ഷണാർദ്ധേന തതോ വിഷ്ടി-
ർന്നിർഗ്ഗതാ മുഖരാനനാ
സപ്തഗ്രീവാ സപ്തഭുജാ
ത്രിപദാ പുച്ഛസംയുതാ.

ഏവം ലക്ഷണസമ്പന്നാ
പ്രേതാരൂഢാ മഹോദരീ
ജ്വലനം ചാങ്കുശം ചൈവ
ഗദാപാശാസിശക്തയഃ.

നൃമുണ്ഡമാലാമാലാ ച
മുദ്രാ സപ്തവിധാ സ്മൃതാ.

അസിതജലദവക്ത്രാ ദീർഘനാസോഗ്രദംഷ്ട്രാ
വിപുലഹനുകപോലാ പിണ്ഡിതോദ്ബദ്ധജംഘാ
അനലശതസഹസ്രം ചോദ്ഗിരന്തീ സമന്താൽ
പതതി ഭുവനമദ്ധ്യേ കാര്യനാശായ വിഷ്ടിഃ.

നാഡ്യസ്തു പഞ്ചവദനം ഗളകസ്തഥൈകാ
വക്ഷോ ദശൈകസഹിതാ നിയതം ചതസ്രഃ
നാഭിഃ കടിഃ ഷഡഥ പുച്ഛലതാ ച തിസ്രോ
വിഷ്ടേർബ്ബുധൈരഭിഹിതോഽംഗവിഭാഗ ഏഷഃ

മുഖേ കാര്യധ്വസ്തിർഭവതി മരണം ചാഥ ഗളകേ
ധനഗ്ലാനിർവ്വക്ഷസ്യഥ കടിതടേ വൃദ്ധിവിലയഃ
കലിർന്നാഭീദേശേ വിജയമഥ പുച്ഛേ ച ജഗദു-
ർഗ്ഗഭീരാ ഭദ്രായാഃ പൃഥഗിതി ഫലം പൂർവ്വമുനയഃ

ഇങ്ങനെ.

ഇനി ഗണ്ഡാന്തം:—

രാശിതിഥിതാരകാണാം
ഗണ്ഡാന്തം ജലധിവിഷയനവമാന്തേ
തത്രോദയതോ നാഡ്യ-
സ്ത്രിശിരഗുണസമ്മിതാസ്ത്യാജ്യാഃ.

ഇതു മാധവീയം.

നക്ഷത്രതിഥിരാശീനാം
ഗണ്ഡാന്തം ത്രിവിധം സ്മൃതം
നവഭൂതാബ്ധിസംഖ്യാന്തേ
ക്രമാദ്ദ്വ്യേകാദ്ധ്നാഡികാഃ.

ഇതു സർവ്വസിദ്ധി.

മഘാഭുജഗസന്ധൗ തു
ദ്വേ ദ്വേ ജ്യേഷ്ഠാസ്വരർക്ഷയോഃ
തിസ്രസ്തിസ്രഃ പൌഷ്ണദസ്രോ-
സ്സന്ധൗ നാഡ്യോƒബ്ധിസംഖ്യയാ.
ഗണ്ഡാന്തസ്സ്യാൽ കുളീരാളി-
മീനാന്ത്യാംശകതസ്തഥാ
മേഷസിംഹശരാസാനാ-
മാദ്യംശാശ്ച തദാഹ്വയാഃ.

പഞ്ചമ്യന്തേ ദശമ്യന്തേ
പർവ്വാന്തേ ച ക്രമാദിയം
സംഖ്യാ വേദ്യാ ഗുണാത്ഥേƒശ-
വഹ്ന്യാദൌ ചാപി ദൃശ്യതാം.

ഇതു മുഹൂർത്തരത്നം.

ഇത്യാദി വ്യാപ്തികാണ്മാനത്രെ ഇവറെറക്കൂടി എഴുതിയതു്.

ഇവിടെ ആചാരസ്ഥിതിയാകട്ടെ പിന്നെ അതു വിഷ്ടിയും ഗണ്ഡാന്തവും മിക്കവാറും മുപ്പത്തുചെയ്തു നാഴിക വജ്ജിക്കുമാറത്രെ മിക്കവാറുമെന്നുചൊല്ലി. നാളിൻെറയും പക്കത്തിൻെറയും ഏററക്കുറച്ചിൽ കൂട്ടിക്കണ്ടുകൊള്ളണം. രാശിഗണ്ഡാന്തവും, പക്കത്തിൻെറ ഗണ്ഡാന്തവും മുഹൂത്തങ്ങൾക്ക നിരൂപിക്കുമാറു് ആചാരമില്ല.

ഇനി വിഷഘടിക:—

അംഗേ,നൈവ,വിയൽ,പയോ,നില,നരോ,
രാഗീ, നഗം, നാഖനാ,
ദിവ്യാ, രാഷ്ട്ര,നരോ,ഭയാ,ഭടിട,നടോ, വാ-
ദ്യൈ,ന്നരോ, വീരനക്,
നിഷ്ഠാ, നിത്യ, നയോ,ഭയം, ഉക,വി-
രാട്, നിംബാ, നിശാ, വക്രനകി
ഹവ്യാശാദിഷു താനതീത്യ പരതോ
നാഡ്യശ്ചതസ്രോ വിഷം.

അംഗേ, നൈവ ഇത്യാദി ഈരണ്ടക്ഷരംകൊണ്ട് ഓരോ വാക്യം. ഒൻപതാമതും, പതിനെട്ടാമതും, ഇരുപത്തേഴാമതും ഇവ മൂന്ന വാക്യങ്ങൾക്കും മുമ്മൂന്നക്ഷരങ്ങൾ. ഇരുപത്തേഴ വാക്യവും പരല്പേരു്. ഹവ്യാശ എന്ന കാൎത്തിക. കാൎത്തികയാദിയായി ഇരുപത്തേഴനാളിനും ക്രമത്താലെ അംഗേ എന്ന തുടങ്ങിയുള്ള വാക്യങ്ങൾ ഓരോന്ന്. ഈ വാക്യങ്ങളെക്കൊണ്ട നാളിലെ നാഴികയുടെ സംഖ്യകണ്ടാൽ അതിന്നടുത്തു മീതെ എല്ലാ നാളിലും നന്നാലുനാഴിക വിഷഘടിക. അപ്പൊഴൊ കാൎത്തികയിൽ മുപ്പതുനാഴിക കഴിഞ്ഞാൽ നാലുനാഴിക വിഷഘടിക. രോഹിണിയിൽ നാല്പതുനാഴിക കഴിഞ്ഞാൽ നാലു നാഴിക ഇത്യാദി. ഭരണിയിൽ ഇരുപത്തിനാലു നാഴിക കഴിഞ്ഞാൽ നാലുനാഴിക വിഷഘടിക.

ഇവിടെ ഹസ്തത്തിന്ന് ഇരുപത്തൊന്നനാഴികകഴിഞ്ഞിട്ട നാലുനാഴിക വിഷം എന്ന ചൊല്ലുന്നു മാധവീയത്തിലും സൎവ്വസിദ്ധിയിലും. സൎവസിദ്ധിയിൽ തിരുവാതിരയ്ക്ക് ഇരുപത്തൊന്ന കഴിഞ്ഞു് അഞ്ചുനാഴിക എന്ന ചൊല്ലുന്നു. ഇതു മററും ചിലവററിൽ കണ്ടു. അവിടെ തിരുവാതിരയ്ക്കു് ഉഷ്ണശിഖയിൽക്കൂടെ അകപ്പെട്ടുപോമല്ലൊ ഇതു്. അതില്ലല്ലൊ ഹസ്തത്തിന്ന്. എന്നിട്ട മുഹൂൎത്തദീപകത്തിൽ ഹസ്തത്തിന്ന് ഇരുപത്തൊന്നുകഴിഞ്ഞാൽ അഞ്ചുനാഴിക വൎജ്ജിക്ക എന്ന ചൊല്ലുന്നു.

ഊൎദ്ധ്വം ഹസ്തേ സമിന്നാഡ്യാഃ
പഞ്ചനാഡ്യോ വിഷാഹ്വയാഃ
ഊൎദ്ധ്വമീശേശനാഡ്യാശ്ച
ചതസ്രോ ഘടികാ അപി.

ഇങ്ങനെ.

മുഹൂൎത്തരത്നത്തിൽ തിരുവാതിരയ്ക്കു പതിനൊന്നുകഴിഞ്ഞു നാലുനാഴിക, ഹസ്തത്തിന്നു് ഇരുപത്തിരണ്ടുകഴിഞ്ഞു നാലുനാഴിക എന്നു ചൊല്ലുന്നു. ഇതു് അന്നന്നു പ്രമാണഭൂതരോടു ചോദിച്ചു കൊൾക. കേൾപ്പാനൊരുക്കമില്ലെങ്കിൽ മുഹൂൎത്തരത്നത്തിൽ ചൊല്ലിയപോലെ തിരുവാതിരയ്ക്കു പതിനൊന്നുകഴിഞ്ഞു നാലുനാഴികയും, ഹസ്തത്തിന്നു് ഇരുപത്തിരണ്ടുകഴിഞ്ഞു നാലുനാഴികയും വൎജ്ജിക്ക. ഇങ്ങനെയത്രെ ആചാരം കാണുന്നു.

ഇനി ഉഷ്ണശിഖ:—

ഏഴരചെന്നാലെഴര-
യൻപതുമഞ്ചും കഴിഞ്ഞൊരഞ്ചു പുനഃ
ഇരുപതുമൊന്നും ചെന്നാ-
ലൊൻപതുമുമ്മൂന്നുനാളിലുഷ്ണശിഖ.

പതിനഞ്ചിലുമീവണ്ണം
ശുഷ്പ്പാദികൾ പന്തിരണ്ടിലും ക്രമശഃ
ആദിയിലെട്ടൊടുക്ക-
ത്തെട്ടും വിംശതികഴിഞ്ഞു ദശഘടികാഃ.

അശ്വതിക്കു് ഏഴരനാഴികകഴിഞ്ഞാൽ പിന്നെ ഏഴര നാഴിക ഉഷ്ണശിഖ. ഭരണിക്കു് അൻപത്തഞ്ചുനാഴികകഴിഞ്ഞാൽ അഞ്ചുനാഴിക. കാൎത്തികയ്ക്കു് ഇരുപത്തിഒന്നുകഴിഞ്ഞാൽ ഒൻപതു നാഴിക. ഇനി രോഹിണിതുടങ്ങി മുമ്മൂന്നുനാൾക്കും ഇങ്ങനെ തന്നെ കണ്ടുകൊൾക സ്വാതി കഴിവോളം. അപ്പൊഴെ അശ്വതി, രോഹിണി, പുനൎവ്വസു, മകം, ഹസ്തം ഇവയഞ്ചിന്നും ഏഴര നാഴികകഴിഞ്ഞാൽ ഏഴരനാഴിക ഉഷ്ണശിഖ. പിന്നെ ഭരണി, മൃഗശീൎഷം, പൂരം, പുഷ്യം, ചിത്രാ ഇവയഞ്ചിന്നും അൻപത്തഞ്ചു നാഴിക കഴിഞ്ഞാൽ അഞ്ചുനാഴിക. ഇനി കാൎത്തിക, തിരുവാതിര, ആയില്യം, ഉത്രം, സ്വാതി എന്നിവയഞ്ചിന്നും ഇരുപത്തൊന്നുനാഴികകഴിഞ്ഞാൽ ഒൻപതുനാഴിക. ഇങ്ങനെ അശ്വതിതുടങ്ങി പതിനഞ്ചുനാൾക്കും. ഇനി വിശാഖാദികളിൽ ഭേദമുണ്ടു്. വിശാഖത്തിനാദിയിൽ എട്ടുനാഴിക. അനുഷത്തിന്നു് ഒടുക്കം എട്ടുനാഴിക. ജ്യേഷ്ഠാനക്ഷത്രത്തിന്നു് ഇരുപതുനാഴികകഴിഞ്ഞാൽ പത്തുനാഴിക. ഈവണ്ണമെ മൂലംതുടങ്ങി മുമ്മൂന്നുനാൾക്കും കണ്ടുകൊൾക. രേവതി

കഴിവോളവും. അപ്പോൾ വിശാഖം, മൂലം, തിരുവോണം, പൂരുരുട്ടാതി ഇവ നാലിനും ആദിയിൽ എട്ടുനാഴിക. അനിഴം, പൂരാടം, അവിട്ടം, ഉത്രട്ടാതി ഇവ നാലിനും ഒടുക്കത്ത് എട്ടുനാഴിക. തൃക്കേട്ട, ഉത്രാടം, ചതയം, രേവതി എന്നിവ നാലിനും ഇരുപത്തു നാഴിക കഴിഞ്ഞാൽ പത്തു നാഴിക ഉഷ്ണശിഖ.

ഇതു മാധവീയത്തിൽ ചൊല്ലീട്ടുമുണ്ട്.

അശ്വിന്യാദിഷു ഭേഷജാളിമകര-
പ്രാപ്താംശകാന്തേ ക്രമാ-
ദംശാദ്സ്വരബാണരന്ധ്രഘടികാ-
സ്തദ്വദ്വിശാഖാദിഷു
മേഷാംശസ്യ മുഖേഷ്ടകൌപ്പിമൃഗ-
യോരംശാവസാനേഷ്ടദിങ്-
നാഡീരുഷ്ണശിഖാഹ്വയാഃ പരിഹരേൽ
സർവ്വേഷു കാര്യേഷ്വപി.

ഇങ്ങനെ.

ഇനി ഏകാർഗ്ഗളം:—

മണ്ഡലഹീനരവേസ്സ്യാ-
ദ്രതാസന്നനിത്യപൂജ്യഭയതുല്യേ
ദൈത്യനരർക്ഷേ തസ്മി-
ന്നാദൌ നാഡീസമോഽർഗ്ഗളോ വർജ്ജ്യഃ.

പന്ത്രണ്ടുരാശി വച്ചിട്ടതിൽനിന്ന പൊഴുതുന്നേരത്തെ ആദിത്യസ്ഫുടത്തെ വാങ്ങു. ശേഷിച്ചതിന്ന നാളും കാൺമൂ. അപ്പോളപ്പോൾ അന്നാളിലെത്രനാഴിക കണ്ടൂ എന്ന നിർണ്ണയിപ്പൂ. അവ ടെവന്ന നാളിൽ അത്ര നാഴിക ആദിയിൽ ഏകാർഗ്ഗളമുണ്ട്. അതിന്റെ രണ്ടാംനാളിലും, ഏഴാംനാളിലും, പത്താംനാളിലും, പതിനൊന്നാംനാളിലും, പതിന്നാലാംനാളിലും, പതിനാറാം നാളിലും, പതിനെട്ടാംനാളിലും, ഇരുപതാംനാളിലും ഇങ്ങനെ ഇവ ഒൻപതുനാളിലും ഏകാർഗ്ഗളമുണ്ട്. നടേത്തെ നാളിലെത്ര നാഴിക ആദിയിൽ കണ്ടൂ അത്രയ്ക്കുനാഴിക ഈ ഒൻപതുനാളിലും ആദിയിൽ ഏകാർഗ്ഗളമുണ്ടു. ഈ വന്ന നാഴിക ആദിയിൽ കഴിച്ചു ശേഷം ഒൻപതുനാളിലും ഏകാർഗ്ഗളമൊട്ടുക്കത്തില്ലതാനും. അവിടം പൊഴിതിന്ന കൊള്ളാം.

ഇനി ഏകാൎഗ്ഗളസ്വരൂപം ശ്രീപതി ചൊല്ലുന്നുണ്ടു.

ദിനകരഹിമരശ്മ്യോൎദൃഷ്ടിസംപാതജന്മാ
ഭവതി വികൃതമൂൎത്തിഃ കോഽപി രൌദ്രോ മനുഷ്യഃ
പതതി ഭുവനമദ്ധ്യേ മംഗലനാം വിനാശ്യൈ
ജ്വലനകപിലദൃഷ്ട്യാ നിൎദ്ദഹൻ വാ ജഗന്തി.

ഇങ്ങനെ.

എന്നാൽ ഏകാൎഗ്ഗളത്തെ സൂക്ഷിച്ചു വൎജ്ജിക്ക ഇളയതുകൾ.

ഇനി അഹിമസ്തകം:—

ചന്ദ്രാൎക്കയോഗേ മൈത്രസ്യ
പരാൎദ്ധം യദി സംഭവേൽ
സാൎപ്പമസ്തകസംജ്ഞസ്തു
തദാ ദോഷോ വിവൎജ്ജ്യതേ.

പൊഴുതുന്നേരത്തെ ചന്ദ്രാദിത്യന്മാരുടെ സ്ഫുടങ്ങൾ തങ്ങളിൽ കൂട്ടിയാൽ അതിന്റെ നാളു കാൺമൂ. അപ്പോൾ അനിഴത്തിൽ മുപ്പതുനാഴിക കഴിഞ്ഞിട്ടുള്ളശേഷം അനിഴം വന്നുവെങ്കിൽ അപ്പോൾ അഹിമസ്തകമുണ്ടു്.

ഇനി ലാടം:—

ചന്ദ്രാൎക്കയോഗേ രാശീനാം
ചതുൎത്ഥേ പഞ്ചകേഽപി വാ
ദൃഷ്ടേ ലാടോ വിചിന്ത്യസ്യാത
ത്രികേഽപി ച കദാചന.

പൊഴുതുന്നേരത്തെ ചന്ദ്രാദിത്യസ്ഫുടങ്ങൾ രണ്ടും തങ്ങളിൽ കൂട്ടിയാൽ രാശിസ്ഥാനത്തു നാലുതാൻ, അഞ്ചുതാൻ, കാൺകിൽ ലാടം എണ്ണേണം. മൂന്നുരാശി വരികിലും ചിലനാൾ നിരൂപിക്കേണ്ടിവരും. ഉഭയരാശിമാസങ്ങളിലെങ്കിലെ മൂന്നു രാശിവരുമ്പോൾ എണ്ണേണ്ടതും.

ഇനി വൈധൃതം:—

ദശകേ വാ യദാ ദൃഷ്ടോ
ത്രൈരാദശകേഽപി വാ

വൈധൃതസ്തു തദാ ചിന്ത്യോ
നവകേ വാ കദാചന.

പൊഴുതുന്നേരത്തെ ചന്ദ്രാർക്കയോഗത്തിന്റെ രാശിസ്ഥാനത്തു പത്തുതാൻ, പതിനൊന്നുതാൻ, കാൺകിൽ വൈധൃതം എണ്ണേണം. ഇനി ഉഭയരാശിമാസങ്ങളിൽ ഒൻപതുരാശി കാണുമ്പോളും കൂടെ എണ്ണേണ്ടിവരും. എന്നാൽ ലാടവൈധൃതങ്ങൾ സൂക്ഷിച്ചുഗണിച്ചുകൊണ്ടേ നിശ്ചയിക്കാവൂ. ഗണിപ്പാൻ സംഭാവനയുള്ള കാലമറിവാനത്രെ ഇതു ചൊല്ലിയതു്.

ഇനി ദോഷങ്ങളെ വർജ്ജിക്കേണ്ടുന്നേടത്തെ പ്രകാരഭേദത്തെച്ചൊല്ലുന്നു. അവിടെ നടെ ഗുളികവിഷോഷ്ണങ്ങളുടെ വിശേഷത്തെച്ചൊല്ലുന്നു:—

യദ്രാശ്യന്തേ സ്ഥിതാ ഉഷ്ണ-
വിഷേ മാന്ദിശ്ച തം ത്യജേൽ.

മാന്ദി എന്നു ഗുളികൻ. പൊഴുതുകൊള്ളുന്ന രാശിയിൽ ദോഷങ്ങളൊന്നുംകൂടാതെ ഇരിക്കയത്രെ ഉത്തമമാകുന്നതു. അവിടെ ഗുളികനും, വിഷവും, ഉഷ്ണവും ഇവ മൂന്നിലൊന്നു യാതൊരു രാശിയുടെ ഒടുക്കത്തു തട്ടുന്നു ആ രാശി മുഴുവൻ വർജ്ജിക്കേണ്ടുള്ളൂതു്. ഇവ മൂന്നും രാശിയുടെ ആദിയിൽ തട്ടുകിൽ ഇവ കഴിഞ്ഞാൽ ആ രാശിയുടെ ശേഷം കൊള്ളുമാറത്രെ ആചാരവും. ഇവിടെ പൊഴുതുകൊള്ളുവാൻ കല്പിച്ച രാശിയുടെ ആദിയിൽ ഒട്ടേടം ഒരു നാളായിരിപ്പൂ. ആ രാശി കഴിയുംമുൻപെ മററെ നാളു തുടങ്ങുന്നതും ചെയ്‌വൂ. ആ രാശി കഴിയുംമുൻപെ തുടങ്ങുന്നനാൾക്കു് ആദിയിൽ ഉഷ്ണശിഖ ഉണ്ടെന്നുമിരിപ്പൂ എങ്കിൽ ആ രാശിയെ ഉഷ്ണശിഖതുടങ്ങിയെ വർജ്ജിക്കേണ്ടു. മുഴുവൻവർജ്ജിക്കേണമെന്നില്ലല്ലൊ. അതൊ നാളിരണ്ടത്രെ ഉള്ളൊ. എന്നിട്ടു് ഇങ്ങനെയുണ്ടു ചിലർ പറയുന്നു. അതു് അവ്വണ്ണമല്ല. യദ്രാശ്യന്തേ എന്നു രാശിയെ പ്രധാനമാക്കി ചൊല്ലുകകൊണ്ടു രാശിയുടെ മേൽനിന്നു ദോഷം തട്ടുകിൽ ആ രാശി മുഴുവൻ വർജ്ജിക്കുമാറത്രെ ആചാരം. നാൾ ഒന്നൊ രണ്ടൊ എന്നെല്ലാം നിരൂപിക്കേണ്ട.

ഇനി ഗുളികനെ വർജ്ജിക്കുന്നേടത്തു മറെറാരുപ്രകാരം ഒരുഗ്രന്ഥത്തിൽ കേട്ടിട്ടുണ്ടു്.

ഗുളികസ്ഥിതഘടികായാഃ
പൂർവ്വം ഷഷ്ടിവിനാഡികാസ്ത്യാജ്യാഃ
പരതസ്ത്രിംശദപജ്ജ്യാഃ
ശേഷാഃ ശുഭദാഃ സമസ്തകാര്യേഷു.

ഇങ്ങനെ.

ഇതുമീവണ്ണമല്ല ആചാരം. ബലാബലമറിവാൻ ഇതും കൂടെ നിരൂപിച്ചുകൊള്ളേണം താനും. എന്നാൽ ഉഷ്ണവും, വിഷവും, ഗുളികനും രാശിയിന്മേൽ നീളെ ഉണ്ടെങ്കിൽ ആ രാശി മുഴുവൻ വജ്ജിക്കണം. ഇവ മൂന്നും കഴിച്ചു രാശി ശേഷമുണ്ടെങ്കിൽ അവിടം കൊള്ളുകയുമാം.

ഇനി സാപ്പ്മസ്തകം, ഗണ്ഡാന്തം, വിഷ്ടി, ഏകാഗ്ഗളം ഇവ നാലിനേയും വജ്ജിക്കുന്നപ്രകാരത്തെ ചൊല്ലുന്നു:—

സാപ്പ്മസ്തകഗണ്ഡാന്തൌ
വിഷ്ടിരേകാഗ്ഗളസ്തഥാ
സ്വകാല ഏവ വജ്ജ്യന്തേ
ചത്വാരോ/മീ ബുധൈരിഹ.

അഹിമസ്തകം, ഗണ്ഡാന്തം, വിഷ്ടി, ഏകാഗ്ഗളം ഇവ നാലും പൊഴുതുകൊള്ളുന്ന രാശിയിൽ തട്ടായ്ക വേണ്ടുന്നതു്. അതൊ ആ രാശിയുടെ ഒടുക്കത്തെങ്കിലും ആദിയിലെങ്കിലും തട്ടിയതുകൊണ്ടു് ആ രാശി മുഴുവൻ വജ്ജിക്കണമെന്നില്ലതാനും. ഇവ നാലും ദോഷമുള്ളനേരം തന്നെ വജ്ജിക്കുമാറത്രെ ആചാരം. ഇവ നാലും മേൽ നിറുത്തിക്കൊള്ളുന്നതിനേക്കാൾ കീഴ കഴിച്ചുകൊള്ളുക അഴകുതും. വിഷ്ടിയുടെ ഒടുക്കത്തു മൂന്നു നാഴിക നന്നു് എന്നു താമരനല്ലൂരിൽ ചൊല്ലിയിട്ടുണ്ടു്. അവിടവും വജ്ജിക്കുമാറത്രെ ആചാരം.

ഇനി ലാടവൈധൃതങ്ങൾ തട്ടുന്ന നാൾ മുഴുവൻ വജ്ജിക്കേണം എന്നു ചൊല്ലുന്നു:—

ലാടവൈധൃതയോമ്മധ്യം
യദൃക്ഷേ തദപിവജ്ജയേൽ
ദന്താദ്യനം ച യസ്മിംസ്യാ-
ത്തദൃക്ഷം ച ന ശോഭനം.

ലാടവൈധൃതങ്ങളുടെ നടുവ് ഏതൊരു നാളിൽ വരുന്നു ആ നാളു മുഴുവൻ വജ്ജിക്ക. ദന്താദ്ധ്വനമെന്ന ചന്ദ്രാക്കന്മാരുടെ ക്രാന്ത്യന്തരം മുപ്പത്തിരണ്ടിൽ കുറയുക. വ്യതീപാതം എണ്ണിയപ്പോൾ ഏതൊരു നാളിൽ ദന്താദ്ധ്വനംവന്നു അന്നാളും നന്നല്ല. അതും വജ്ജിക്കുമാറത്രെ ആചാരമാകുന്നത്. ഇങ്ങനെ ആചാരസ്ഥിതി.

ഇനി ബലാബലമറിവാൻ ചില ഗ്രന്ഥാന്തരങ്ങളെക്കൂടി എഴുതുന്നു.

യത്ര ചന്ദ്രാക്കയോഗോ ഭവേത്തദ്ദിനം
ദാനയോഗ്യം ശുഭേഷ്വൽസ്സ്യജേൽ കമ്മസു
തച്ച തസ്മാദധശ്ചോത്തരം ചാശുഭം
വാസരാണാം ത്രയം കേചിദാചക്ഷതേ.

ഇതു മാധവീയം.

ഇനി വരാഹമിഹിരരും ചൊല്ലുന്നുണ്ട്.

ഏട്ടേഷ്യാ ധനം ക്ഷപയതി വ്യതിപാതദോഷോ
മൃത്യും ദദാതി നിയതം ഖലു വത്തമാനഃ
സന്താപശോകവധദൈന്യഭയാന്യതീത-
സ്തസ്മാദ്ദിനത്രയമപി പ്രജഹീത വിദ്വാൻ.

ഇങ്ങനെ.

വാസരശബ്ദംകൊണ്ടും ദിനശബ്ദംകൊണ്ടും ഇവർ ഉപചാരാന്നാളിനെയത്രെ ചൊല്ലി. അതു ചൊല്ലീട്ടുമുണ്ട്.

ചക്രാദ്ധ്ജോ വ്യതിപാതോ
ദോഷരാജസ്സപാൾപഭഃ.

ഇങ്ങനെ.

ഇനി സൂയ്യസിദ്ധാന്തത്തിലുണ്ടു വ്യതീപാതസ്വരൂപത്തെ ചൊല്ലുന്നു.

തുല്യാംശുജാലസംപക്കാ-
ത്തയോസ്തു പ്രവഹാഹതാൽ
തദ് ദൃക്ക്രോധഭവോ വഹ്നി-
ല്ലോകാഭാവായ ജായതേ.

വിനാശായാതിസന്തിതോ
ലോകാനാമസകൃദ്ഭൃതഃ
വ്യതീപാതഃ പ്രസിദ്ധോഽത്ര-
സ്സംജ്ഞാഭേദേന വൈധൃതഃ.

സ കൃഷ്ണോ ദാരുണവപുഃ
ലോഹിതാക്ഷോ മഹോദരഃ
സർവാനിഷ്ടകരോ രൌദ്രോ
ഭൂയോ ഭൂയഃ പ്രജായതേ.

ഇങ്ങനെ.

വ്യതീപാതംതുടങ്ങുമ്പോൾ തുടങ്ങീട്ട് അതു കഴിവോളം നേരം ദോഷത്തിന്നു ഗൌരവമേറും എന്നും സൂൎയ്യസിദ്ധാന്തത്തിൽ ചൊല്ലീട്ടുണ്ടു്.

ആദ്യന്തകാലയോൎമ്മദ്ധ്യേ
കാലോ ജ്ഞേയോഽതിദാരുണഃ
പ്രജ്ജ്വലജ്ജ്വലനാകാര-
സ്സൎവ്വകൎമ്മവിഗൎഹിതഃ.

ഏകകാഷ്ഠാം ഗതം യാവ-
ദൎക്കേന്ദ്വോൎമ്മണ്ഡലാന്തരം
സംഭവസ്താവദേവാസ്യ
സൎവ്വകൎമ്മവിനാശകൃൽ.

സ്നാനദാനജപശ്രാദ്ധ-
വ്രതഹോമാദികൎമ്മസു
പ്രാപ്യതേ സുമഹാംച്ഛ്രേയ-
സ്തത്കാലജ്ഞാനതസ്സദാ.

ഇങ്ങനെ.

എത്രനാഴിക നേരമുണ്ടു വ്യതീപാതമുള്ളതു് അന്നാഴികകളെ വൎജ്ജിക്കേണ്ടു എന്നും വരാഹമിഹിരർ ചൊല്ലീട്ടുണ്ടു്.

തന്മാത്രമേവേതി മതം ബഹൂനാം.

ഇങ്ങനെ.

വ്യതീപാതമുള്ളു നേരന്തന്നെ വജ്ജിക്കേവേണ്ടു. വ്യതീപാതം തട്ടിയ നാളുമുഴുവൻ വജ്ജിക്കയെല്ലാംവേണ്ടാ എന്നു മറെറാരു ഗ്രന്ഥമുണ്ടു കേട്ടിരിക്കുന്നു. അതു്

വിഷപ്രദിഗ്ദ്ധേന ഹതസ്യ പത്രിണാ
മൃഗസ്യ മാംസം ശുഭദം ക്ഷതാദൃതേ
യഥാ തഥൈവ വ്യതിപാതദൂഷിതഃ
ക്ഷണസ്തു വജ്ജ്യോ നതു ഭം നവാതിഥിഃ.

ഇങ്ങനെ.

ഇത്തരം ഗ്രന്ഥങ്ങളുണ്ടുള്ളു. ഇവറെറക്കണ്ടിട്ടാചാരം നീക്കരുതു് എന്മാനത്രെ ഇവറെറക്കൂടി എഴുതിയതു്. ഈവണ്ണമാചരിപ്പാനല്ല. വ്യതീപാതം തട്ടിയ നാളുമുഴുവൻ വജ്ജിക്കണം. ദന്താദൃനം വരുന്ന യാതൊരുനാളിൽ അന്നാളും മുഴുവൻ വജ്ജിക്കണം. അത്രെ വേണ്ടതും. വ്യതീപാതമുള്ള നാളിൻെറ അടുത്ത കീഴെനാളും മേലെനാളും വജ്ജിക്കണമെന്നങ്ങല്ലൊ ചിലർചൊല്ലി. അതും ആചാരമില്ല. ലാടവൈധൃതങ്ങൾ തട്ടിയ നാളുമുഴുവൻ വജ്ജിക്കണം അത്രെ വേണ്ടതും. ഇങ്ങനെയത്രെ ആചാരം,

ഇതി പരമേശ്വരപ്രിയശിഷ്യേണ ശംകരേണ വിരചിതേ
കാലദീപകവ്യാഖ്യാനേ ബാലശംകരനാമ്നി
നവദോഷകഥനന്നാമ
സപ്തമോഽധ്യായഃ.

അഥ അഷ്ടമോഽധ്യായഃ.

യാത്രയാഷികദോഷകഥനം.

ഇനി സവ്വകമ്മങ്ങളിലും വജ്ജ്യങ്ങളായി പൊതുന്നവയുണ്ടാകുന്ന ദോഷങ്ങളെച്ചൊല്ലുന്നു:—

ഉല്കാനിപാതഭൂകമ്പൌ
ധൂമകേതോശ്ച ദശനം
ശിവാരുതാദയോ ദോഷാ
വജ്ജ്യാ യാത്രയാഷികാസ്തു ചിമേ.

ഉല്ക്കാനിപാതം എന്നു കൊള്ളിമീൻവീഴുക. അതും, ഭൂകമ്പവും, ധൂമകേതു ഉദിച്ചിട്ടു കാൺകയും, കുറുനരി കരഞ്ഞിട്ടുള്ളോരു ഒലികേൾക്കയും ഇത്യാദി ദോഷങ്ങളേയും എല്ലാപ്പൊഴുതിനും വൎജ്ജിക്ക.

ഉല്ക്കാപാതേ ച ഭൂകമ്പേ
ധൂമകേതോശ്ച ദൎശനേ
ദിനത്രയം വിവൎജ്ജ്യം സ്യാൽ
സൎവേഷു ശുഭകൎമ്മസു.

അവിടെ കൊള്ളിമീൻ വീണാലും, ഭൂകമ്പമുണ്ടായാലും ധൂമകേതു ഉദിച്ചിട്ടുകണ്ടാലും അവയുണ്ടായ ദിവസത്തോടുകൂടീട്ടു മൂന്നു ദിവസം വൎജ്ജിക്ക എല്ലാപ്പൊഴുതിനും. ഒലി കേട്ടാൽ അദ്ദിവസം പൊഴുതു വൎജ്ജിക്ക.

യസ്മിന്നസ്തമയന്തി വക്രഗമനം
യത്രാരഭന്തേ ഗ്രഹാഃ
യസ്മിന്ദേവമഹോത്സവാശ്ച വിവിധോൽ-
പാതാശ്ച തം വാസരം
നിൎഘാതേ/ഥ സധൂമകേതുജനനേ
സോല്ക്കാനിപാതേ ദിശാം
ദാഹേ ഭൂചലനേ ഗ്രഹപ്രഹരണേ
ചാഹ്നാം ത്രയം വൎജ്ജയേൽ.

എന്നു മാധവീയം.

ഇനി എല്ലാപ്പൊഴുതിനും നിന്ദ്യങ്ങളായുള്ളവറെറച്ചൊല്ലുന്നു:—

കൃഷ്ണപക്ഷോ/പരാഹ്നശ്ച
വാരൌ മന്ദാരയോസ്തഥാ
ധനകേന്ദ്രത്രികോണേഷു
പാപാസ്സൌമ്യാസ്ത്രിഷഷ്ഠയോഃ.

സൎവേ ഗ്രഹാ വ്യയേ രന്ധ്രേ
ചന്ദ്രാൎക്കൌ ലഗ്നഗൌ തഥാ
ലഗ്നം ച പാപമദ്ധ്യസ്ഥ-
മേതേ നിന്ദ്യാസ്സുകൎമ്മസു.

അപരപക്ഷം മുഴുവൻതന്നെ എല്ലാപ്പൊഴുതിനും നിന്ദ്യമെന്നത്രെയിരിക്കുന്നു. അതിലും ഷഷ്ഠിതുടങ്ങി മേലേടം വിശേഷിച്ചും നിന്ദ്യം. അപരാഹ്നവും എല്ലാപ്പൊഴുതിനും നിന്ദ്യം. ശനിയാഴ്ചയും, ചൊവ്വാഴ്ചയും എല്ലാപ്പൊഴുതിനും നിന്ദ്യം.

ധനകേന്ദ്രത്രികോണേഷു എന്നു തുടങ്ങീട്ടു നിന്ദ്യമായുള്ള ഗ്രഹസ്ഥിതിയെച്ചൊല്ലുന്നു. ധനം എന്നു ലഗ്നത്തിന്റെ രണ്ടാം രാശി. കേന്ദ്രം എന്നു് ഉദയം, നാലു്, ഏഴു്, പത്തു്. ഇതു താമരനല്ലൂരിൽ ചൊല്ലീട്ടുണ്ടു്.

നാലേഴുപത്തു മുതലെന്നിവ കേന്ദ്രമാഹു-
സ്തത് കണ്ടകം പുനരതേവ ചതുഷ്ടയം ച.

മേലേ തേഷാം പണപരമിതിൻ
മേലതാപോക്ലിമാഖ്യ-
ന്നല്ലൻ പോവാൻ പൊഴുതിലവിടെ
ചന്ദ്രനാഢ്യേ ച കേന്ദ്രേ.

ഇങ്ങനെ.

ലഗ്നത്തിന്റെ നാലാമെടവും, ഏഴാമെടവും, പത്താമെടവും, മുതൽ എന്നു ലഗ്നത്താനും ഇന്നാലുസ്ഥാനത്തിലും ഓരോന്നിനും കേന്ദ്രം എന്നും, കണ്ടകം എന്നും, ചതുഷ്ടയം എന്നും ഇങ്ങനെ മൂന്നു പേരുണ്ടു്. ഇവററിന്റെ മേലേത്തു ലഗ്നത്തിന്റെ രണ്ടാമതും, അഞ്ചാമതും, എട്ടാമതും, പതിനൊന്നാമതും ഇന്നാലു രാശിക്കും പണപരം എന്നും പേരുണ്ടു്. അതിന്റെ മേലേത്തു ലഗ്നത്തിന്റെ മൂന്നാമതും, ആറാമതും, ഒൻപതാമതും, പന്ത്രണ്ടാമതും ഇന്നാലുരാശിക്കും ആപോക്ലിമം എന്നും പേരുണ്ടു്. ത്രികോണമെന്നു ലഗ്നത്തിന്റെ അഞ്ചാംരാശിക്കും, ഒൻപതാംരാശിക്കും പേരുണ്ടു്. വ്യയം എന്നു ലഗ്നത്തിന്റെ പന്ത്രണ്ടാംരാശി. രന്ധ്രം എന്നു ലഗ്നത്തിന്റെ എട്ടാംരാശി. ധനകേന്ദ്രത്രികോണങ്ങളിലെ പാപികളും, മൂന്നാറിലെ ശുഭന്മാരും, എട്ടു പന്ത്രണ്ടിലെ ഗ്രഹങ്ങളെല്ലാരും, ഇവരൊക്കവെ എല്ലാപ്പൊഴുതിനും നിന്ദ്യന്മാർ. ചന്ദ്രോദയവും, ആദിത്യോദയവും എല്ലാപ്പൊഴുതിനും നിന്ദ്യം. പിന്നെയാതൊരു രാശിക്കു രണ്ടാമെടത്തും, പന്ത്രണ്ടാമെടത്തും കൂടിപ്പാപികൾ നില്ക്കുന്നു ആ രാശിയുമെല്ലാപ്പൊഴുതിനും നിന്ദ്യം. ഇങ്ങനെ സാമാന്യേന വർജ്ജിക്ക.

ഇളക്കൂരുതാത്തദോഷങ്ങളെയും നിന്ദ്യങ്ങളായുള്ളവററെയും ചൊല്ലീതായി. ഇനും ദോഷങ്ങളനേകമുണ്ടു്. അവററെയും ദേശകാലാവസ്ഥകളെ തകവൊരു വജ്ജിക്കാകുന്നവററെ വജ്ജിക്കേണമെന്നു ചൊല്ലുന്നു.

അന്യേ ച ദോഷാ ബഹവ-
സ്സന്തി താനപി വജ്ജയേൽ
കലാവദോഷഃ കാലോ ന
മന്ദഭാഗ്യോ യതോ ജനഃ.

ദോഷേ/ല്പേ/തോ ബഹുഗുണേ
കമ്മ കുവന്തി മാനവാഃ
അവിജ്ഞായ തു ദോഷാണാം
ഗുണാനാം ച ബലാബലം.

കാലോ വിധിയതേ യേന
നരകം യാതി സ ധ്രുവം.

ഇവകൂടാതെ മററുമനേകം ദോഷങ്ങളുണ്ടു്. അവററെയും കൂടി ശാസ്ത്രാന്തരങ്ങളിൽ നിന്നുകണ്ടു വജ്ജിക്ക. ലോകൎക്കു ഭാഗ്യം കുറകകൊണ്ടു കലിയുഗത്തിങ്കൽ ദോഷം കൂടാത്തകാലം തന്നെ ഇല്ല. എന്നിട്ടു ദോഷം കുറഞ്ഞും ഗുണമേറിയും വരുന്നനേരത്തു കമ്മങ്ങളെ ചെയ്യുന്നു ലോകർ. ഗുണദോഷങ്ങളുടെ ബലാബലത്തെ അറിയാതെ യാവനൊരുത്തൻ മുഹൂത്തം വിധിക്കുന്നതു് അവൻ നരകത്തിൽ പോകുന്നോൻ നിശ്ചയം.

അപ്പൊഴെ എങ്ങനെ അവററിന്റെ ബലാബലമറിവൂ എന്നേടത്തു ചൊല്ലുന്നു.

വസിഷ്ഠനാരദേഡ്യാദി
പ്രോക്തൈരേവ ഹി ശക്യതേ
ശാസ്ത്രൈർഗ്ഗുണാനാം ദോഷാണാ-
മപി ജ്ഞാതും ബലാബലം.

വസിഷ്ഠൻ, നാരദൻ, ഈഡ്യനെന്നു ബൃഹസ്പതി, ആദിശബ്ദം കൊണ്ടു ഗഗ്ഗാദികൾ ഇത്യാദിമഹഷികൾ ചമച്ച ശാസ്ത്രങ്ങളെക്കൊണ്ടേ ഗുണദോഷബലാബലങ്ങളെ അറിയാവൂ. എന്നാലവററെയും ഘാവലെ പഠിച്ചുകൊണ്ടുവേണം മുഹൂത്തം വിധിപ്പാൻ.

അവിടെയും പല പക്ഷഭേദങ്ങളെക്കാൺകിൽ അതിലേതു കൊള്ളേണ്ടുവതു് എന്നു ചൊല്ലുന്നു.

പക്ഷഭേദേഷു സൎവ്വത്ര
ദേശാചാരവശാൽ സ്ഥിതിഃ.

പക്ഷങ്ങൾ പലവ കാണുന്നേടത്തു് എല്ലാടവും ദേശാചാരത്തിന്നു തക്കവാറു സ്ഥിതിയാകുന്നു. അതൊ ശാസ്ത്രവിരുദ്ധമായിട്ടു ദേശാചാരം കാൺകിൽ അതിലേതു പിന്നെക്കൊള്ളേണ്ടുവതു് എന്നേടത്തു ദേശാചാരത്തിന്നു തക്കവാറുവേണം കൊൾവാൻ എന്നു ചൊല്ലുന്നു.

ന ശാസ്ത്രദൃഷ്ട്യാ വിദുഷാ കദാചി-
ദുല്ലംഘനീയാഃ കുലദേശധൎമ്മാഃ
മൂലം ഹി തേഷു ച്ഛിന്നവേദശാഖാ
ഭൂയാൻ ഹി ധൎമ്മസ്ഥിതിഭംഗദോഷഃ

താൻതന്നെ പെരികെ വിദ്വാനെന്നിരിക്കിലും ശാസ്ത്രത്തെത്തന്നെ കണ്ടിട്ടു കുലധൎമ്മത്തേയും, ദേശധൎമ്മത്തേയും ഒരിക്കലുമേ അതിക്രമിക്കൊല്ല. കുലധൎമ്മമെന്നു തന്റെ പൂൎവ്വന്മാരാചരിച്ചു പോന്ന ആചാരം. ദേശധൎമ്മമെന്നതു തന്റെ ദേശത്തു് ആചരിച്ചുപോരുന്ന ആചാരം. എന്തുതാൻ ശാസ്ത്രത്തിന്നൊ വേദമൂലത്വമല്ലൊ ഉള്ളതു്.

ദേശാചാരത്തിന്നൊ അതില്ലല്ലൊ എന്ന ശങ്കയിങ്കൽ ചൊല്ലുന്നു.

മൂലം ഹി തേഷു ച്ഛിന്നവേദശാഖാഃ.

എന്നു്.

ആചാരങ്ങൾക്കുമൂലമായതു മറഞ്ഞുകിടക്കുന്ന വേദശാഖകൾ എന്നൊ പ്രസിദ്ധമല്ലൊ. എങ്കിലൊ കുലദേശധൎമ്മങ്ങൾക്കും വേദമൂലത്വമുണ്ടായാലും അതുകൊണ്ടുമവററിന്നു തക്കവാറു തന്നെ വേണമനുഷ്ഠിപ്പാൻ എന്നുള്ള നിയമമൊ വന്നില്ലല്ലൊ. എന്നാൽ ശാസ്ത്രങ്ങളിലും ആചാരങ്ങളിലും പക്ഷഭേദം കാണുന്നേടത്തു കുലധൎമ്മത്തിന്നും ദേശധൎമ്മത്തിന്നും അത്രെ പ്രാമാണ്യം. അവിടെയും കുലധൎമ്മവും ദേശധൎമ്മവും തങ്ങളിൽ വിരോധിക്കുന്നേ

ടത്തു കുലധമ്മംവേണം കൊള്ളുവാനും. എന്നാൽ തന്റെ പൂവ്വന്മാർ എങ്ങനെ പണ്ടാചരിച്ചുപോരുന്നു അവ്വണ്ണംതന്നെയാചരിക്കയൊവൂ.

ഇതി പരമേശ്വരപ്രിയശിഷ്യേണ ശംകരേണ വിരചിതേ
കാലദീപകവ്യാഖ്യാനേ ബാലശംകരനാമ്നി
യാത്രപ്രശ്ചരികദോഷകഥനം നാമ
അഷ്ടമോഽധ്യായഃ.

അഥ നവമോഽധ്യായഃ.

ഗുണാദികഥനം.

ഇനി എല്ലാപ്പോഴതിനും നല്ലഗ്രഹസ്ഥിതിയെ ചൊല്ലുന്നു:—

സൌമ്യാഃ കേന്ദ്രത്രികോണേഷു
പാപാഃ ക്ഷതസഹോത്ഥയോഃ
ഏകാദശേ സ്ഥിതാസ്സവേ
ശുഭദാശ്ശുഭകമ്മസു.

ശുഭഗ്രഹങ്ങൾ കേന്ദ്രത്രികോണങ്ങളിൽ നില്ക്കുനല്ലു. ക്ഷതം എന്നു് ആറാമെടം. സഹോത്ഥം എന്ന മൂന്നാമെടം. പാപികൾ മൂന്നാമെടത്തും ആറാമെടത്തും നില്ക്കുനല്ലു. പതിനൊന്നാമെടത്തു പാപികളും ശുഭഗ്രഹങ്ങളും നില്ക്കുനന്നു്.

ഇനി ഗ്രഹം പിഴച്ചുനില്ക്കുന്നേടത്തു ക്രമത്താലെ ദോഷങ്ങൾക്കു ന്യൂനതയുണ്ടു് എന്ന ചൊല്ലുന്നു:—

അംഗാസ്താായുസ്സുഹൃദ്ധമ്മ-
പുത്രാത്ഥവ്യയകമ്മഗാഃ
പാപാ ദോഷം ക്രമാദ്ധീനം
കുവ്വന്ത്യവിഹിതാ യദി.

അംഗം എന്ന ലഗ്നം. അസ്തം എന്നു് ഏഴാമെടം. ആയുസ്സ് എന്നു് എട്ടാമെടം. സുഹൃത്തു് എന്ന നാലാമെടം. ധമ്മം എന്നു് ഒൻപതാമെടം. പുത്രൻ എന്നു് അഞ്ചാമെടം. അത്ഥം എന്ന രണ്ടാമെടം. വ്യയം എന്ന പന്ത്രണ്ടാമെടം. കമ്മം എന്ന പത്താമെടം. ഇച്ചൊല്ലിയസ്ഥാനങ്ങളിൽ ക്രമത്താലെ നില്ക്കുന്നപാപി

കൾ ദോഷത്തെ ക്രമത്താലെ ഹീനമാംവണ്ണം ചെയ്യുന്നു. ലഗ്നത്തിൽ പാപി നില്ക്കിൽ എല്ലാത്തിലും ദോഷമേറും. ഏഴാമെടത്തു പാപിനിന്നാൽ ലഗ്നത്തെക്കാട്ടിലിത്തിരി കുറയും ദോഷം. ഏഴാമടത്തെക്കാൾ കുറെ കുറയും അഷ്ടമത്തിൽ. ഇന്നും ഇങ്ങനെ ദോഷത്തിന്റെ കുറച്ചിൽ കണ്ടുകൊൾക ക്രമത്താലെ. അപ്പൊഴൊ പത്താമെടത്തു നില്ക്കുന്നപാപിക്ക് എല്ലാത്തിലും ദോഷം കുറവ്. ഇച്ചൊല്ലിയ സ്ഥാനങ്ങളിലൊന്നിൽ ഒരു പൊഴുതിന്നൊട്ട് ഒരു പാപിയെക്കൊള്ളാം എന്നു വിധിച്ചിട്ടെങ്കിൽ അപ്പൊഴുതിന്നവിടെ അപ്പാപി ദോഷംചെയ്കയില്ല.

കേന്ദ്രാദിസ്ഥേഷു പാപേഷു
ജ്ഞേയമേവം ഫലാന്തരം.

കേന്ദ്രത്തിൽ നില്ക്കുന്ന പാപികൾക്ക ദോഷമെല്ലാത്തിലുമേറും. അതിനേക്കാൾ കുറയും പണപരത്തിങ്കൽ. പണപരത്തിങ്കലെക്കാട്ടിൽ ദോഷം കുറയും ആപോക്ലിമത്തിങ്കൽ പാപിനിന്നാൽ. ഇങ്ങനെയും കണ്ടുകൊള്ളാം.

ഇനി അനിഷ്ടസ്ഥാനങ്ങളിൽ നില്ക്കുന്ന ഗ്രഹങ്ങൾ ന്യൂനദോഷപ്രദന്മാരെങ്കിൽ അവക്ക പ്രായശ്ചിത്തം ചെയ്തിട്ടു ആവശ്യകാൎയ്യങ്ങൾ പൊഴുതുകൊള്ളേണ്ടിവരും. എന്നിട്ട് അതിന്ന ഗ്രഹങ്ങളുടെ ദക്ഷിണാദ്രവ്യങ്ങളെച്ചൊല്ലുന്നു:—

ധേനുശ്ശംഖോ/രുണരുചിവൃഷഃ
കാഞ്ചനം പീതവാസ-
ശ്ശ്വേതശ്ചാശ്വഃ സുരഭിരസിതാ
കൃഷ്ണലോഹം മഹാജഃ
സൂൎയ്യാദീനാമമുനിഭിരുദിതാ
ദക്ഷിണാസ്സ്വൎഗ്രഹാണാം
ഹോമൈൎദ്ദാനൈസ്തവനബലിഭി-
ൎസ്തേ/ത്ര തുഷ്യന്തി യസ്മാൽ.

ആദിത്യന്നു കിരാല്പശു. ചന്ദ്രന്നു ശംഖ്. ചൊവ്വയ്ക്കു ചുവന്നകാള. ബുധന്നു പൊന്ന്. വ്യാഴത്തിന്നു മഞ്ഞൾക്കൂറ. ശുക്രന്നു വെളുത്തകുതിര. ശനിക്കു കറുത്തപശു. രാഹുവിന്നു കാരിരുമ്പ് (കറുത്ത ഇരുമ്പ്). കേതുവിന്നു വലിയ ആട്. ഇവ ദക്ഷിണാദ്രവ്യങ്ങൾ. ആദിത്യാദിഗ്രഹങ്ങൾ ഹോമാദികളെക്കൊണ്ടു സന്തോ

ഷിക്കുന്നു എന്നതു യാതൊന്ന് അതുഃഹേതുവായിട്ട് അവൎക്ക് മുനികൾ ചൊല്ലിക്കിടക്കുന്ന ദക്ഷിണാദ്രവ്യങ്ങൾ ഇവ.

ഇനി അവിഹിതനക്ഷത്രാദികളിലും വിഹിതോത്തരകാലത്തിങ്കലും ചെയ്കിൽ അക്കൎമ്മത്തെ ആവൎത്തിക്കണമെന്നു ചൊല്ലുന്നു: —

നക്ഷത്രതിഥിരാശീനാം
　　വ്യത്യാസേ വിഹിതോത്തരേ
കാലേ ചാവൎത്തനം കാൎയ്യം
　　രാശേഃ കൈശ്ചിദ്വികല്പ്യതേ.

യാതൊരുകൎമ്മത്തിന്നു നാളുതാൻ, പക്കംതാൻ, രാശിതാൻ ഇവ മൂന്നിലൊന്ന് അക്കൎമ്മത്തിന്നു വൎജ്ജിച്ചതുകൊണ്ടതെങ്കിൽ അക്കൎമ്മത്തെ ആവൎത്തിക്കണം. അവിടെ വൎജ്ജിച്ചരാശി കൊണ്ടതെങ്കിൽ ആവൎത്തിക്കണമൊ വേണ്ടായൊ എന്നു വികല്പിക്കുന്നു ചിലർ. അതോ അന്നന്നു പ്രമാണഭൂതരോടു കേട്ടു ചെയ്തുകൊൾക. കേൾപ്പാനൊരുത്തരില്ലെങ്കിൽ ആവൎത്തിക്ക. വിധിപരമാകുന്നകാലത്തു ചെയ്കിലും ആവൎത്തിക്കണം. വിധിപരമായതു, പേരിടുവാൻ പന്ത്രണ്ടാംദിവസം വിധിച്ചു. അപ്പോൾ പതിമ്മൂന്നാംദിവസം അതിന്നു വിധിപരം. വാതിൽപുറപ്പെടുവാൻ നാലാംതിങ്ങൾ വിധിച്ചതു; അതിന്നഞ്ചാംതിങ്ങൾ വിധിപരം. ഇത്യാദി എല്ലാടവും കണ്ടുകൊൾക.

ഇതി പരമേശ്വരപ്രിയശിഷ്യേണ ശങ്കരേണ വിരചിതേ
കാലദീപകവ്യാഖ്യാനേ ബാലശങ്കരനാമ്നി
മുഹൂൎത്താദികഥനം നാമ
നവമോ/ധ്യായഃ.

അഥ ദശമോ/ധ്യായഃ.

കൎത്തൃവൎജ്ജ്യജന്മാദികഥനം.

ഇനി ഇന്നാൾപ്പൊഴുത് എന്നു കല്പിച്ചാൽ അവൎക്കു വൎജ്ജിക്കേണ്ടുന്ന അനുജന്മ രാശ്യംശകാദികളെ അറിവാൻ അവിടേക്കുപയോഗികളായുള്ള അംശകസംജ്ഞാദികളെച്ചൊല്ലുന്നു. അവിടെ മുമ്പെ അശ്വിന്യാദിനക്ഷത്രങ്ങളിലെ അംശകങ്ങൾക്കു മേഷാദിസംജ്ഞ ഉണ്ടെന്നു ചൊല്ലുന്നു:—

അശ്വിനീപ്രഥമാംശാദ്യാഃ
　　ക്രമാന്മേഷാദിസംജ്ഞിതാഃ

ഏവം ത്രിഭിസ്ത്രിഭിസ്താരൈ-
ന്നവവാരം ഭവന്തി തേ.

അശ്വിനിതുടങ്ങിയുള്ള നാളിരുപത്തേഴിന്നും ഓരോന്നി ന്നു നന്നാലല്ലൊ കാലാകുന്നു. അപ്പൊഴൊ ഇരുപത്തേഴ നാളും കൂട്ടീട്ടു നൂറെറട്ടുകാലുണ്ടാം. അവിടെ അശ്വിനിമുതൽക്കാൽതുട ങ്ങിയുള്ള ഇന്നൂറെറട്ടു കാലുകൾക്കും ക്രമത്താലെ മേഷാദിസംജ്ഞ യുണ്ട്. അപ്പൊഴൊ ഇരുപത്തേഴുനാളുമൊരുവട്ടം കഴിയുമ്പോൾ പന്ത്രണ്ടു രാശിയുമൊൻപതുവട്ടം കഴിയുമല്ലോതാൻ. അശ്വതി, ഭരണി, കാൎത്തിക ഇമ്മൂന്നുനാളും കഴിയുമ്പോൾ മേഷാദിരാശി കൾ പന്ത്രണ്ടും ഒരുവട്ടം കഴിയും. പിന്നെ രോഹിണി, മകയിരം, തിരുവാതിര ഇമ്മൂന്നുനാളും കഴിയുമ്പോഴും മേഷാദിരാശികൾ പന്ത്രണ്ടുമൊരുവട്ടംക്കൂടി കഴിയും. ഈവണ്ണം ക്രമത്താലെ കണ്ടു കൊൾക. എന്നാൽ അശ്വതിയുടെ മുതൽക്കാൽ മേടക്കാൽ, രണ്ടാംകാലിടവക്കാൽ, മൂന്നാംകാൽ മിഥുനക്കാൽ, നാലാംകാൽ കൎക്കടകക്കാൽ, ഭരണിയുടെ മുതൽക്കാൽ ചിങ്ങക്കാൽ, രണ്ടാം കാൽ കന്നിക്കാൽ, മൂന്നാംകാൽ തുലാക്കാൽ, നാലാംകാൽ വൃ ശ്ചികക്കാൽ, കാൎത്തികയുടെ മുതൽക്കാൽ ധനുക്കാൽ, രണ്ടാംകാൽ മകരക്കാൽ, മൂന്നാംകാൽ കുംഭക്കാൽ, നാലാംകാൽ മീനക്കാൽ ഇങ്ങനെ മൂന്നുനാളുകൊണ്ടു പന്ത്രണ്ടുരാശിയുമൊരുവട്ടം കഴിയും. ഇനി രോഹിണ്യാദികൾ മുമ്മൂന്നിനേക്കൊണ്ടും ഈവണ്ണംതന്നെ കണ്ടുകൊൾക.

ഇനി മേഷാദിരാശികളുടേയും മേഷാദ്യംശകങ്ങളുടേയും അധിപന്മാരെ ച്ചൊല്ലുന്നു:—

ഭൌമകാവ്യജ്ഞചന്ദ്രാൎക്ക-
ബുധശുക്രകുജാ ഗുരുഃ
മന്ദാൎക്കിജീവാ മേഷാദി
രാശ്യംശപതയഃ ക്രമാൽ.

മേടത്തേയും മേടക്കാലിനംശകത്തേയും ഉടയതു ചൊവ്വ. ഇടവത്തേയും ഇടവക്കാലംശകത്തേയും ഉടയതു ശുക്രൻ. മിഥുനം ബുധൻ. കൎക്കടകം ചന്ദ്രൻ. ചിങ്ങം ആദിത്യൻ. കന്നി ബുധൻ. തുലാം ശുക്രൻ. വൃശ്ചികം ചൊവ്വ. ധനു വ്യാഴം. മകരം ശനി.

കുംഭം ശനി. മീനത്തേയും മീനക്കാലിനേയുമുടയതു വ്യാഴം. ഇങ്ങനെ രാശിയുടേയും അംശകങ്ങളുടേയും അധിപന്മാർ.

ഇനിപ്പിറന്നനാൾതുടങ്ങിയുള്ള നാളുകളുടെ പേരുകളെച്ചൊല്ലുന്നു:—

ജന്മസമ്പദ്വിപൽക്ഷേമം
പ്രത്യരഃ സാധകോ വധഃ
മൈത്രം പരമമൈത്രം ച
ജന്മാദീനി പുനഃ പുനഃ.

പിറന്നാളും പക്കപ്പിറന്നാൾ രണ്ടും ഇവ മൂന്നിനും ജന്മം എന്നു പേർ. ഇവ മൂന്നിന്റേയുമടുത്തമേലെ നാളുകൾക്ക സമ്പൽ എന്നു പേർ. മൂന്നാംനാളുകൾക്ക വിപത്തു്. നാലാമതു ക്ഷേമം. അഞ്ചാമതു പ്രത്യരം. ആറാമതു സാധകം. ഏഴാമതു വധം. എട്ടാമതു മൈത്രം. ജന്മനക്ഷത്രങ്ങളുടെ ഒൻപതാംനാളുകൾക്ക പരമമൈത്രം എന്നു പേർ.

ഇനിപ്പിറന്നാളും പക്കപ്പിറന്നാളും വൎജ്ജിക്കേണ്ടുന്നവറ്റെച്ചൊല്ലുന്നു:—

ചൌളവ്രതസ്നാനസേക-
ശസ്ത്രസീമന്തഭേഷജേ
ഗോദാനേ കൎണ്ണവേധേ ച
വൎജ്ജയേൽ ജന്മഭത്രയം.

തലമിനിയം, വ്രതങ്ങൾകൊള്ളുവാനും, ചാമത്തം, വേളി ശ്ലേഷം, ഛുരികകെട്ടുക, സീമന്തം, ഔഷധസേവ, ഗോദാനം കൊള്ളുവാൻ, കാതുകുത്തുക ഇവ ഒൻപതിനും പിറന്നാളും പക്കപ്പിറന്നാളുകളും വൎജ്ജിക്കണം. ഇളയ്ക്കരുതു്. യജ്ജുർവേദികൾ വ്രതത്തിന്നു ഇവറ്റെ വൎജ്ജിയാതേയുമുണ്ടു ചിലർ. ആവശ്യകത്തിങ്കൽ ഗോദാനം വ്രതത്തിനൊ ഇവറ്റെ വൎജ്ജിച്ചുകൂടല്ലൊ. ഇതു ചാമത്തത്തിന്നാൾതന്നെ വേണമല്ലൊ എന്നു നിയമമുണ്ടു്. എന്നിട്ടു മററവററിന്നാകിൽ വൎജ്ജിച്ചുകൊളകയത്രെ മുഖ്യമാകുന്നതു്. എങ്കിലും ഗോദാനം കൊള്ളുവാനുമഴിവാനും ഇവറ്റെ വൎജ്ജിക്ക ഇളയ്ക്കരുതു്.

ഷോഡശേ വൎഷേ ഗോദാനം
തസ്യ ചൌളവൽ പ്രതിപത്തിരവസാനം ച.

എന്നല്ലൊ ബോധായനസൂത്രം. എന്നിട്ടു്.

ഭാൎയ്യായാ ഏവ സീമന്തേ
നിഷേകേ തു ദ്വയോരപി.

സീമന്തത്തിന്നു ഭാൎയ്യയുടെ പിറന്നാളും പക്കപ്പിറന്നാളും വൎജ്ജിക്കേവേണ്ടു. ഭൎത്താവിന്റെവ കൊള്ളാം. വേളിശ്ശേഷത്തിന്നു ഭാൎയ്യാഭൎത്താക്കന്മാരിരുവരുടേയും പിറന്നാളും പക്കപ്പിറന്നാളുകളും വൎജ്ജിക്കണം.

ഇനി നടേത്തെപ്പിറന്നാളുതന്നെ വൎജ്ജിക്കേണ്ടുന്നവറ്റെച്ചൊല്ലുന്നു:—

വൎജ്ജ്യം ജന്മ വരാദ്യാദ്യം
വിവാഹേ൨ഥോപനീതിഭം
വൎജ്ജ്യം ക്ഷൌരമാവൃത്യോ-
രാദ്യമന്യേഷു കൎമ്മസു.

വേളിക്ക ഭൎത്താവിന്റെ നടേത്തെപ്പിറന്നാൾതന്നെ വൎജ്ജിക്കേവേണ്ടു. ഭൎത്താവിന്റെ പക്കപ്പിറന്നാളുകളും പെണ്ണിന്റെ പിറന്നാളുകൾ മൂന്നും കൊള്ളാം. അതു ചൊല്ലീട്ടുമുണ്ട്.

ഉദ്വാഹേ വരജന്മാദ്യം
വൎജ്ജ്യമന്യദ്വയം ശുഭം
കന്യാജന്മത്രയം ശസ്തം
തൃതീയാദ്യാസ്തു ഭൎത്തൃവൽ.

ഇങ്ങനെ.

വ്രതങ്ങൾക്കും, ഗോദാനത്തിന്നും, ചാമത്തത്തിന്നും ഇടയിലുള്ള ക്ഷൌരങ്ങൾക്കും, ഇവറ്റിന്ന് ഉപനിച്ചനാളുംകൂടി വൎജ്ജിക്കണം. ഇനി ഇവിടെച്ചൊല്ലിയ കൎമ്മങ്ങളൊഴിച്ചുള്ളവറ്റിന്നൊക്കവെ നടേത്തെപ്പിറന്നാൾ വൎജ്ജിക്ക. അവറ്റിന്നു പക്കപ്പിറന്നാൾ രണ്ടും കൊള്ളാം.

ഇനി നടേത്തെപ്പിറന്നാളുംകൂടി കൊള്ളാവുന്നവറ്റെച്ചൊല്ലുന്നു:—

ഗൃഹസ്ഥാഗ്രയണേ വസ്ത്ര-
ധാരണേ ച നവാശനേ
പുണ്യകൎമ്മണ്യലങ്കാരേ
ശുഭദം ജന്മഭത്രയം.

ആഗ്രയണത്തിന്നും, പുടവയുടുപ്പാനും, പുത്തരി ഉണ്മാനും, പുണ്യകൎമ്മങ്ങൾ എന്ന ആയുഷ്യരാദിഹോമാദികൾ, ദേവൎക്

ക്കാൺക, ദേവപൂജ, ബ്രാഹ്മണപൂജ, ദാനംചെയ്ക ഇത്യാദികൾ അവററിന്നും, ആഭരണമിടുവാനും ഇവയഞ്ചിനും പിറന്നാളുകൾ മൂന്നും നന്ന്. പിറന്നാളും പക്കപ്പിറന്നാളുകളും വജ്ജിക്കുന്നേടത്തു ചൊല്ലിയവണ്ണന്തന്നെയത്രെ ആചാരം.

ഇനി ബലാബലമറിവാൻ പഞ്ചാശികയിൽ ചൊല്ലിയതു കൂടി എഴുതിയേക്കുന്നു.

കർണ്ണവേധേ ത്യജേജ്ജന്മ-
ത്രയമൌഷധശസ്ത്രയോഃ
സേകസീമന്തഗോദാന-
സ്നാനചൌളവ്രതേഷു ച.

നാമാന്നോപനയേ ഷഷ്ഠാദ്യം
വിവാഹേ പുരുഷസ്യ തൽ
വജ്ജ്യന്നിന്ദിതമന്യേഷു
ശസ്തം വാസോനവാന്നയോഃ

ത്യാജ്യം ക്ഷൌരവ്രതസ്നാന-
ഗോദാനേഷൂപനീതിഭം.

ഇങ്ങനെ.

ഇവിടെ 'നിന്ദിതമന്യേഷു' എന്നു ചൊല്ലിയതും വജ്ജിക്കമാറത്രെ ആചാരം കാണുന്നതു്.

ഇനി എല്ലാററിനും വജ്ജിക്കേണ്ടുന്ന മൂന്നാംനാൾ അഞ്ചാംനാൾ ഇത്യാദികളെച്ചൊല്ലുന്നു:—

ആദ്യാത്തു ജന്മനക്ഷത്രാത്
ത്രിപഞ്ചസപ്തതാരകാഃ
വിശേഷതോ വജ്ജനീയാ-
സ്സവ്വേഷു ശുഭകമ്മസു.

സപ്തം എന്നു് ഏഴ്. സപ്തതാരകം എന്നു് ഏഴാംനാൾ. നടേത്തെപ്പിറന്നാൾ തുടങ്ങീട്ടു മൂന്നാംനാളും, അഞ്ചാംനാളും, ഏഴാംനാളും മുഴുവൻ വജ്ജിക്കേണമെല്ലാകമ്മങ്ങൾക്കും.

ദ്വിതീയജന്മഭാത്തേഷു
കുവേദാഗ്ന്യംശകാംസ്ത്യജേൽ.

കു എന്നു് ഒന്നു്. വേദം എന്ന നാലു്. അഗ്നി എന്ന മൂന്നു്. പക്കപ്പിറന്നാളുകൾ രണ്ടല്ലൊ ഉള്ളൂ. അതിൽ നടേത്തേതിനെ ദ്വിതീയജന്മഭം എന്നു ചൊല്ലി. അപ്പൊഴൊ നടേത്തെപ്പക്കപ്പിറന്നാൾ തുടങ്ങീട്ടു മൂന്നാംനാളുടെ മുതല്ക്കാലും അഞ്ചാംനാളുടെ നാലാംകാലും ഏഴാംനാളുടെ മൂന്നാംകാലും വൎജ്ജിക്കണം. ഇതുതന്നെ പരശ്ലോകംകൊണ്ടു ചൊല്ലുന്നുണ്ടു്. രണ്ടാംപിറന്നാളാകുന്ന നടേത്തെ പക്കപ്പിറന്നാൾതുടങ്ങി ശോഭനനാളുകളിൽ ക്രമത്താലെ കാവാലിക്കാലുകളെ വൎജ്ജിക്ക.

തൃതീയജന്മഭാത്തേഷു
പാപഭാഗാൻ വിവൎജ്ജയേൽ.

മൂന്നാംപിറന്നാളായതു രണ്ടാംപക്കപ്പിറന്നാൾ. ഒടുക്കത്തെ പക്കപ്പിറന്നാൾ തുടങ്ങീട്ടു മൂന്നഞ്ചേഴാംനാളുകളിലെ പാപാംശകങ്ങളെ വൎജ്ജിക്ക. അവിടെ ആദിത്യനും, ക്ഷീണചന്ദ്രനും, പാപികളോടുകൂടിയ ബുധനും പാപിയല്ല. ഇങ്ങനെയത്രെ അംഗീകരിക്കുന്നു. അവിടെ മൂന്നാംപിറന്നാൾതുടങ്ങീട്ടു മൂന്നഞ്ചേഴാംനാളുകളിലെ പാപാംശകങ്ങളെ ഒക്കെ വൎജ്ജിക്കണം എന്നല്ലൊ ചൊല്ലി. അപ്പാപാംശകങ്ങളെ ഒക്കെ വൎജ്ജിക്കിലാം. വേണ്ടാ. കാവാലിക്കാലുകളിൽ വരുന്ന പാപാംശകങ്ങളെ വൎജ്ജിക്കേവേണ്ടു. അതല്ലാത്തവറ്റെക്കൊള്ളാം എന്നു ചൊല്ലുന്നു.

ത്രിപഞ്ചസപ്തതാരേഷു
ക്രമാദന്ത്യേഷു കേചന
വദന്ത്യുഗ്രാംശകാ ഗ്രാഹ്യാഃ
കുവേദാഗ്നിമിതാ നചേൽ.

ഒടുക്കത്തെ പക്കപ്പിറന്നാളുടെ മൂന്നാംനാളിൽ മുതല്ക്കാലിൽ വരുന്ന പാപാംശകം എങ്കിലെ വൎജ്ജിക്കേണ്ടു. മുതല്ക്കാലിലെന്നിയെ വരുന്ന പാപാംശകങ്ങളെക്കൊള്ളാം. അഞ്ചാംനാളിൽ പാപാംശകം നാലാംകാലിൽ വരികിലെ വൎജ്ജിക്കേണ്ടു. നാലാംകാലിലെന്നിയെ വരുന്ന പാപാംശകങ്ങളെക്കൊള്ളാം. ഏഴാംനാളിലെ പാപാംശകം മൂന്നാംകാലായി വരികിലെ വൎജ്ജിക്കേണ്ടു. മൂന്നാംകാലിലെന്നിയെവരുന്ന പാപാംശങ്ങളെക്കൊള്ളാം. അപ്പൊഴൊ ഒടുക്കത്തെ പക്കപ്പിറന്നാൾതുടങ്ങി മൂന്നഞ്ചേഴാംനാളുകളിൽ

ക്രമത്താലെ കാവാലിക്കാലുകളും പാപാംശകവുമൊരുമിച്ചുവരികിലെ വൎജ്ജിക്കേണ്ടു. കാവാലിക്കാലുകളെന്നിയെ വരുന്ന പാപാംശകങ്ങളെക്കൊള്ളാം. പാപാംശകങ്ങളല്ലായ്കിൽ കാവാലിക്കാലുകളെയുംകൊള്ളാം എന്നു പൊരുൾ. ഇങ്ങനെ ചൊല്ലുന്നു ചിലർ. പെരുമനത്തിവണ്ണംതന്നെ ആചാരം. ഇനി തൃശ്ശിവപേരൂർ കഴിഞ്ഞു വടക്ക് ഒട്ടക്കത്തെപ്പക്കപ്പിറന്നാൾതുടങ്ങി തെക്കോട്ടു വേണാട്ടുകരകഴിവോളം ഇങ്ങനെതന്നെയത്രെ ആചാരം. തൃശ്ശിവപേരൂരുമിങ്ങനെതന്നെയത്രെ ആചാരം. പെരുമനത്തുനിന്നുതുടങ്ങി തെക്കോട്ടു വേണാട്ടുകരകഴിവോളം ഇങ്ങനെതന്നെയത്രെ ആചാരം. ഇനി തൃശ്ശിവപേരൂർകഴിഞ്ഞു വടക്ക് ഒട്ടക്കത്തെപ്പിറന്നാൾതുടങ്ങി മൂന്നഞ്ചേഴാംനാളിലെപ്പാപാംശകങ്ങളെ വൎജ്ജിക്കമാറല്ലയത്രെ ആചാരം എന്നറിഞ്ഞീലതാനും. അതു കേട്ടു നിൎണ്ണയിച്ചുകൊൾക.

അഷ്ടാശീതിതമം ഭാഗം
വൈനാശാഖ്യം വിവൎജ്ജയേൽ
അഷ്ടോത്തരശതാംശം ച
ജന്മാംശാത് സൎവകൎമ്മസു.

ഒരു നാൾക്കു നാലല്ലൊ കാലുള്ളു. അവററിൽ ഏതുകാലിലിവൻ പിറന്നു അക്കാൽതുടങ്ങി എണ്പത്തെട്ടാംകാലും, നൂറെറട്ടാംകാലും എല്ലാററിലും വൎജ്ജിക്ക. പിറന്നാളുടെ ഇരുപത്തിരണ്ടാംനാളിൽതാൻ, ഇരുപത്തിമൂന്നാംനാളിൽതാൻ വന്നു ഞായം എണ്പത്തെട്ടാംകാല്. യാതൊരുനാളിലും മുതല്ക്കാൽപിറക്കുന്നുവെങ്കിൽ പിറന്നാളിന്റെ ഇരുപത്തുരണ്ടാംനാളിലെ നാലാംകാൽ എണ്പത്തെട്ടാംകാലായതു്. രണ്ടാംകാൽപിറക്കിൽ ഇരുപത്തിമൂന്നാംനാളിലെ മുതല്ക്കാൽ. മൂന്നാംകാൽപിറക്കിൽ ഇരുപത്തിമൂന്നാംനാളിലെ രണ്ടാംകാൽ. നാലാംകാൽപിറക്കിൽ ഇരുപത്തിമൂന്നാംനാളിലെ മൂന്നാംകാൽ എണ്പത്തെട്ടാംകാലായതു്. എണ്പത്തെട്ടാംകാലിനു വൈനാശികക്കാലെന്നു പേർ. ഇവൻ പിറന്നകാലുടെ അടുത്തു കീഴെക്കാൽ നൂറെറട്ടാംകാലായതു്, അതൊ ഇരുപത്തേഴുനാളുംകൂടീട്ടു നൂറെറട്ടല്ലൊ കാലുള്ളു എന്നിട്ടു്. അന്നൂറെറട്ടാംകാലുമെല്ലാററിലും വൎജ്ജിക്ക.

ജന്മാഷ്ടമർക്ഷതച്ചന്ദ്ര-
പാപശുക്രതദംശകാൻ
ലഗ്നാദഷ്ടമരാശിം ച
സർവ്വകർമ്മസു വർജ്ജയേൽ.

ജന്മം എന്നു പിറന്നകൂറ്. ജന്മാഷ്ടമർക്ഷം എന്നു പിറന്നകൂററിൻെറ എട്ടാംരാശി. അതു് അഷ്ടമരാശിയായതു്. ആയഷ്ടമരാശിയേയും അതിൽ പിന്നെ് ആയഷ്ടമരാശിയിലെച്ചന്ദ്രൻ അതഷ്ടമരാശിക്കൂറായതു്. ആയഷ്ടമരാശിക്കൂറിനേയും പാപശുക്രതദംശകാൻ എന്നു പാപികൾ താൻ, ശുക്രൻതാനാവൂ ആയഷ്ടമരാശിയുടെ ഉടയതു് എങ്കിൽ ആയഷ്ടമരാശിക്കാലുകൾ പാപശുക്രാംശകങ്ങളാകുന്നു. ആയഷ്ടമരാശ്യംശകങ്ങളെയും ഇവ ററെ കൈവെ എല്ലാററിനും വർജ്ജിക്ക.

മേടക്കൂറുപിറന്നവനു വൃശ്ചികമല്ലൊ അഷ്ടമരാശി. വൃശ്ചികത്തിന്നൊ പാപനല്ലൊ അധിപതിയാകുന്നതു്. എന്നിട്ടു് അവനു വൃശ്ചികക്കാൽ വർജ്ജിക്ക. ഇടവക്കൂറുപിറന്നവക്ക് അഷ്ടമരാശ്യധിപതി വ്യാഴമാകകൊണ്ടു് അഷ്ടമരാശിക്കാൽ വർജ്ജിക്കേണ്ട. മകരക്കൂറുപിറന്നവനു ചിങ്ങക്കാൽ വർജ്ജിക്കമാറത്രെ ആചാരം. ഇത്യാദികണ്ടുകൊൾക. ലഗ്നം എന്നു ഇവൻപിറന്ന രാശി. അതിൻെറ എട്ടാംരാശിയെ ലഗ്നാഷ്ടമമെന്നു ചൊല്ലുന്നു ലഗ്നാഷ്ടമരാശിയേയുമെല്ലാററിനും വർജ്ജിക്ക. ലഗ്നാഷ്ടമരാശി തന്നെ വർജ്ജിക്കേവേണ്ടു. അതിനു കൂറും പാപശുക്രാംശകങ്ങളെല്ലാം നിരൂപിക്കേണ്ട.

ജന്മാഷ്ടമേ തുലാരാശൌ
തദംശോ ഗൃഹ്യതേ പരൈഃ.

മീനക്കൂറുപിറന്നവക്ക തുലാക്കാലല്ലൊ അഷ്ടമരാശിക്കാലായതു്. അതിനെ ചിലരുണ്ടു കൊള്ളുന്നു പെരുതിന്നു്. തുലാക്കൂറുപിറന്നവക്ക് ഇടവക്കാൽ വർജ്ജിക്കമാറത്രെ ആചാരം. മീനക്കൂറുപിറന്നവക്ക തുലാക്കാൽ വർജ്ജിക്കുന്നതുവല്ലതാനും. ഇങ്ങനെയത്രെ ആചാരം കാണുന്നു.

ഇവിടെ അതല്ലുകർമ്മങ്ങൾക്കു തനിക്കു തനിക്കു വർജ്ജിപ്പാൻ ചൊല്ലിയ പിറന്നാൾ, പക്കപ്പിറന്നാൾ, മുന്നഞ്ചേഴാംനാൾ ഇവ

വെളിക്കും, വെളിഗ്ഗ്രേഷത്തിന്നും, ഭാൎയ്യാഭൎത്താക്കന്മാരിരുവൎക്കും വൎജ്ജിക്കണം. പിന്നെ ഗൎഭമുണ്ടായാൽതുടങ്ങീട്ടു പ്രസവിപ്പോളം ഗൎഭിണിക്കുതന്നെ വൎജ്ജിക്കേവേണ്ടു. പിറന്നാൽ പിന്നെയുള്ള കൎമ്മങ്ങൾക്കു് ഒക്കവെ ചെറിയവന്നു തന്നെ വൎജ്ജിക്കേവേണ്ടു. അവിടെ ഉപനയനത്തിന്നു വിശേഷമുണ്ടു്. അതിന്നു് ഉപനിക്കുന്നവൻെറ അഷ്ടമരാശിയും, അഷ്ടമരാശിക്കൂറുംകൂടെ വൎജ്ജിക്കണം. അവൻെറ മൂന്നേഴാംനാളിത്യാദികളെല്ലാം വൎജ്ജിക്കുമാറില്ലതാനും.

ആചാൎയ്യാഷ്ടമഭം നിന്ദ്യം
നാമധേയാദികൎമ്മസു
നന്ദിശ്രാദ്ധേപി ത്യാജ്യ-
മുപനീതൌ വിശേഷതഃ.

എന്നുണ്ടൊരുഗ്രന്ഥം.

ഇങ്ങനെ പിറന്നാൾ, പക്കപ്പിറന്നാൾ, മൂന്നേഴാംനാൾ, അഷ്ടമരാശി ഇത്യാദികളുടെ ആചാരസ്ഥിതി ചൊല്ലീതായി.

ഇനി ബലാബലമറിവാൻ ചില ഗ്രന്ഥങ്ങളെക്കൂടിയെഴുതിയേക്കുന്നു.

ഗൎഗ്ഗഃ.

ശ്രാദ്ധം യാത്രാം ചികിത്സാം ച
മൈഥുനാഭ്യഞ്ജനം തഥാ
ചൌളോപനയനാദീനി
വൎജ്ജയേൽ ത്രിഷു ജന്മസു.

ദേവരാതഃ.

യാത്രാക്ഷൌരവിവാഹവാഹനരണ-
പ്രേതക്രിയാസാഹസാ
ഗോദാനവ്രതമൌഞ്ജിബന്ധവനിതാ-
ബാലാന്നഭുക്തിക്രിയാഃ
സീമന്തൌഷധതൈലമാംസഭജനം
വാസ്തുപ്രതിഷ്ഠാലയാ
വൎജ്ജ്യാ ജന്മഭനാഞ്ജിതേഷ്വ നകലാഃ
ക്രൌൎയ്യാദിനിന്ദ്യാഃ ക്രിയാഃ.

ഇങ്ങനെ.

ശ്രീപതിഃ.

ഭൈഷജ്യസീമന്തവിവാഹയാത്രാഃ
ക്ഷൌരം സമാവൎത്തനമൌഞ്ജികാദ്യൈഃ
യാനാധിരോഹോപ്യുപനായനം ച
ശ്രാദ്ധം ത്രിജന്മസ്വപി വൎജ്ജനീയാഃ.

ഇങ്ങനെ.

ഭദവരാതഃ.

വിദ്യാഭ്രൂഷണയജ്ഞവൈരിക്രിയജപാ
വേശ്മാദികം ശാന്തികം
വേദാദ്ധ്യായപുരാണഭാരതമനോ-
സ്മൃത്യാദിസംകീൎത്തനം
ദാനസ്നാനസുഗന്ധമാല്യഭരണം
മംഗല്യസിദ്ധിക്രിയാം
കുൎയ്യാജ്ജന്മഭസംജ്ഞിതേഷു ഗുരവേ-
ദാഗ്നിദ്വിജാഭ്യൎച്ചനം.

ഇങ്ങനെ.

നാരദഃ.

ജന്മൎക്ഷാദ്ദശമം തതോഽപി ദശമ-
ഞ്ജന്മൎക്ഷമിത്യുച്യതേ
ത്രിഷ്വാദ്യാദ്ദശമം തദൎദ്ധഫലദ-
ന്തസ്മാത്തദൎദ്ധം ഫലം.

ഇങ്ങനെ.

പഞ്ചാശികയിലതൊ മുൻപെ ചൊല്ലുന്നും ചെയ്യല്ലൊ.

സൎവാനേവ വിപത്തിപഞ്ചമവധേ-
ഷ്വാദ്യേഷു ഭേഷ്വംശകാ-
ന്മധ്യേഷ്വാദ്യതുരീയപാവകമിതാ-
നന്ത്യേഷു വാ വൎജ്ജയേൽ
സൎവ്വൎമ്മാ ബലവാഞ്ശുഭാംശകഗതോ
ദൃഷ്ടശ്ച സൌമ്യഗ്രഹൈ-
ൎജ്ജന്മപ്രത്യരജാനപിപദ്വധഭവാൻ
ദോഷാനപിധ്യുബ്ബാധതേ.

ഇതു മാധവീയം.

അഗസ്ത്യഃ.

ജന്മതാരാദിതാരാസു
 വിപൽപ്രത്യരനൈധനാഃ
പഞ്ചാദ്യേ പ്രഥമേ വർജ്ജ്യാ
 ദ്വിതീയേ ഭുച്ചതുസ്ത്രയഃ.

പാദാസ്ത്യാജ്യാസ്തൃതീയേ തു
 സർവ്വാസ്താരാശ്ച ശോഭനാഃ.

ഇതി.

അത്രിയുക്തവരഹോഽപ്യഗസ്ത്യവചനാനുസാരീ.

തഥാഹി.

പ്രഥമേ സകലം ത്യാജ്യം
 ദ്വിതീയേ ത്വംശകാംസ്ത്യജേൽ
തൃതീയേ സകലം ഗ്രാഹ്യം
 വിനാ വൈനാശികാഹ്വയം.

പിറന്നാളും പക്കപ്പിറന്നാളുകളും തുടങ്ങി മൂന്നഞ്ചേഴാംനാൾ ക്രമത്താലെ കാവാലിക്കാലുകൾ വർജ്ജിക്കേണ്ടു. മററെക്കാലുകൾ കൊള്ളാമെന്നുണ്ടു ചിലർ ചൊല്ലുന്നു.

നാരദഃ.

വിപൽകരാസു താരാസു
 വിപദസ്സംഭവന്തി ഹി
ആദ്യാംശസ്തത്ര ദോഷായ
 വിദ്യാദന്യേ ശുഭാവഹാഃ.

ജാതസ്യ പഞ്ചമർക്ഷോ യഃ
 പ്രത്യരാഖ്യസ്തു നാശദഃ
ചതുർത്ഥാംശോഽത്ര ദോഷായ
 ശേഷാസ്സർവ്വാഃ ശുഭാവഹാഃ.

വധാഖ്യസ്സപ്തമർക്ഷസ്സ്യാൽ
 വധായ യതതേ സ്വയം
തൃതീയാംശസ്തു ദോഷായ
 വിദ്യാദന്യേ ശുഭാവഹാഃ.

ഇതി.

ബൃഹസ്പതിഃ.

വിപദി പ്രത്യരവധേ
പ്രഥമാന്ത്യത്രിഭാഗതഃ
വിനാന്യേഽംശാശ്ശുഭാസ്സൎവ്വേ
സൎവ്വേഷു ശുഭകൎമ്മസു.

വിപദി പ്രഥമം പാദം
പ്രത്യരേ തു ചതുൎത്ഥകം
വധാഖ്യേ ച തൃതീയാംശം
വൎജ്ജ്യമംശേതരാശ്ശുഭാഃ.

എന്നുമുണ്ടൊരുഗ്രന്ഥം കണ്ടു.

മൂന്നഞ്ചേഴാംനാളുകളിൽ അഞ്ചാംനാളിന്നു ദോഷം കുറവു. അഞ്ചാംനാളെക്കാട്ടിൽ ദോഷമേറും മൂന്നാംനാളിന്നു്. അതിനേക്കാൾ ദോഷമേറും ഏഴാംനാളിന്നു്.

ബൃഹസ്പതിഃ.

ജന്മകൎമ്മപ്രതിഷ്ഠാഖ്യ-
നക്ഷത്രേഭ്യഃ ക്രമാദമീ
സമ്പദ്വിപത്തഥാ ക്ഷേമ-
പ്രത്യരം സാധകോ വധഃ.

മൈത്രം പരമമൈത്രം ച
നവസംജ്ഞാസ്തു കൎമ്മണാം
സ്വസംജ്ഞാഭിസ്സമം തേഷാം
കൃതം ജന്മനി തൈഃ ഫലം.

ഇതി.

ഭരദ്വാജഃ.

ജന്മൎക്ഷേ ദേഹനാശായ
കൃതം കൎമ്മ ഭവിഷ്യതി
സമ്പൽക്കരേ തു യൽ കൎമ്മ
സംപദാമാസ്പദം ഭവേൽ.

വ്യാപദം കുരുതേ യസ്മാ-
ദ്വിപൽക്കരമിതി സ്മൃതം
ക്ഷേമേണ സുകൃതം കാൎയ്യം
ക്ഷേമാരോഗ്യകരം ഭവേൽ.

കാൎയ്യസമ്പന്നിഷേധത്വാൽ
പ്രത്യരം ത്വിതി കീൎത്തിതം
സാധകസ്സാധയേദൎത്ഥാ-
ന്നചിരാദശ്രമാദപി.

നിധനം ഹി ഭവേദ്യസ്മാ-
ത്സപ്തമോ വധസംജ്ഞിതഃ
മൈത്രം തു മിത്രസംപ്രീത്യാ
കുൎയ്യാൽ കാൎയ്യഫലോദയേ.

പരമം മൈത്രമാസാദ്യ
യത് കാൎയ്യം കുരുതേ നരഃ
തത് കാൎയ്യം സുകരം തസ്യ
സിദ്ധ്യതേ നാത്ര സംശയഃ.

പിറന്നാളുടെ ഇരുപത്തേഴാംനാൾ മുഴുവൻ വൎജ്ജിക്കണം എന്നുണ്ടു ചിലർ ചൊല്ലുന്നു.

ജന്മൎക്ഷാൽ പൂൎവ്വനക്ഷത്രം
സപ്തവിംശതിമം ഭവേൽ
സപ്തവിംശതിനക്ഷത്രം
സൎവ്വകൎമ്മസു വൎജ്ജയേൽ

എന്നുണ്ടൊരു ഗ്രന്ഥംകണ്ടു

അൎണ്ണവേഽപ്യുക്തം.

ജന്മൎക്ഷാൽ പൂൎവ്വനക്ഷത്രം
സപ്തവിംശതിമം ഭവേൽ
ശ്രാദ്ധേ വിവാഹേ ക്ഷൌരേ ച
ഗമനേ ച ദ്വിജന്മനാം

ഏതേഷു ശുഭകാൎയ്യേഷു
സൎവ്വദാ മരണപ്രദം.

ഇതി.

കാലവിധാനപദ്ധതൌ.

വിപദ്വധപ്രത്യരസപ്തവിംശ-
ചന്ദ്രാഷ്ടവൈനാശികജന്മഭേഷു.

പിറന്നകൂറിന്റെ ആറാംരാശിയും പന്ത്രണ്ടാംരാശിയുംകൂടി വൎജ്ജിക്കേണം എന്നുമുണ്ടു ഗ്രന്ഥങ്ങൾ.

ത്യജന്തി ഷഷ്ഠവ്യയൌ ചാന്യേ

എന്നു മാധവീയം.

ഷഷ്ഠോഽഷ്ടമാദ്വാദശകശ്ച രാശി-
ശ്ശുഭേഷു കൎമ്മസ്വതിഗൎഹണീയഃ.

എന്നുമുണ്ടൊന്നുകണ്ടു.

പിറന്നനാളുടെ ഇരുപത്തിരണ്ടാംനാളും നാളിൽപിറന്ന കാലുടെ എൺപത്തെട്ടാംകാലുംകൂടി വൎജ്ജിക്കണം എന്നുണ്ടു ചിലർ ചൊല്ലുന്നു.

നാരദഃ.

വൈനാശികസ്തു ജന്മൎക്ഷാദ്
ദ്വാവിംശൎക്ഷോ വിനാശദഃ
അഷ്ടാശീത്യംശകോ ഭാനാ-
ഞ്ജന്മതശ്ച വിനാശദഃ.

"ഇരുപതുകഴിഞ്ഞതുണ്ടു രണ്ടാംനാളും" എന്നു താമരനല്ലൂർ.

എൺപത്തെട്ടാംകാൽ എതൊരു നാളിൽ വരുന്നു അന്നാളുമുഴുവൻ വൎജ്ജിക്കണം എന്നുണ്ടു മാധവീയത്തിൽ.

അഷ്ടാശീതിതമോഽംശോ
യസ്മിഞ്ജന്മാദിഗണനയാ ഭവതി
വൈനാശികന്തദൃക്ഷം
ത്യജന്തി കേചിത്തമേവാംശം.

മൂന്നഞ്ചേഴാംനാളുകളുടെ ദോഷത്തിന്നപവാദം മാധവീയത്തിലേതോ മുൻപെ ചൊല്ലിയല്ലൊ. "സത്കൎമ്മാ ബലവാൻ" ഇത്യാദി.

ഇനി മുഹൂൎത്തരത്നം.

ശുഭവൎഗ്ഗഗതശ്ചന്ദ്ര-
ശ്ശുഭകൎമ്മാ ശുഭേക്ഷിതഃ
ത്രിജന്മപ്രത്യരവിപ-
ദ്വധദോഷാനപോഹതി.

ഇതി.

അഥാഷ്ടമരാശ്യപവാദഃ മാധവീയേ.

സ്വകീയജന്മാഷ്ടമരാശിപത്യോർ-
മൈത്ര്യാ ന ജന്മാഷ്ടമരാശിദോഷഃ.

മുഹൂർത്തരത്നേ.

ജന്മാഷ്ടമേശമിത്രത്വേ
രാശിർജ്ജന്മാഷ്ടമോ പരഃ
അഷ്ടമേശേതി ശബ്ദേന
ഖരപോ/ഭിമതഃ കില.

ഖരപ ഇതി ദ്വാവിംശദ്ദ്രേക്കാണാധിപതിഃ.

നാരദഃ.

ജന്മേശമൃത്യുരാശീശൌ
മിഥോ മിത്രം യദാ തദാ
ജന്മാഷ്ടമസ്ഥചന്ദ്രോത്ഥ-
ദോഷോ ഭംഗത്വമാവ്രജേൽ.

ഇതി.

അഥ വൈനാശികാപവാദഃ മാധവീയേ.

ജന്മേശകർമ്മേശപരമിത്രഭാവഃ
ക്ഷിണോതി വൈനാശികദോഷമുഗ്രം.

ജന്മകർമ്മർക്ഷനാഥൌ ദ്വൌ
മിഥോ മിത്രം യദാ തദാ
വൈനാശികാംശകോല്പന്ന-
ദോഷോ ഭംഗത്വമാപന്നുയാൽ.

എന്നുമുണ്ടൊന്നുകണ്ടു.

മുഹൂർത്തരത്നേ അഷ്ടാശീതിതമാംശപഃ കർമ്മേശശബ്ദേന നോക്തഃ,

ജന്മകർമ്മേശമിത്രത്വ-
വൈനാശികമദൂഷികാ
തഥാ കർമ്മേശശബ്ദേന
ഹാർദ്ദാംശപ ഇതീരിതഃ.

ഇതി.

അഥാഷ്ടമരാശ്യംശകാപവാദഃ മുഹൂൎത്തരത്നേ.

അഷ്ടമാംശഗതശ്ചന്ദ്രോ
നേഷ്ടസ്സൎവ്വേഷു കൎമ്മസു
ശുഭാംശകേ പ്രശസ്തസ്സ്യാ-
ന്ന തു ദുഷ്ടാംശകേ സദാ.

പാപാംശകാ വിവൎജ്ജ്യാസ്സ്യുഃ
കൃഷ്ണപക്ഷേ വിശേഷതഃ
സൌമ്യാംശകാഃ പ്രശസ്താസ്സ്യുഃ
പൂൎവ്വപക്ഷേ ശശീ ശുഭഃ.

തുലാംശകഗതശ്ചാപി
ചന്ദ്രഃ പൂൎണ്ണോ ന ദോഷദഃ
പൂൎണ്ണോഽപി ന വൃഷാംശസ്ഥോ
രന്ധ്രാംശേ സദ്ഭിരിഷ്യതേ.

അഥ ലഗ്നാഷ്ടമാപവാദഃ മുഹൂൎത്തരത്നേ.

ലഗ്നാഷ്ടമൎക്ഷേ സൎവ്വത്ര
രാശിമാത്രം വിവൎജ്ജയേൽ
ത്രിംശദ്ഘടികാദ്യോഽത്യന്ത
ഷഷ്ടിതോഽധസ്തു മധ്യമഃ.

തതഃ പരം തു നോ ദോഷ
ഇതി വിദ്വദ്ഭിരിതഃ
തതഃ പരം ന ദോഷായ
ലഗ്നേ സൌമ്യയുതേക്ഷിതേ

ബലാബലമറിവാനത്രെ ഈ ഗ്രന്ഥങ്ങളേക്കൂടി എഴുതി. ആചാര സ്ഥിതിയറിവാനല്ല. മുൻപിൽ മൂലത്തിൽ ചൊല്ലിയവണ്ണം തന്നെയത്രെ ആചാരസ്ഥിതി.

ഇതി പരമേശ്വരപ്രിയശിഷ്യേണ ശങ്കരേണ വിരചിതേ
കാലദീപകവ്യാഖ്യാനേ ബാലശങ്കരനാമ്നി
കൎത്തൃവൎജ്ജ്യജന്മാദികഥനന്നാമ
ദശമോഽധ്യായഃ.

അഥൈകാദശോഽദ്ധ്യായഃ.

സാവനാദികാലമാനനിരൂപണം.

ഇനി സാവനാദികാലമാനങ്ങളിൽ ഇന്നതിന്ന് ഇന്നതു കൊള്ളേണ്ടുവതു് എന്നു ചൊല്ലുന്നു:—

സാവനസ്സമ്മതഃ കാലോ
വ്രതസീമന്തപുംസവേ
ചൌളോപനീത്യോസ്സൌരോഽപി
ചാന്ദ്രോഽപ്യാപദി ഭോജനേ.

വ്രതങ്ങൾ, സീമന്തം, പുംസവനം ഇവററിന്നു സാവനം കൊണ്ടത്രെ സംവത്സരവും മാസവും കണ്ടു ഞായം. ചൌളത്തിന്നും ഉപനയനത്തിന്നും സാവനവും, സൌരവും ഇവരണ്ടും കൊള്ളുന്നു. ചോറൂണിന്നു സാവനവും, സൌരവും കൊള്ളാം. ആപത്തികൽ ചാന്ദ്രവും കൂടിക്കൊള്ളാം.

ഇനി ഇവററിൽത്തന്നെ ചില വിശേഷങ്ങളുണ്ടല്ലൊ. അവററെച്ചെറുതു പറയുന്നുണ്ടു്. വ്രതത്തിന്നു സാവനംകാലം എന്നു ചൊല്ലിയിടത്തു രണ്ടുപ്രകാരം വരുമതു്. ഇത്രാണ്ടിൽ ഇന്ന വ്രതം കൊൾക എന്നു വിധിച്ചുള്ളേടത്തു സാവനംകൊണ്ടു വേണമുണ്ടു കാണ്മാൻ. അതൊ, 'ഷോഡശേ വർഷേ ഗോദാനം' എന്നുണ്ടല്ലൊ ഗോദാനത്തിന്നു വിധി. അവിടെ സാവനം കൊണ്ടു പതിനാറിൽ വേണമതു ചെയ്വാൻ. ഇതൊന്നു്. ഇനി മറേറതു്. ഒരാണ്ടേക്കു് ഇന്ന വ്രതം കൊണ്ടു എന്നിയെ ആറു മാസത്തേക്കു കൊണ്ടു എന്നുതാൻ ഇത്യാദികാലത്തെ നിയമിക്കേണമല്ലൊ വ്രതംകൊള്ളുമ്പോൾ. അതിന്നും സാവനംകാലം വേണ്ടുവതു്. ഇങ്ങനെ രണ്ടുപ്രകാരം വരുന്നു. അവിടെ ഇത്രാണ്ടിൽ എന്നു ചൊല്ലിയേടത്തു ഗോദാനത്തിന്നു സൌരംകൊണ്ടും പതിനാറിലാചാരമുണ്ടു്. അവിടെയുണ്ടു വിചാരിക്കേണ്ടുവതു്. സൌരംകൊണ്ടു പതിനാറു തികഞ്ഞു. പതിനാറുതികയുന്ന ആട്ടപ്പിറന്നാൾ കഴിഞ്ഞതുമില്ല. അങ്ങനെ വരുമൊരിക്കൽ ഇനി മറെറജ്ജാതിയും വരുമൊരിക്കൽ. പതിനാറുതികയുന്ന ആട്ടപ്പിറന്നാൾ കഴിഞ്ഞു പതിനേഴ തുടങ്ങി പിന്നെയും സൌരംകൊണ്ടു പതിനാറു തികഞ്ഞതുമില്ല. ഇങ്ങനെയും വരും. ഇവ രണ്ടുപൊഴുതുകളിലും ഗോദാനം കൊള്ളാമൊ എന്നു പെരികെ വിചാരിക്കണം. അപ്പൊഴുതുവരുന്ന പ്രകാരത്തെക്കാട്ടുന്നു.

മിഥുനഞായർപിറക്കുന്ന സംക്രാന്തികഴിഞ്ഞു നടെ അശ്വതി പിറപ്പു ഒരുത്തൻ. ആ തിങ്ങളിൽത്തന്നെ ഒടുക്കത്തെ അശ്വതി പിറപ്പു മറെറാരുത്തൻ. അവരിരുവർക്കും പിന്നെ പതിനാറു തികയുന്ന ആട്ടപ്പിറന്നാൾ മിഥുനഞായററൊടുക്കത്തുവന്നു ഞായം എന്നൊ നിശ്ചയമല്ലൊ. ഇനി മറെറജ്ജാതിയും വരുമെ. അവിടെ മിഥുനഞായർകഴിയുന്ന സംക്രാന്തിക്കുമുൻപെ അന്ന് അശ്വതി പിറപ്പു ഒരുത്തൻ. അമ്മിഥുനഞായററാദിയിലെ അശ്വതി പിറപ്പു മറെറാരുത്തൻ. അവരിരുവർക്കും പിന്നെപ്പതിനാറുതികയുന്ന ആട്ടപ്പിറന്നാൾ മിഥുനഞായററൊട്ടാദിക്കുവന്നു ഞായം എന്നു നിശ്ചയമത്രെ. ഇനി മിഥുനഞായർ പത്താം തീയതി പിറപ്പു ഒരുത്തൻ, അവൻ പിന്നെപ്പതിനാറുതികയുന്ന ആട്ടപ്പിറന്നാൾ പന്ത്രണ്ടാന്തീയതിക്കടുത്തു വരുമത്രെ എന്നു നിശ്ചയം. എന്നാൽ ആട്ടപ്പിറന്നാൾകൊണ്ടു പതിനാറുതികയുകയും സൌരംകൊണ്ടു പതിനാറുതികയായ്കയും ഒരുദിവസന്തന്നെ വരികയുമില്ല എന്നുവരും.

ഇനി സൌരംകൊണ്ടു പതിനാറുതികയുന്നേടം നിശ്ചയിച്ചറിവാനുപായം പതിനാറു തികയുന്ന ആട്ടപ്പിറന്നാൾ വരുന്ന തിങ്ങളിൽ ഇവൻെറ ജന്മകാലത്തിങ്കലെ ആദിത്യസ്ഫുടം പോലെ തന്നെ ആദിത്യസ്ഫുടം വരുന്നു യാതൊരിക്കൽ അപ്പോൾ സൌരംകൊണ്ടു പതിനാറു തികയുന്നു. ഇങ്ങനെ. എന്നാൽ ആട്ടപ്പിറന്നാൾ കാണുമ്പോൾ പതിനേഴുതുടങ്ങി സൌരംകൊണ്ടു കാണുമ്പോൾ പതിനാറു തികഞ്ഞതുമില്ല എന്നുവരുന്നേടവും സൌരംകൊണ്ടു പതിനേഴു തുടങ്ങി ആട്ടപ്പിറന്നാൾ കൊണ്ടു പതിനാറു തികഞ്ഞതുമില്ല എന്നുവരുന്നേടവും ഇവ രണ്ടെടത്തും ഗോദാനവും കൊള്ളാമൊ എന്നു പെരികെ പലരോടും ചോദിക്കണം. അതൊ ഒരാണ്ടുതികയുന്ന ആട്ടപ്പിറന്നാൾ നക്ഷത്രഹോമം കാലംക്രുടുക എന്നുണ്ടൊരു പക്ഷം. പതിമ്മൂന്നാം പിറന്നാൾക്ക കാലംക്രുട്ടുക എന്നുമുണ്ടൊരുപക്ഷം.

ഇനി ആശൌചം നിരൂപിക്കുന്നേടത്തു രണ്ടാണ്ടുതികയുന്ന ആട്ടപ്പിറന്നാളിങ്കൽ ചൌളത്തിന്നു കാലം തുടങ്ങുന്നു. പിന്നെ ഏഴാണ്ടുതികയുന്ന ആട്ടപ്പിറന്നാളിങ്കൽ ഉപനയനത്തിന്നു കാലം തുടങ്ങുന്നു. പിന്നെ പെൺകൊടുപ്പാൻ പതിനാരാണ്ടുതികയുന്ന ആട്ടപ്പിറന്നാളിങ്കൽ കാലം തുടങ്ങുന്നു. ഇങ്ങനെ ആട്ടപ്പിറ

നാൾക്കു തലനാളോടുകൂടെ മുൻപിലെ ആണ്ടു തികയുമാറും ആട്ടപ്പിറന്നാൾ പിന്നത്തെയാണ്ടു തുടങ്ങുമാറും ഇങ്ങനെയല്ലൊ ആശൌചത്തിങ്കൽ ആചാരസ്ഥിതിവരുത്തിയിരിക്കുന്നു സ്മാർത്തന്മാർ.

അവിടെ ആട്ടപ്പിറന്നാൾ ഉദയത്തിങ്കൽ ആരംഭമെന്നു ചിലർ. അതല്ല ആട്ടപ്പിറന്നാളുടെ തലനാൾരാത്രി ത്രിഭാഗോപക്രമത്തുങ്കൽ ആരംഭം എന്നു മററു ചിലർ. ഇങ്ങനെ രണ്ടുപക്ഷമെ അവിടെ കാണുന്നതുള്ളു. ആട്ടപ്പിറന്നാളിങ്കലത്രെ ആരംഭം എന്നവർക്കെല്ലാവർക്കുമനുവാദം. എന്നാൽ ഗോദാനത്തിന്നും പതിനാറുതികയുന്ന ആട്ടപ്പിറന്നാളിങ്കൽ അല്ലെല്ലീ പതിനാറു തികയുന്നു എന്നു തോന്നും. എന്നിയെ സൌരസാവനാദി കാലമാനങ്ങളിലൊന്നിലും മാറായല്ലൊ ഈ ആട്ടപ്പിറന്നാൾ. അപ്പൊളെങ്ങനെ ആട്ടപ്പിറന്നാൾ രണ്ടുമറുതികൊള്ളു എന്നുതോന്നും ജ്യോതിഃശാസ്ത്രം കാണുമ്പോൾ. എന്നാലിവിടമിന്നും വിചാരിക്ക.

ഇനി വയസ്സിന്റെ ആരംഭം ജന്മകാലംതുടങ്ങീട്ടൊ മുഖ്യമല്ലൊ. ഗോദാനത്തിന്നു വയററാണ്ടുകൂടിക്കൊൾകയുമാം. അതു് ഇരുനൂറെറഴുപതു സാവനദിനംകൂടിക്കൊൾക എന്നു ചിലർ. വയററാണ്ടുകൂടിക്കൊൾക എന്നു ചിലർ. വയററാണ്ടു ഒരാണ്ടുതന്നെകൂടിക്കൊൾക എന്നു മററു ചിലർ. അതു് അന്നന്നു പ്രമാണഭൂതരോടുകേട്ടു നിർണ്ണയിക്ക. കേൾപ്പാനൊരുക്കമില്ലാത്തപ്പോൾ പത്തുനാക്ഷത്രമാസത്തിന്നു് ഇരുനൂറെറഴുപത്തിമൂന്നു സാവനദിനം കൂട്ടിക്കൊൾക. അതൊ ഗർഭാധാനദിവസം ദൈവഗത്യാ നിശ്ചയിച്ചറിഞ്ഞിരിക്കുന്നു എന്നാവൂ ഇരിപ്പതു് എങ്കിൽ അദ്ദിവസം മുതലായ് കൊൾക അത്രെ വേണ്ടുവതും.

ഇനി യജുർവ്വേദികൾക്കു് ഉപാകർമ്മത്തുന്നാൾ കൊള്ളുന്ന വ്രതങ്ങൾക്കു കാലത്തെ നിയമിക്കുന്നതു ചാന്ദ്രമത്രെ മാനം. സാവനമല്ല. അതൊ പക്ഷത്തെത്തന്നെ ആശ്രയിച്ചിട്ടു യാതൊന്നു ചെയ്യുന്നതു് അതിന്നുകാലം ചാന്ദ്രമത്രെ എന്നുണ്ടു ഞായം. അവിടെ വ്രതംകൊണ്ടിരിക്കുന്നനാൾ അധിമാസം മദ്ധ്യെ വരികിൽ അതുകഴിച്ചു കാലംകൂട്ടിയെ അതുകഴിയാവൂതും. ഇനി ഉപാകർമ്മത്തുന്നാളെന്നിയെ കൊള്ളുന്ന വ്രതങ്ങൾക്കു കാലം സാവനമത്രെ യജുർവ്വേദികൾക്കുമെന്നു നിശ്ചയം. അക്കൊണ്ടുവ്രതത്തിന്റെ മദ്ധ്യെ അധിമാസം വരികിൽ അതുകഴിക്കേണ്ടതാനും കാലംകൂട്ടുവാൻ. അതൊ

അധിമാസമൊ ചാന്ദ്രമത്രേയല്ലൊ. സാവനമത്രെ വ്രതത്തിന്നു കാലംകൊണ്ടതു് എന്നിട്ടു്. പുംസവനത്തിന്നു് അത്യാപത്തുംകൽ നാക്ഷത്രമാസം കൊള്ളാമൊ എന്നു വിചാരിക്കണം.

അത്രേഷ്ടസ്സാവനോ മാസോ
നാക്ഷത്രഃ കൈശ്ചിദിഷ്യതേ.

എന്നുണ്ടു മുഹൂൎത്തദീപകത്തിൽ പുംസവനത്തിന്നു ചൊല്ലിയേടത്തുകണ്ടു. അതും കേട്ടു നിൎണ്ണയിക്ക. കേൾപ്പാനൊരുക്കമില്ലാത്തപ്പോൾ സാവനന്തന്നെ കൊൾക.

ഇനി സീമന്തത്തിന്നുണ്ടു ചിലവൈരസ്യം വന്നു ഞായം. അച്ഛൻതാൻ, അമ്മയുടെതാൻ മരണമടുത്തു എന്നു നിൎണ്ണയം വരൂ. സാവനംകൊണ്ടു് അഞ്ചാംതിങ്ങൾ ഗൎഭത്തിന്നു് എന്നുംവന്നു. അവിടെ സൌരചാന്ദ്രനാക്ഷത്രങ്ങളിലൊന്നുകൊണ്ടു് അഞ്ചാംതിങ്ങളല്ലാതെയും വരൂ. അന്നു സീമന്തത്തിന്നു പൊഴുതുണ്ടു് എന്നു വരികിൽ അന്നു സീമന്തം ചെയ്കയൊ ചെയ്യായ്കയൊ വേണ്ടുവതു് എന്നു് ഇതു പെരികെ വിചാരിക്കണം. അതോ ദീക്ഷയിൽ സീമന്തം ചെയ്യേണ്ടിവരികിൽ ദീക്ഷവീടിയെയാവൂ എന്നൊരു ആചാരസ്ഥിതിവരുത്തിയല്ലൊ ഇരിക്കുന്നു.

മാതാപിത്രോൎവിശേഷേണ
ക്ഷപേത പരിവത്സരം.

എന്നുണ്ടാകയാൽ അവരുടെ ദീക്ഷയാകിൽ വീടാതെ ഇരിക്കാമല്ലൊ. എന്നാൽ അത്യാപത്തുകൽ സീമന്തത്തിന്നും സാവനമൊഴിച്ചുള്ള മാനങ്ങളിലൊന്നും കൊള്ളാമൊ എന്നു പ്രമാണഭൂതരോടു വിചാരിക്കണം. കേൾപ്പാനൊരുക്കമില്ലായ്കിൽ സൌരചാന്ദ്രനാക്ഷത്രങ്ങളിലൊന്നുകൊണ്ടു് അഞ്ചാന്തിങ്ങളല്ലായ്കിൽ കൊള്ളുകെയുള്ളു.

ചൌളത്തിന്നു സൌരം മുഖ്യം എന്നെല്ലാക്കുമനുവാദം. സാവനംകൂടെക്കൊള്ളാമെന്നു നിശ്ചയം. ആട്ടപ്പിറന്നാൾവരുന്ന സൌരമാസത്തിൽ ചൌളത്തിന്നു പൊഴുതുകൊള്ളരുതു്. അപ്പൊഴൊ സൌരവും ആട്ടപ്പിറന്നാളും തങ്ങളിലുള്ള പഴുതിൽ പൊഴുതു കൊള്ളായിട്ടും വരാ ചൌളത്തിന്നു്. അപ്പോൾ അവിടെ സൌരംകൊണ്ടു വൈരസ്യമില്ല. ഇനി മൂവാണ്ടും, അയ്യാണ്ടും, ഏഴാണ്ടും തുടങ്ങുന്ന ആട്ടപ്പിറന്നാൾ വരുന്ന സൌരമാസത്തി

ൻെറ അട്ടത്തു കീഴെ സൌരമാസത്തിൽ സാവനംകൊണ്ടു മൂവാണ്ടുതാൻ, അയ്യാണ്ടുതാൻ, ഏഴ്വാണ്ടുതാൻ തുടങ്ങുകിൽ അന്നു ചൌളത്തിന്നു കൊള്ളാം.

സൌരോ വാ സാവനോ വാബ്ദ-
ശ്ചൌളാദൌ സാവനോ ധ്രുതേ.

എന്നു് ആചാരസംഗ്രഹം.

തൃതീയേ പഞ്ചമേ വാബ്ദേ
ചൌളേ സൌരേƒഥ സാവനേ
കുൎയ്യാൽ സഹോപനീത്യാ വാ
ന ചതുൎത്ഥേ ന ഷഷ്ഠകേ.

എന്നു് ആചാരദീപിക.

എന്നാൽ സാവനംകൂടിക്കൊള്ളാം ചൌളത്തിന്ന് എന്നു നിശ്ചയം.

ഇനി സൌരംതന്നെ ചൊല്ലിയ ഗ്രന്ഥങ്ങൾ.

ചൌളം സൌരേ തൃതീയേƒബ്ദേ
പഞ്ചമേ സപ്തമേƒപി വാ
കുൎയ്യാൽ സഹോപനീത്യാ തൽ
കേചിൽ കുൎവന്തി സൂരയഃ.

ഇതു മുഹൂൎത്തദീപകം.

തൃതീയേ പഞ്ചമേ വാബ്ദേ
ചൂഡാകൎമ്മ വിധീയതേ
വൎജ്ജ്യൌ ചതുൎത്ഥഷഷ്ഠാബ്ദൌ
സൌരോ മുഖ്യഃ സ്മൃതോ ബുധൈഃ.

ഇതു കാലദീപിക

എന്നാൽ ചൌളത്തിന്നബ്ദം സൌരമുഖ്യമാകുന്നതു്. സാവനംകൂടിക്കൊള്ളാമെന്നു നിശ്ചയം. ചൌളത്തിന്നു വയററാണ്ടു കൂടിക്കൊള്ളുമാറില്ലതാനും. ഉപനയനത്തിന്നു വയററാണ്ടുകൂടി ക്കൊള്ളുന്നു. സൌരവും സാവനവും കൊള്ളുകയുമാം. ഉപനയനത്തിന്നു സൌരംകൊണ്ടു് അയ്യാണ്ടു തികഞ്ഞാൽ പിന്നെ അറുപത്തുനാലു സാവനദിനം വൎജ്ജിക്കെണ്ടുവതല്ലുതു്. ആവശ്യകത്തിങ്കലിത്രെ കണ്ടു ഞായം. ഗൎഭാദിയല്ല. ഏഴ്വാണ്ടുതുടങ്ങുന്നേടം ഗൎഭാദികാണ്കയുമാം.

ചോറൂണിന്നു സാവനം കൊള്ളാം എന്നെല്ലാക്കുമെനവാദമല്ലോ. ആപത്തിങ്കൽ ചാന്ദ്രംക്രുടികൊള്ളാമെന്നെല്ലാക്കുമെനവാദം. സൌരംക്രുടി കൊള്ളാമെന്നു നിശ്ചയം. ഇവിടെച്ചിലരുണ്ടു സൌരത്തെ അംഗീകരിയാതെയും. സൌരംക്രുടികൊള്ളാമെമ്മാൻ ഗ്രന്ഥം.

മാസോऽത്ര സാവനസ്തിഷ്ഠ-
 ശ്ചാന്ദ്രോऽപ്യത്രാപദിഷ്യതേ
സൌരോऽപി മുഖ്യ ഉദിത-
 സ്തേഷ്വേകോ ന ഭവേദ്യദി.
ഷഷ്ഠോऽഷ്ടമോ വാ മാസോऽത്ര
 പ്രാശനം ശോഭനം തതഃ.

എന്നു് ആചാരസംഗ്രഹം.

മാസസ്തജ്ജനനാദികോऽക്കഗതിജഃ
 ഷഷ്ഠോऽഷ്ടമോ വാ ശുഭഃ
കൈശ്ചിത് സാവനസംജ്ഞിതോ ഹി ഗദിത-
 സ്സോയം തയോരുത്തമഃ
ബാലസ്യ പ്രഥമാന്നഭോജനവിധൌ,

ഇതു മാധവീയം.

ഇനി സൌരത്തെ അംഗീകരിയാത്തഗ്രന്ഥം.

സതാം മതശ്ശിശോർഭുക്തൌ
 മാസസ്സാവനസംജ്ഞിതഃ
ആപദി വ്യോമബാണേന്ദു-
 ദിനേ ച ക്രിയതേ ബുധൈഃ.
ബാലാന്നഭുക്തിരബ്ധ്യാബ്ധി-
 ശശാംകദിവസേऽപി ച.

ഇതു മുഹൂത്തദീപകം.

ഷഷ്ഠേऽന്നപ്രാശനം മാസേ
 സാവനേ തൈന്ദവേऽപി വാ.

ഇതു കാലദീപിക.

എന്നാൽ സൌരംകൊണ്ടാചാരവുമുണ്ടൊ ഇല്ലയൊ എന്നതിന്നും വിചാരിക്ക. ഇവിടെ സൌരചാന്ദ്രങ്ങളെക്കൊണ്ടു കൊള്ളു

ന്നേടത്തുണ്ടു വിചാരിക്കേണ്ടുവത്. സ്ഫുടംകൊണ്ടൊ, മധ്യമം കൊണ്ടൊ അവ കാണേണ്ടു എന്ന്. സൌരംകൊണ്ടു കാണ്മാൻ ആറാംതിങ്ങളുടെ ഒടുക്കത്തെ അവകാശമുള്ളു. ചാന്ദ്രംകൊണ്ടു കാണ്മാൻ ആറാംതിങ്ങളുടെ ആദിയിലും എട്ടാംതിങ്ങളുടെ ആദിയിലും ഇവ രണ്ടേടത്തുമവകാശമുണ്ട്. ഇവിടെ മധ്യമചാന്ദ്രം കൊണ്ട് ആറാംതിങ്ങൾ തുടങ്ങിയാൽ കൊള്ളാമെന്നുണ്ടൊരു ഗ്രന്ഥംകണ്ടു.

ശൈലവേദവിധുവാസരാൽ പരം
രാത്രിഷു ത്രിഷു മുഹൂൎത്തമസ്തി ചേൽ
ബാലഭോജനമുശന്തി തദ്വിദഃ.

എന്ന്.

'വിമല' എന്നല്ലൊ മുഹൂൎത്തരത്നത്തിൽ മധ്യമചാന്ദ്രസംവത്സരത്തിന്റെ സാവനദിനസംഖ്യ ചൊല്ലി. അതിന്റെ ദ്വാദശാംശം ഇരുപത്തൊൻപതരസാവനദിനംവരും ഒരു മധ്യമചാന്ദ്രമാസത്തിന്ന്. അമ്മാസങ്ങളഞ്ചു തികയുമ്പോൾ നൂററിനാല്പത്തേഴരസാവനദിനമുണ്ടാം. നൂററിനാല്പത്തെട്ടാംദിവസമസ്തമിച്ചാൽ തുടങ്ങീട്ടുകൊള്ളാം എന്നവർ ചൊല്ലിയത്. ഇനി സൌരസംവത്സരത്തിന്റെ സാവനദിനസംഖ്യ, 'മാതുല' എന്നല്ലൊ മുഹൂൎത്തരത്നത്തിൽ ചൊല്ലി. അപ്പൊഴൊ അതിൽ പാതിയല്ലൊ ആറുമാസത്തിന്നു വന്നു ഞായം. എന്നിട്ടു നൂറെറൺപത്തുരണ്ടര സാവനദിനം ചെല്ലുവോളം കൊള്ളാമെന്നുണ്ടുചിലർ നിനച്ചിരിക്കുന്നു. അതു മധ്യമംകൊണ്ടൊ സ്ഫുടംകൊണ്ടൊ എന്നുള്ള വിചാരം അവൎക്കില്ല എന്നല്ലല്ലി ഇരിക്കുന്നു എന്നുമറിഞ്ഞീലെ. അതൊ മധ്യമസൌരത്തിനും, സ്ഫുടസൌരത്തിനും ഒരാണ്ടുതികയുമ്പോൾ 'മാതുല' എന്ന സാവനദിനസംഖ്യ ക്കെം. ആറുമാസഞ്ചെല്ലുമ്പോളെല്ലാനാളുമൊവ്വാ. മന്ദോച്ചത്തിങ്കൽനിന്നുതാൻ, അതിന്റെ ചക്രാൎദ്ധത്തിങ്കൽനിന്നുതാൻ തുടങ്ങുകിലെ അതൊപ്പൂ. മറെറാരിടത്തുതുടങ്ങിയാലൊവ്വാ. അതൊക്കാത്തപ്രകാരം മേഷസംക്രാന്തി കഴിഞ്ഞു നടെ പിറപ്പൂ ഒരുത്തൻ. അവന്നു കന്നിഞായർ പോവോളന്നേരം ഉണ്ട് ആറാംതിങ്ങൾ എന്നൊ നിശ്ചയമല്ലൊ. അവിടെയാറാംതിങ്ങളുടെ സാവനദിനസംഖ്യ, 'സിംഹസ്യ' എന്നു പ്രസിദ്ധമല്ലൊതാനും. അപ്പൊഴവിടെ സ്ഫുടംകൊണ്ട് ആറുമാസത്തിന്റെ സാവനദിനസംഖ്യ നൂറെറൺപത്തേഴ്. ഇനി അവിടെ ത്തന്നെ മധ്യമംകൊണ്ട് ആറു സൌരമാസത്തിന്റെ സാവനദിന

സംഖ്യ നൂറെറൺപത്തിരണ്ടര. എന്നാൽ സ്ഫുടവും മദ്ധ്യമവും ഒക്കായവിടെ എന്നുവന്നു. ഇനി തുലാഞായർപിറക്കുന്ന നടെ സംക്രാന്തികഴിഞ്ഞു നടെ പിറപ്പു ഒരുത്തൻ. അവനു മീനഞായർ കഴിവോളമുള്ളനേരം ഉണ്ട് ആറാംതിങ്ങൾ എന്നു നിശ്ചയം. അവിടെ തുലാഞായർതുടങ്ങി മീനഞായർ കഴിവോളമുള്ള സാവനദിനസംഖ്യ അറിവാൻ മാതുലനിൽനിന്നു സിംഹസ്യ എന്നു വാങ്ങി ശേഷിച്ചതു് അവിടത്തെ സാവനദിനസംഖ്യ എന്നു നിശ്ചയം. അപ്പൊഴോ എത്ര ശേഷിച്ചു എന്നതു നൂറെറഴുപത്തെട്ടു സാവനദിനമെയുള്ളു. അതിപ്പോൾ ആറു സ്ഫുടസൌരമാസത്തിന്റെ സാവനദിനസംഖ്യ എന്നു നിശ്ചയം. ഇനി ഇവിടെയുമാറു മദ്ധ്യമസൌരമാസത്തിന്റെ സാവനദിനസംഖ്യ നൂറെറണ്പത്തിരണ്ടര. ഇങ്ങനെ സ്ഫുടംകൊണ്ടും മദ്ധ്യമംകൊണ്ടും ആറുമാസം ചെല്ലുമ്പോൾ അവററിന്റെ സാവനദിനസംഖ്യ അവിടെയൊപ്പായ്യുന്ന പ്രകാരം. ഇനി ഈവണ്ണമവിടെയവിടെക്കണ്ടുകൊൾക. ഇനി ഈ വിഭാഗത്തെ നിരൂപിക്ക ഇളയ്യാം എന്നിട്ടല്ലല്ലീ സൌരത്തെ ഇവിടെച്ചിലർ അംഗീകരിയായിന്നു എന്നുമറിഞ്ഞീലെ. എന്നാൽ സ്ഫുടസൌരംകൊണ്ടത്രെ ആറാംതിങ്ങൾ കാണേണ്ടു. ഇവിടെ മദ്ധ്യമംകൊണ്ടല്ല. അതൊ മദ്ധ്യമത്തിന്നു് ഒരെടത്തും കാര്യകാരണത്വമില്ലല്ലൊ എന്നിട്ടു്. ഇനിച്ചാന്ദ്രമാസം കാൺന്നേടത്തും സ്ഫുടംകൊണ്ടത്രെ കാണേണ്ടു. മദ്ധ്യമംകൊണ്ടല്ല. അതിന്നു കാര്യകാരണത്വമില്ലായ്കയാൽ. ഇനി സ്ഫുടസൌരചാന്ദ്രങ്ങളെക്കൊണ്ടു് ആറാംതിങ്ങളറിവാനുപായം. സൌരംകൊണ്ടാറാന്തിങ്ങളറിയേണ്ടുമ്പോൾ മുഹൂർത്തനേരത്തെ ആദിത്യസ്ഫുടത്തിൽനിന്നു ജന്മകാലത്തുങ്കലെ ആദിത്യസ്ഫുടത്തെ വാങ്ങിയാൽ ശേഷമാറുരാശി തികവോളന്നേരം സൌരംകൊണ്ടു് ആറാംതിങ്ങൾ. ഇനിച്ചാന്ദ്രംകൊണ്ടാറാന്തിങ്ങളെങ്കിലും എട്ടാംതിങ്ങളെങ്കിലും തുടങ്ങുന്നേടമറിയേണ്ടുമ്പോൾ ഇവൻ പണ്ടേതൊരുപക്കം പിറന്നു അപ്പക്കമവിടെ വരുമ്പൊഴതുതുടങ്ങി ഞായം. അവിടെ ആറാംതിങ്ങൾ തുടങ്ങുന്നേടം അറിയേണ്ടുമ്പോൾ ഇവൻ പിറന്ന ദിവസംതുടങ്ങി നൂററിനാല്പെത്തെട്ടാംദിവസത്തിന്നടുത്തു കാൺക. അവിടെ യാതൊരുപക്കത്തിലുമെത്രനാഴിക ചെന്നപ്പോൾ പിറന്നു എന്നു സൂക്ഷിച്ചുകണ്ടാൽ ഇവിടെ അപ്പക്കത്തിലത്രനാഴിക കഴിയുമ്പോൾ ആറാംതിങ്ങൾ തുടങ്ങും. ഇനി എട്ടാംതിങ്ങൾ തുടങ്ങുന്നേടം അറിയേണ്ടുമ്പോൾ ഇരുനൂറേറഴാംദിവസത്തിന്നടുത്തു കാൺക.

അവിടെയും മുന്നേപ്പോലെ കണ്ടുകൊൾക. ഇവിടെ ഇന്നുമുണ്ടൊരുവിചാരം. ഇച്ചൊല്ലിയ മാസങ്ങളുടെ ആരംഭം പിറന്നപക്കം ഇവിടെത്തുടങ്ങുമ്പോൾ തന്നെയത്രെ. അതിലെത്രനാഴികചെന്നു എന്നല്ലാം കാണേണ്ടൂ എന്നല്ലല്ലീ ഇരിക്കുന്നു എന്ന്. ഇതു പ്രമാണഭൂതരോടു കേട്ടു നിർണ്ണയിക്ക. കേൾപ്പാനൊരുക്കമില്ലെങ്കിൽ പണ്ടു പക്കത്തിലെത്രനാഴികചെന്നപ്പോൾ പിറന്നു ഇവിടെയുമത്രനാഴിക അപ്പക്കത്തിൽ കഴിഞ്ഞേ അമ്മാസങ്ങൾ തുടങ്ങൂ എന്നു കണ്ടുകൊൾക. എന്നാൽ ചോറൂണിന്നു സാവനം സമ്മതമായിട്ടു കൊള്ളാം. ആപത്തുംകൽ ആറാംതിങ്ങൾ സ്ഫുടചാന്ദ്രംകൊണ്ടും കൊള്ളാം. സ്ഫുടചാന്ദ്രംകൊണ്ട് എട്ടാംതിങ്ങളും സ്ഫുടസൌരംകൊണ്ട് ആറാംതിങ്ങളും കൊള്ളാം. അതൊ ആചാരസംഗ്രഹത്തിൽ അങ്ങനെയല്ലൊ ചൊല്ലിക്കിടക്കുന്നു എന്നിട്ട്. ഇനി വാതിൽ പിറപ്പെടുവാനും ചോറൂണ്പോലെതന്നെയത്രെല്ലൊ പൊഴുതു്. അതു നാലാംതിങ്ങളിൽ യോഗം വരായ്കിൽ ചോറൂണോടുകൂടെയാവൂ എന്നു നിശ്ചയം. എന്നാലതിന്നും സ്ഫുടസൌരംകൊണ്ടും സ്ഫുടചാന്ദ്രംകൊണ്ടും നാലാംതിങ്ങളിൽ വാതിൽ പിറപ്പെടാം. സാവനമൊ മുഖ്യമല്ലൊതാനും. ഇനി മുഹൂർത്തരത്നത്തിൽ ഉണ്ടു സൌരാദിസംവത്സരങ്ങളുടെ സാവനദിനസംഖ്യ ചൊല്ലീട്ട്.

ആ ഗ്രന്ഥം.

മാതുലപാതാലാതുല-
വിമലവരാംഗാന്യഹഃപ്രമാണാനി
സൌരബൃഹസ്പതിസാവന-
ശീതഗുനാക്ഷത്രനാമാനി.

ഇങ്ങനെ.

ഇതി പരമേശ്വരപ്രിയശിഷ്യേണ ശങ്കരേണ വിരചിതേ
കാലദീപകവ്യാഖ്യാനേ ബാലശങ്കരനാമ്നി
സാവനാദികാലമാനനിരൂപണം നാമ
ഏകാദശോഽധ്യായഃ.

ഇതി ബാലശങ്കരനാമ്നി പൂർവ്വഭാഗഃ സമാപ്തഃ.

ശുഭം ഭൂയാത്.

കേരള സാഹിത്യ
അക്കാദമി